n̪ɪt̪ə n̪əʋələ d̪ɪn̪eːʃə kumɑːrə mɪʃrə

n̪ɪt̪ə n̪əʋələ ʃrɨkʰəlɑːmeː s̪ubʰɑːʂə t͡ʃə̃d̪rə jaːd̪əʋəpərə kẽːd̪rɪt̪ə "n̪ɪt̪ə n̪əʋələ s̪ubʰɑːʂə t͡ʃə̃d̪rə jaːd̪əʋə" eːʋə̃ rɑːd͡ʒəd̪eːʋə mə̃ɖələpərə kẽːd̪rɪt̪ə "Rajdeo Mandal- Maithĭli Writer" keːrə bɑːd̪ə t̪eːs̪ərə poːt̪ʰiː

gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə

ʋɪd̪eːɦə-prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː-pət̪rɪkɑː (ʋɪd̪eːɦə www.videhĕa.co.in) peːʈɑːrəs̪ə̃

ʋɪd̪eːɦəː məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jə ɑːn̪d̪oːlən̪ə

ʋɪd̪eːɦə məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jə ɑːn̪d̪oːlən̪əː mɑːn̪uʂiːmɪɦə s̪ə̃s̪krɨt̪ɑːm

ʊɪd̪eːɦə iː-pət̪rɪkɑː ISSN 2229-547X VIDEHA
 ʊɪd̪eːɦə- prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː-pət̪rɪkɑː ISSN 2229-547X VIDEHA s̪əmpɑːd̪əkə: gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə. Editor: Gajendra ThŤakur.
rət͡ʃən̪ɑːkɑːrə əpən̪ə məulɪkə ɑː əprəkɑːʃɪt̪ə rət͡ʃən̪ɑː (d͡ʒəkərə məulɪkət̪ɑːkə s̪ə̃puːrɳə ut̪t̪ərəd̪ɑːjɪt̪ʊə leːkʰəkə gəɳəkə məd̪ʰjə t͡ʃʰən̪ɦɪ) editorial.staff.videhĕa@gmail.com kẽː meːlə əʈəɪt͡ʃəmeːɳʈəkə ruːpəmẽː .doc, .docx, .rtf ʊɑː .txt pʰɔrmeːʈəmeː pəʈʰɑː s̪əkəɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ. eːt̪əə/ prəkɑːʃɪt̪ə rət͡ʃən̪ɑː s̪əbʰəkə kɔpiːrɑːɪʈə leːkʰəkə/s̪ə̃grəɦəkərt̪t̪ɑː loːkən̪ɪkə ləgəmeː rəɦət̪ən̪ɦɪ. s̪əmpɑːd̪əkə 'ʊɪd̪eːɦə' prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː pət̪rɪkɑː əɪ iː-pət̪rɪkɑːmeː iː-prəkɑːʃɪt̪ə/ prət̪ʰəmə prəkɑːʃɪt̪ə rət͡ʃən̪ɑːkə prĩʈə-ʊeːbə ɑːrkɑːɪʊəkə/ ɑːrkɑːɪʊəkə ən̪uʊɑːd̪əkə ɑː muːlə ɑː ən̪uːd̪ɪt̪ə ɑːrkɑːɪʊəkə iː-prəkɑːʃən̪ə/ prĩʈə-prəkɑːʃən̪əkə əd̪ʰɪkɑːrə rəkʰəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. (ThŤe Editor, Videhĕa h ̆olds thŤe righğt for print-web archc̆ive/ righğt to translate thŤose archc̆ives and/ or e-publishš/ print-publishš thŤe original/ translated archc̆ive).
əɪ iː-pət̪rɪkɑːmeː koːn̪oː rojəlʈiːkə/ pɑːrɪʃrəmɪkəkə prɑːʊəd̪ʰɑːn̪ə n̪əɪ t͡ʃʰəɪ. t̪ẽː rɔjəlʈiːkə/ pɑːrɪʃrəmɪkəkə ɪt͡ʃt͡ʃʰukə ʊɪd̪eːɦəs̪ə̃ n̪əɪ d͡ʒuɽət̪ʰɪ, s̪eː ɑːgrəɦə. rət͡ʃən̪ɑːkə s̪ə̃gə rət͡ʃən̪ɑːkɑːrə əpən̪ə s̪ə̃kʂɪpt̪ə pərɪt͡ʃəjə ɑː əpən̪ə s̪kəɪn̪ə kəeːlə geːlə pʰoːʈoː pəʈʰeːt̪ɑːɦə, s̪eː ɑːʃɑː kərəɪt̪ə t͡ʃʰiː. rət͡ʃən̪ɑːkə ə̃t̪əmeː ʈɑːɪpə rəɦəjə,

d͡ʒeː iː rət͡ʃəṉɑː məulɪkə ət͡ʃʰɪ, ɑː pəɦɪlə prəkɑːʃəṉəkə heːṯu ʊɪḏeːɦə (pɑːkʂɪkə) iː pəṯrɪkɑːkẽː ḏeːlə d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʰɪ. meːlə prɑːpṯə ɦoːjəbɑːkə bɑːḏə jəṯʰɑːʂə̃bʰəʊə ʃiːgʰrə (ʂɑːṯə ḏɪṉəkə bʰiːṯərə) eːkərə prəkɑːʃəṉəkə ə̃kəkə ʂuːt͡ʃəṉɑː ḏeːlə d͡ʒɑːjəṯə. eːɦɪ iː pəṯrɪkɑːkẽː mɑːʂəkə 01 ɑː 15 ṯɪṯʰɪkẽː iː prəkɑːʃɪṯə kəeːlə d͡ʒɑːɪṯə ət͡ʃʰɪ. ISSN: 2229-547X

n̪ɪt̪ə n̪əʋəl ə d̪ɪn̪eːʃə kumaː rə mɪʃrə

d̪ɪn̪eːʃə kumaː rə mɪʃrə, ɑːɪ.ɑːɪ.ʈiː. kʰəɽəgəpurəs̪ə̃ s̪ɪʋɪlə ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjərɪŋə meː biː. ʈeːkə. 1968meː ɑː s̪ʈrəkʈʃərələ ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjərɪŋəmeː eːmə.ʈeːkə. 1970meː. mɪt̪ʰɪlaːkə baːɽʰɪkə eːks̪pərʈə. mɪt̪ʰɪlaːkə moːʈaː-moːʈiː s̪əbʰə d̪ʰɑːrəpərə kɪt̪aːbə prəkaːʃɪt̪ə. ut̪t̪ərə bɪɦaːrə kiː ʋjət̪ʰaː kət̪ʰaː (1990), koːs̪iː-umrə kəɪd̪ə s̪eː s̪əd͡ʒɑː-eː-məut̪ə t̪əkə (1992) bə̃d̪ɪn̪iː məɦaːn̪ə̃d̪aː (1994), boːjaː peːɽə bəbuːlə kaː- baːɽʰə n̪ɪjə̃t̪rən̪ə kaː rəɦəs̪jə (2000), bəgaːʋət̪ə pərə məd͡ʒəbuːrə mɪt̪ʰɪlaː kiː kəməlaː n̪əd̪iː (2004), bʰut̪əɦiː n̪əd̪iː əurə t̪əkən̪iːkiː d͡ʒʰaːɽə- pʰuːkə (2005), d̪uiː paːʈən̪ə keː biːt͡ʃə mə̃ː- koːs̪iː n̪əd̪iː kiː kəɦaːn̪iː (2006) t̪ət̪ʰaː baːgəmət̪iː kiː s̪əd̪gət̪ɪ (2010).

<u>puː rʋəpiː ʈʰɪ kaː :</u>

d̪ɪn̪eːʃə kumaːɾə mɪʃɾəkə 'd̪uɪ paːʈən̪ə keː biːt͡ʃə meː' koːs̪iː n̪əd̪iːkə əɪʈɪɦaːs̪ɪkə aːt̪məkət̪ʰaː t̪ʰiːkə, oː mɪt̪ʰɪlaːkə aːn̪ə d̪ʰaːɾə s̪əbʰəkə əɪʈɪɦaːs̪ɪkə aːt̪məkət̪ʰaː s̪eːɦoː lɪkʰən̪eː t͡ʃʰət̪ʰɪ d͡ʒeːn̪aː bən̪d̪ɪn̪iː məɦaːn̪ən̪d̪aː, baːgəmət̪iː kiː s̪əd̪gət̪ɪ!, d̪uɪ paːʈən̪ə keː biːt͡ʃə mẽː.. (koːs̪iː n̪əd̪iː kiː kəɦaːn̪iː), n̪ə gʰaːʈə n̪ə gʰəɾə, bəgaːʋət̪ə pəɾə məd͡ʒəbuːɾə mɪt̪ʰɪlaː kiː kəməlaː n̪əd̪iː, bʰut̪əɦiː n̪əd̪iː əuɾə t̪əkən̪iːkiː d͡ʒʰaːɽə-pʰũːkə, ThĕTe Kamla River and People On Collision Course, BhĔutahăi Balan- Story of a ghğost river and engineering witchčcraft, Refugees of thĕe Kosi Embankments. s̪aːɦɪt̪jə əkaːd̪eːmiːkə məɪt̪ʰɪliː pəɾaːməɾʃəd̪aːt̪ɾiː s̪əmɪt̪ɪkə s̪əd̪əs̪jə pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰaː pəɾaːʃəɾə d̪ʋaːɾaː ɦɪn̪əkəɾə poːt̪ʰiː s̪əbʰəs̪ə̃ pəɪɾaːkə pəɪɾaː məɪt̪ʰɪliː ən̪uʋaːd̪ə kəə⁄ əpən̪aː n̪aːmeː upən̪jaːs̪ə t͡ʃʰəpəbaːoːlə geːlə ət͡ʃʰɪ, d͡ʒəkəɾaː t͡ʃʰəd̪mə s̪əmiːkʂəkə kəməlaːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰaː əɪ t͡ʃoːɾə l eː kʰ əkəkə ɾɪs̪əɾt͡ʃə kəɦəɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ! eːt̪əə⁄ s̪pəʂʈə kəə⁄ d̪iː d͡ʒeː iː t͡ʃoːɾə leːkʰəkə aː t͡ʃʰəd̪mə s̪əmiːkʂəkə d̪un̪uː əliːgəɽʰə mus̪lɪmə ʋɪd̪jaːləjəkə ɦɪn̪d̪iː ʋɪbʰaːgəmeː t͡ʃʰət̪ʰɪ. iː ɾɪs̪əɾt͡ʃə d̪ɪn̪eːʃə kumaːɾə mɪʃɾəkə t̪ʰiːkə, d͡ʒeː aː ɪ.aː ɪ.ʈ i ː . kʰ əɽəgəpuɾəs̪ə̃ s̪ɪʋɪlə ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjəɾɪŋə meː biː. ʈeːkə. 1968meː aː s̪ʈɾəkt͡ʃəɾələ ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjəɾɪŋəmeː eːmə.ʈeːkə. 1970meː keːn̪eː t͡ʃʰət̪ʰɪ, aː oːɪ ɾɪs̪əɾt͡ʃə leːlə kʋaːlɪpʰaːɪɖə t͡ʃʰət̪ʰɪ. d͡ʒəkʰən̪ə koːn̪oː ʋɪʂəjəmeː n̪aːmə̃ːkən̪ə n̪əɪ ɦoːɪ t͡ʃʰəɪ t̪əkʰən̪ə loːkə ɦaːɾɪ-t̪ʰaːkɪ ɦɪn̪d̪iːmeː n̪aːmə̃ːkən̪ə lə_ɪeː, n̪əɪ t̪ə̃ kəməlaːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰaː

kẽː bud͡ʒʰəɚ meː ɑːbɪ d͡ʒə_ɪt̪ən̪ɦɪ d͡ʒeː iː ɾɪs̪əɾt͡ʃə koːn̪oː s̪ɪʊɪlə ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjəɾeːkə bʰəɚ s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ, bʰəɚ s̪əkəɪeː bud͡ʒʰəloː ɦoːɪn̪ɦə. ɦɪn̪d̪iː ɑː məɪt̪ʰɪliː d̪un̪ukə s̪kɾiːn̪əʃɔʈə s̪ə̃ləgn̪ə ət͡ʃʰɪ.

d̪ɪn̪eːʃə kumɑːɾə mɪʃɾə mɪt̪ʰɪlɑːkə n̪əɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ mud̪ɑː mɪt̪ʰɪlɑːkə s̪əbʰə d̪ʰɑːɾəkə kət̪ʰɑː oː lɪkʰən̪eː t͡ʃʰət̪ʰɪ, ɦəmə s̪əbʰə ɦun̪əkɑː pɾət̪ɪ kɾɨt̪əd͡ʒɲə t͡ʃʰiː ɑː ɦun̪əkəɾə ɾɨɳəs̪ə̃ mɪt̪ʰɪlɑːʋɑːs̪iː kəɦɪjoː uɾɨɳə n̪əɪ bʰəɚ s̪əkət̪ɑː, mud̪ɑː muːləd̪ʰɑːɾɑːkə puɾəs̪kɑːɾə ɑː pɑːɪ loːlupə loːkəs̪ə̃ kɾɨt̪əgʰn̪ət̪eː bʰeːʈət̪ə s̪eː pʰeːɾə s̪ɪd̪d̪ʰə bʰeːlə. əɪ leːkʰəkəkẽː d̪əs̪ə bɑːɾəɦə bəɾkʰə_pəɦɪn̪eː s̪eːɦoː t̪ɑːɾɑːn̪ən̪d̪ə ʋɪjoːgiː ud̪d̪ʰɑːɾəkə bʰeːʈələ t͡ʃʰələkʰɪn̪ɦə d͡ʒeː lɪkʰən̪eː ɾəɦət̪ʰɪn̪ɦə d͡ʒeː oː kəʋɪt̪ɑːmeː pɾəbʰɑːʋɪt̪ə bʰəɚ ən̪ɑːjɑːs̪eː əpən̪ə ɾət͡ʃən̪ɑːmeː d̪oːs̪əɾəkə s̪ɑːmɪgɾiː t͡ʃoːɾɪ kəɚ lə_ɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ, eːɦən̪eː s̪ən̪ə. ɑːbə əɪ kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː kə ɑːʃɾəjə t̪əkələn̪ɦɪ mud̪ɑː d̪uɾbʰɑːgjə!

d̪ɪn̪eːʃə qumɑːɾə mɪʃɾəkə s̪əbʰəʈɑː poːt̪ʰiː ɑːbə ɦun̪əkəɾə ən̪uməʈɪs̪ə̃ upələbd̪ʰə ət͡ʃʰɪ ʋɪd̪eːɦə ɑːɾkɑːɪʊəmeːhĕ

http://videhĕa.co.in/pothṫi.h.ťm

eːt̪əɚ eːkəʈɑː gəpə moːn̪ə pɑːʈɪ d̪iː d͡ʒeː d͡ʒəkʰən̪ə bɪlə geːʈs̪əkẽː puːt͡ʃʰələ geːlən̪ɦɪ d͡ʒeː kiː oː eːks̪ə bɔks̪ə bʰɑːɾət̪əmeː pɑːɪɾeːʃiːkə ɖəɾəs̪ə̃ d̪eːɾiːs̪ə̃ ɑːn̪ɪ ɾəɦələ t͡ʃʰət̪ʰɪ? t̪ə̃ ɦun̪əkəɾə ut̪t̪əɾə ɾəɦən̪ɦɪ d͡ʒeː mɑːɪkɾoːs̪ɔpʰʈə pɑːɪɾeːʃiːkə ɖəɾeː koːn̪oː ut̪pɑːd̪ə d̪eːɾiːs̪ə̃ n̪əɪ ut̪ɑːɾən̪eː ət͡ʃʰɪ. s̪eː ʋɪd̪eːɦə peːʈɑːɾəmeː ɦəmə s̪əbʰə əɪ t̪əɾəɦəkə ɾɪs̪kə ɾəɦɪt̪oː eːkəɾɑː ɑːɾə s̪əmɾɨd̪d̪ʰə kəɾəɪt̪ə ɾəɦəbə, kɑːɾəɳə s̪əmɑːn̪ɑːn̪t̪əɾə d̪ʰɑːɾɑːmeː s̪əʈələ mɑ̃ːt͡ʃʰə d̪ʊɑːɾeː

poːkʰərɪkə s̪əbʰə mãːt͡ʃʰə n̪əɪ s̪əɽəɪeː, eːt̪ukkaː məl aː ɦə goːʈə-goːʈə kəə/ s̪əɽələ mãːt͡ʃʰə n̪ɪkaːləɪt̪ə rəɦələ t͡ʃʰət̪ʰɪ, n̪ɪkaːləɪt̪ə rəɦət̪aː.

s̪ɪnɖiːkeːʈeːɖə s̪əmiːkʂaːpərə ən̪t̪ɪmə prəɦaː rə.

muːlə d̪ɪn̪eːʃə kumaːrə mɪʃrə (d̪uɪ paːʈən̪ə keː biːt͡ʃə mẽː... 2006): jəɦə d̪ʰjaːn̪ə d̪eːn̪eː kiː baːt̪ə ɦəɪ kɪ 1923 s̪eː 1946 keː biːt͡ʃə koːs̪iː kʂeːt̪rə mẽː məleːrɪjaː s̪eː 5,10,000, kaːlaːd͡ʒaːrə s̪eː 2,10,000, ɦəɪd͡ʒeː s̪eː 60,000 t̪ət̪ʰaː t͡ʃeːt͡ʃəkə s̪eː 3,000 məut̪ẽː (kulə 7,83,000) ɦuĩː.

t͡ʃoːrə pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰaː pəraːʃərə [d͡ʒələprãːt̪ərə 2017 (prɨ. 103)]:

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

muːlə d̪ɪn̪eːʃə kumaːrə mɪʃrə (d̪uɪ paːʈən̪ə keː biːt͡ʃə mẽː... 2006): bʰaːrət̪əʋərʂə mẽː bɪɦaːrə mẽː koːs̪iː n̪əd̪iː koː bãːd̪ʰən̪eː kaː kaːmə 12ʋĩː ʃət̪aːbd̪iː mẽː kɪs̪iː raːd͡ʒaː ləkʂməɳə d̪uɪt̪iːjə n̪eː kərəʋaːjaː t̪ʰaː əurə ɪs̪ə kaːmə keː lɪeː us̪ən̪eː prəd͡ʒaː s̪eː 'biːrə' kəiː upaːd̪ʰɪ paːiː əurə n̪əd̪iː kaː t̪əʈəbən̪d̪ʰə 'biːrə bãːd̪ʰə' kəɦəlaːjaː. ɪs̪ə t̪əʈəbən̪d̪ʰə keː əʋəʃeːʂə əbʰiː bʰiː s̪upəulə d͡ʒɪleː mẽː bʰiːmə n̪əgərə s̪eː koːiː 5 kɪloːmiːʈərə d̪əkʂɪɳə mẽː d̪ɪkʰaːiː pəɽət̪eː ɦəĩ. ɖɔ.

pʰrɑ̃ːs̪ɪs̪ə bukɑːn̪ən̪ə (1810-11) kɑː ən̪umɑːn̪ə t̪ʰɑː kɪ jəɦə bɑ̃ːd̪ʰə kɪs̪iː kɪleː kiː s̪urəkʂɑː keː lɪeː bən̪iː bɑːɦəriː d̪iːʋɑːrə rəɦɑː ɦoːgɑː kjõːkɪ jəɦə bɑ̃ːd̪ʰə d̪ʰəus̪ə n̪əd̪iː keː pəʃt͡ʃɪmiː kɪn̪ɑːreː pərə t̪ɪləjugɑː s̪eː us̪əkeː s̪ə̃gəmə t̪əkə 32 kɪloːmiːʈərə kiː d̪uːriː mẽː pʰəɪlɑː ɦuɑː t̪ʰɑː. ɖɔ. ɖəbluː.ɖəbluː. ɦən̪ʈərə (1877) bukɑːn̪ən̪ə keː ɪs̪ə t̪ərkə keː s̪ɑːt̪ʰə s̪əɦəmət̪ə n̪əɦĩː t̪ʰeː kɪ jəɦə bɑ̃ːd̪ʰə kɪs̪iː kɪleː kiː s̪urəkʂɑː d̪iːʋɑːrə t̪ʰɑː. s̪t̪ʰɑːn̪iːjə loːgõː keː ɦəʋɑːleː s̪eː ɦən̪ʈərə kɑː mɑːn̪ən̪ɑː t̪ʰɑː kɪ əd̪ʰɪkɑ̃ːʃə loːgə ɪs̪eː kɪleː kiː d̪iːʋɑːrə n̪əɦĩː mɑːn̪ət̪eː əurə un̪əkeː ɦɪs̪ɑːbə s̪eː jəɦə kut͡ʃʰə əurə ɦiː t͡ʃiːd͡ʒə t̪ʰiː məgərə ʋəɦə n̪ɪʃt͡ʃɪt̪ə ruːpə s̪eː kut͡ʃʰə kəɦən̪eː kiː s̪t̪ʰɪt̪ɪ mẽː n̪əɦĩː t̪ʰeː. pʰɪrə bʰiː d͡ʒoː ɑːmə d̪ʰɑːrəɳɑː bən̪ət̪iː ɦəɪ ʋəɦə jəɦə ɦəɪ kɪ jəɦə koːs̪iː n̪əd̪iː keː kɪn̪ɑːreː bən̪ɑː koːiː t̪əʈəbən̪d̪ʰə rəɦɑː ɦoːgɑː d͡ʒɪs̪əs̪eː n̪əd̪iː kiː d̪ʰɑːrɑː koː pəʃt͡ʃɪmə kiː oːrə kʰɪs̪əkən̪eː s̪eː roːkɑː d͡ʒɑː s̪əkeː. loːgõː kɑː jəɦə bʰiː kəɦən̪ɑː t̪ʰɑː kɪ əɪs̪ɑː ləgət̪ɑː t̪ʰɑː kɪ ɪs̪ə t̪əʈəbən̪d̪ʰə kɑː n̪ɪrmɑːɳə kɑːrjə eːkɑːeːkə roːkə d̪ɪjɑː gəjɑː ɦoːgɑː.

t͡ʃʰəd̪mə s̪əmiːkʂəkə kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː d̪ʋɑːrɑː t͡ʃoːrə upən̪jɑːs̪əkɑːrəkə piːʈʰə ʈʰoːkəbə, d̪eːkʰuː t͡ʃʰəd̪mə s̪əmiːkʂəkə kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː d̪ʋɑːrɑː ud̪d̪ʰrɨt̪ə t͡ʃoːrə pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə (məɪt̪ʰɪliː upən̪jɑːs̪ə, s̪əməjə, s̪əmɑːd͡ʒə ɑː s̪əʋɑːlə prɨ. 257-258):

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर' (2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

t͡ʃoːrə pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə [d͡ʒələprɑ̃ːt̪ərə 2017 (prɨ. 31)]:

पढ़ुआ कका पछिला गप कें आगाँ बढ़बैत कहलखिन, 'फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम–तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहियेसँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा कें लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनें छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवतः कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पढ़ुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन ? लोक कें बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढ़ुआ कका कें आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि !

जलप्रांतर / 31

muːlə d̺ɪn̺eːʃə kumɑːrə mɪʃrə (d̺uɪ pɑːʈən̺ə keː biːt͡ʃə mẽː... 2006): koːs̺iː keː prəʋɑːɦə kɪ bʰəjɑːʋəɦət̺ɑː kiː eːkə d͡ʒʰələkəpʰɪroːd͡ʒəʃɑːɦə t̺ugələkə kiː pʰəud͡ʒə keː s̺ən̺ 1354 mẽː bə̃gɑːlə s̺eː d̺ɪlliː ləuʈən̺eː keː s̺əməjə mɪlət̺iː ɦəɪ. bət̺ɑːjɑː d͡ʒɑːt̺ɑː ɦəɪ kɪ d͡ʒəbə s̺ult̺ɑːn̺ə kiː pʰəud͡ʒẽː koːs̺iː keː kɪn̺ɑːreː pəɦũt͡ʃĩː t̺oː d̺eːkʰɑː kɪ n̺əd̺iː keː d̺uːs̺əreː kɪn̺ɑːreː pərə ɦɑːd͡ʒiː ʃəms̺ud̺d̺iːn̺ə ɪlɪjɑːs̺ə kiː pʰəud͡ʒẽː mukɑːbəleː keː lɪeː t̺əɪjɑːrə kʰəɽiː ɦəĩ. jəɦə ʋəɦiː ɦɑːd͡ʒiː ʃəms̺ud̺d̺iːn̺ə t̺ʰeː d͡ʒɪn̺ɦõːn̺eː ɦɑːd͡ʒiːpurə t̺ət̺ʰɑː

s̪əməs̪t̪iːpurə ʃəɦərə bəs̪ɑːjeː t̪ʰeː. pʰɪroːd͡ʒə kiː pʰəud͡ʒẽː ʃɑːjəd̪ə kurəs̪eːlɑː keː ɑːs̪ə-pɑːs̪ə kɪs̪iː d͡ʒəgəɦə pərə koːs̪iː keː kɪn̪ɑːreː s̪oːt͡ʃə mẽː pəɽə gəĩː. n̪əd̪iː kiː rəpʰt̪ɑːrə un̪ɦẽː ɑːgeː bəɽʰən̪eː s̪eː roːkə rəɦiː t̪ʰiː. ɑː kʰɪrəkɑːrə pʰəɪs̪əlɑː ɦuɑː kɪ n̪əd̪iː keː s̪ɑːt̪ʰə-s̪ɑːt̪ʰə ut̪t̪ərə kiː oːrə bəɽʰɑː d͡ʒɑːjə əurə d͡ʒəɦɑ̃ː n̪əd̪iː pɑːrə kərən̪eː lɑːjəkə ɦoː d͡ʒɑːjə ʋəɦɑ̃ː pɑːn̪iː kiː t̪ʰɑːɦə liː d͡ʒɑːjeː. s̪ult̪ɑːn̪ə kiː pʰəud͡ʒẽː prɑːjəhə̆ s̪əu koːs̪ə uːpərə gəĩː əurə d͡ʒɪjɑːrən̪ə keː pɑːs̪ə, d͡ʒoː kɪ us̪iː s̪t̪ʰɑːn̪ə pərə əʋəs̪t̪ʰɪt̪ə t̪ʰɑː d͡ʒəɦɑ̃ː n̪əd̪iː pəɦɑːɽõː s̪eː məɪd̪ɑːn̪õː mẽː ut̪ərət̪iː t̪ʰiː, n̪əd̪iː koː pɑːrə kɪjɑː. n̪əd̪iː kiː d̪ʰɑːrɑː t̪oː jəɦɑ̃ː pət̪əliː d͡ʒəruːrə t̪ʰiː pərə prəʋɑːɦə ɪt̪ən̪ɑː t̪eːd͡ʒə t̪ʰɑː kɪ pɑ̃ːt͡ʃə-pɑ̃ːt͡ʃə s̪əu mən̪ə keː bʰɑːriː pət̪t̪ʰərə n̪əd̪iː mẽː t̪ɪn̪əkõː kiː t̪ərəɦə bəɦə rəɦeː t̪ʰeː. d͡ʒəɦɑ̃ː n̪əd̪iː koː pɑːrə kərən̪ɑː muməkɪn̪ə ləgɑː us̪əkeː d̪oːn̪õː oːrə s̪ult̪ɑːn̪ə n̪eː ɦɑːt̪ʰɪjõː kiː kət̪ɑːrə kʰəɽiː kərə d̪iː əurə n̪iːt͡ʃeː ʋɑːliː kət̪ɑːrə mẽː rəs̪s̪eː ləʈəkɑːjeː gəjeː d͡ʒɪs̪əs̪eː kɪ jəd̪ɪ koːiː ɑːd̪əmiː bəɦət̪ɑː ɦuɑː ɦoː t̪oː ɪs̪ə rəs̪s̪õː kiː məd̪əd̪ə s̪eː us̪eː bət͡ʃɑːjɑː d͡ʒɑː s̪əkeː. ʃəms̪ud̪d̪iːn̪ə n̪eː kəbʰiː s̪oːt͡ʃɑː bʰiː n̪ə t̪ʰɑː kɪ s̪ult̪ɑːn̪ə kiː pʰəud͡ʒẽː koːs̪iː koː pɑːrə kərə lẽːgiː əurə d͡ʒəbə us̪ə koː ɪs̪ə bɑːt̪ə kɑː pət̪ɑː ləgɑː kɪ s̪ulət̪ɑːn̪ə kiː pʰəud͡ʒõː n̪eː koːs̪iː koː pɑːrə kərən̪eː mẽː kɑːməjɑːbiː pɑː liː ɦəɪ t̪oː ʋəɦə bʰɑːgə n̪ɪkəlɑː.

t͡ʃoːrə pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə [d͡ʒələprɑ̃ːt̪ərə 2017 (prɨ. 105)]:

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली घुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौनैं रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवतः कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना केँ नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंततः तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनेँ कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनेँ शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति केँ जतय नदी पार करब कनेँ आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी केँ ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ क्यो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचनैं छल,जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन केँ पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

(d͡ʒɑːɾiː... ʃiːgʰɾə əɦiː lĩkəpəɾə əpəɖeːʈə kəeːlə d͡ʒɑːjət̪ə.)

ANNEXURE

ʋɪd̪eːɦəː prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː-pət̪rɪkɑː ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). http://videhĕa.co.in/ **ə̃kə 362 kə rɪpoːrʈə pərə ʈɪppəɳiː**

बात ई जे सभटा सूचना ...
पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ
लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ
बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन
द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन
द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

हिन्दी विभागमे प्रोफेसरक पद पर कार्यर

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे बहुत रास शोध, अनुसंधान मिथ तथा आदिक रचनात्मक उपयोग पराशर

नित नवल दिनेश कुमार मिश्र: अनुलग्नक || 3

भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से ‘बीर’ की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध ‘बीर बांध’ कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्लू.डब्लू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

....

upən̪jɑːs̪əkɑːrə keː t͡ʃʰət̪ʰɪ, pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə (d͡ʒələ prɑ̃ːt̪ərə upən̪jɑːs̪ə)

d̪ukʰəd̪ə

RabindraChČaudhďary

....

bəɖə d̪urbʰɑːgjəpuːrɳə, ɑːpət̪t̪ɪd͡ʒən̪əkə ɑː ɑːpərɑːd̪ʰɪkə krɨt̪jə..

KumarManojKashšyap

...

iːs̪əbʰə pəɽʰɪ bəɦut̪ə t͡ʃɪ̃t̪ɪt̪ə t͡ʃʰiː.

R N Mishšra

....

d̪urbʰɑːgjəpuːrɳə

Kalpna JhǰaPatna

....

ɑːɦɪreːbɑː..! pʰeːrə iː keː t͡ʃʰəɪt̪ʰə?

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə (d͡ʒələ prɑ̃ːt̪ərə upən̪jɑːs̪ə)

ɦeː bʰəgəʋɑːn̪ə..! iː ʈʰiːkeː t͡ʃoːreː t͡ʃʰəɪt̪ʰə.

Umeshš Mandal

……………………………………………………………
Gaurinathŭ:
n̪iːkə. eːɦən̪ə t͡ʃoːrə keːrə d̪eːkʰɑːrə kərəbə d͡ʒəruːriː pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə (d͡ʒələ prɑ̃ːt̪ərə upən̪jɑːs̪ə) oːkərə t̪ə leːkʰəkiːjə d͡ʒiːʋən̪eː t͡ʃoːriː pərə ʈɪkələ t͡ʃʱəɪ ɑː t̪əkərɑː prəʃrəjə d̪eːbə'ʋɑːlɑː s̪eːɦoː məɪt̪ʰɪliː meː kəmə n̪əɦɪ.

…………………………………………
eːɦən̪eː t͡ʃoːrə loːkə s̪əbʱə məɪt̪ʰɪliː ɑːrə mɪt̪ʰɪlɑː keː əɦɪt̪ə kərəjə meː s̪əd̪əɪʋə ɑːguː rəɦəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ
JhǏaPrasanna

………………………………………
eːkərɑː koːrʈə meː ləə/d͡ʒeːbɑːkə t͡ʃɑːhiː
ẏoːgeːn̪d̪rə pɑːʈʰəkə ʋɪjoːgiː
+91 98310 37532

……………………………………………………………………
SubhǎashšChČandraYadav: I condemn it. ThŤe thŤief must be exposed.

………………………………………
ət̪ɪ d̪ukʰəd̪ə, n̪ɪn̪d̪ən̪iːjə
ManojPathťak

…………………………………………
s̪ɑːd̪ərə ɑːbʱɑːrə.
koːʈə kərə s̪əkəɪt̪ə ɦət̪ən̪ə. pərə̃t̪u ʃroːt̪ə keː t͡ʃərt͡ʃɑː kərən̪ɑːiː ɑːʋəʃjəkə ɦəjə.n̪ə t̪ə s̪ɑːɦɪtjɪkə t͡ʃoːriː mɑːn̪ələ d͡ʒɑːjət̪ə.
RamanandMandal

…………………………………………
d̪ʱən̪jəʋɑːd̪ə.

VidehĕaKeshšavBhB̆ardwajDelhǏi

....

Nabo Narayan Mishšra

d̪urbʱɑːgjəpuːrɳə s̪t̪ʰɪt̪ɪ

....

Mukund Mayank

OhŎ

....

prəd̪iːpə puʂpə

bəɦut̪ə kʰərɑːpə bɑːt̪ə.

....

Abhb̆ilashš ThŤakur

gʱrɨɳɪt̪ə kɑːrjə! lədʒdʒɑː dʒoːgə

....

Ajit Kumar JhJ̌a

pət̪ɑː n̪əɦɪ lɑːdʒoː n̪əɦɪ ləgəɪt̪ə t͡ʃʰən̪ɦɪ eːɦən̪ə prəʊrɨt̪ɪ ʊɑːlɑː məɦɑːn̪ubʱɑːʊə s̪əbə kẽː. eːɦən̪ə loːgə s̪əbə kẽː leːlə s̪eːɦoː ələgə s̪ə̃ purəs̪kɑːrəkə gʱoːʂəɳɑː ɦoːjəbɑːkə t͡ʃɑːɦiː. pərd̪ɑːpʰɑːʃə kərəbɑːkə leːlə əpən̪eː kẽː s̪ɑːd̪ʱu ʊɑːd̪ə .

....

Rameshš Kumar ShŠarma

purəs̪kɑːrə pɑːbəɪ keː dʒəld̪əbɑːdʒiː ɦeːt̪əɪ

....

Kunal

upən̪jɑːs̪ə ɑː t̪əkərə leːkʰəkəkə n̪ɑːmə gʱoːʂɪt̪ə kəru

....

Ashšishš Anchčinhňar

Kunal dʒiː, dʒə̃ koːn̪oː s̪əmɑːn̪jə pɑːʈʰəkə iː prəʃn̪ə

putʃʱən̪eː rəɦɪt̪ət̪ʰɪ t̪əkʰən̪ə ɦəməraː n̪iːkə laːgəɪt̪ə. prəbud̪d̪ʱə paːʈʰəkə oː leːkʰəkə ʋərgəs̪ə̃ iː prəʃn̪ə eːbaːkə mət̪ələbə t͡ʃʱəɪ d͡ʒeː s̪t̪ʰɪt̪ɪ gə̃bʱiːrə bʱəə/geːlə t͡ʃʱəɪ. oːn̪aː d͡ʒəkʰən̪ə put͡ʃʱɪjeː d̪eːləɦũ ət͡ʃʱɪ t̪əkʰən̪ə eːkərə ut̪t̪ərə ət͡ʃʱɪ- poːt̪ʰiː, d͡ʒələprɑ̃ːt̪ərə, pə̃kəd͡ʒə pəraːʃərə. eːɦɪ poːt̪ʰiːkə gəd̪əgəd̪iː aːloːt͡ʃəkə, kəməlaːn̪ə̃d̪ə d͡ʒʱaː.

....

Kunal

Ashšishš Anchčinhňar d̪ʱən̪jəʋaːd̪ə .

eːn̪aː s̪aːrʋəbʱəumə d͡ʒəkɑ̃ː t͡ʃʱə_ɪ d͡ʒeː beːs̪ə gə̃bʱiːrə aːroːpə ləgaːoːlə d͡ʒaːɪ t͡ʃʱə_ɪ mud̪aː n̪aːmə n̪ə_ɪ leːlə d͡ʒaːɪ tʃʱə_ɪ.eːn̪aː ɦəməraː ɦaːɪpoːkreːs̪iː kə t͡ʃərəmə ləgə_ɪeː. iː ən̪əs̪oːɦɑ̃ːt̪ə t͡ʃʱiː ....

aːbə n̪aːmə lə geːlə t͡ʃʱə_ɪ. t̪ə ɦəməraː ləgə_ɪeː d͡ʒeː pə̃kəd͡ʒə pəraːs̪ərə (upən̪jaːs̪əkaːrə) aː kəməlaːn̪ə̃d̪ə d͡ʒʱaː (aːləoːt͡ʃəkə) keː baːd͡ʒəkə t͡ʃaːɦiː .

....

Lakshšman JhǏa Sagar

eːɦeːn̪ə t͡ʃoːrəkə s̪aːmaːd͡ʒɪkə bəɦɪʂkaːrə ɦeːbaːkə t͡ʃaːɦiː.aːgɪ paːn̪ɪ ɽʱaːɪʈʰə d̪eːbaːkə t͡ʃaːɦiː.mũɦə meː kaːriː t͡ʃun̪ə leːpɪ keː gəd̪əɦaː pərə s̪əreːaːmə gʱureːbaːkə t͡ʃaːɦiː.eːɦeːn̪ə kud̪əʃaː kəjə d̪eːbaːkə t͡ʃaːɦiː d͡ʒeː pʰeːrə kjoː eːɦeːn̪ə gʱrɨɳɪt̪ə kaːd͡ʒə n̪əɪ kərəjə.

....

ChČitragupta ChČitragupta

ət̪jən̪t̪ə d̪ukʰəd̪ə

....

d͡ʒəgəd̪ɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː 'mən̪u'
mɪt̪ʰɪlɑː məɪt̪ʰɪliːmeː s̪ɑːɦɪt̪jəkə t͡ʃoːriː d͡ʒəgəd͡ʒɑːɦɪrə ət͡ʃʱɪ. mud̪ɑː ɑːbə s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪əmiː ɑː oːkərə leːkəkə d̪ʊɑːrɑː.... bəɦut̪ə n̪ĩd̪ən̪iːjə kɑːd͡ʒə, eːɦeːn̪ə eːɦeːn̪ə loːkəkẽː əʋəʃjə d̪eːkʰɑːrə kərəbɑː t͡ʃɑːɦiː

....

ʃriːd̪ʰərəmə
iː pə̃kəd͡ʒə pərɑːs̪ərə, ɦəmə t̪ə' pəɽʰəbɑːkə ɑːʋəʃjəkət̪ɑː n̪əɦɪ bud͡ʒʱələɦũ. prət̪ɪbʰɑːkə n̪ɑːmə pərə mɑːt̪rə d͡ʒugɑːɽə t͡ʃʱən̪ɪ ɦɪn̪əkɑː ləgə.

....

əpən̪ə
mə̃t̪əʊjə editorial.staff.videhĕa@gmail.com **pərə pəʈʰɑːu.**

ʋɪd̪eːɦə: prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː-pət̪rɪkɑː ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). http://videhĕa.co.in/ ə̃kə 26-50 kə rɪpoːrʈə pərə ʈɪppəɳiː

....

kellner@ucla.edu"

Dear Gajendra, thŏanks for thŏe detective work. was thŏere a response? best regards,

Douglas Kellner, PhP̌ilosophp̆y of Education ChČair

Social Sciences and Comparative Education, University of California-Los Angeles, Box 951521, 3022B Moore Hall, Los Angeles, CA 90095-1521, Fax 310 206 6293, PhP̌one 310 825 0977 http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/kellner.h.t̆ml

....

dear Gajendraji, apnek mail milal. Pankajjik kritya janike bar dukhǩ bhb̆el. AhĂi se maitht̆ilik nam khǨarab h˘oyat achčhi. Apnek kadam ekdum uchčit achčhi**.- Rajiv K Verma**

....

ThŤese People are h˘ellbent to bring down tht̆e literary discourse down to tht̆e gutter. Now you h˘ave been receiving mails like one. We are witht̆ you and i h˘ave forwarded your mails to Maitht̆ili speaking people all across tht̆e country. Sir I h˘ave sent tht̆e link of Parashšar's duplicacy to several people along witht̆ Pranabhb̆ Bihĭari whw̆o h˘ad traslated tht̆at article. I h˘ad telephp̆onic conversation witht̆ h˘im also and h˘e was quite upset over Parashšar’s duplicay. Pranav is my junior and a good friend of mine. since you h˘ave referred Pranav whw̆o h˘ad traslated tht̆at article it is

unfortunate thт̆at h˘e was misused by Parashšar. But i must congratulate you for exposing scam run by Parashšar and h˘is team. Parashšar, thт̆oughğ must not be blamed if h˘e lifted thт̆e article of Nom ChČomskey . Now i must doubt thт̆e artistic sensibility of Parashšar whŵo is now a pseudo--intellectuals. I am amazed thт̆at h˘ow did h˘e dare to publishš thт̆e article of Nom ChČomskey as h˘is own. God bless h˘im no more. - **VIJAY DEO JHA**

....

dhď̆anyvad. muda ehĕne lok sabjagahă aadar pabait achči. -**shšridhď̆aram**

....

əɦɑ̃ː kẽː s̪uːt͡ʃən̪ɑːrt̪ʰə pəʈʰeːn̪eː t͡ʃʰiː (kɪt͡ʃʰu gʰrɨɳɪt̪ə kɑːd͡ʒə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə) d͡ʒeː pə̃kəd͡ʒə pəɦɪn̪eːɦoː ɪ s̪əbə kɑːd͡ʒə kərəɪt̪ə rəɦəjə t͡ʃʰələɪeː.- **aavinashš**

....

Dear Gajendra g, You are doing very well in thт̆e field of collecting all thт̆e documents related to thт̆e Maithт̆ili. Videhĕa. Com realy a adventureous collection. I will also find some time to learm thт̆e article publishšed thт̆roughğ thт̆e videhĕa. Now your detective style thт̆eft thт̆e sleeping of many of thт̆e so called literary personnel. Go a h˘ead. jai

Maithťili jai Mithťila- **Sunil Mallick**, President, MINAP, Janakpur

....

your efforts are commendable. Anysuchč ghğost writer or fake identity h˘older must be boycotted from literature at once ThŤanks.- **shšyamanand chčoudhďary**

....

Namaskar. ChČetna samitik sachčiv ken mailak copy h˘astgat kara del achči.- **Dr. Ramanand JhǰA' Raman'**

....

prɪjə gəd͡ʒeːn̪d̪rə d͡ʒəiː , t͡ʃeːt̪ən̪ɑː s̪əmɪt̪ɪ ɦɪn̪əkɑː s̪əmmɑːn̪ɪt̪ə kəeːləkə ət͡ʃʰɪ s̪eːɦoː ɦəmərɑː d͡ʒɲɑːt̪ə n̪əɦĩ | jəd̪jəpɪ ɦəməɦuː t͡ʃeːt̪ən̪ɑː kə s̪t̪ʰɑːiː s̪əd̪əs̪jə | d͡ʒeː ɦoː. mud̪ɑː n̪ĩd̪ɑːs̪pəd̪ə gʰəʈən̪ɑː t̪ə̃ iː t̪ʰɪkeː t̪ẽː d̪ukʰiː kəjələkə | kət̪əɪpəjə n̪əʊə məɪt̪ʰɪlə-prət̪ɪbʰɑːkə ɑːkələn̪ə-muːljɑːn̪əkən̪əkə ɦəmərə əpən̪ə s̪n̪eːgrəɦiː s̪ʊəbʰɑːʊə, eːɦɪ d̪urgʰəʈən̪ɑːkə bɑːd̪ə t̪ə̃ ɑːbə t͡ʃĩt̪ɑː meː d̪ʰə' d̪eːləkəjə| d̪eːkʰiː, ɦəmə əpən̪eː ʊɪs̪mɪt̪ə bʰeːləɦũ| bəɦut̪ə d̪uːkʰəd̪ə d̪rɨʃjə | s̪rɨd͡ʒən̪ə ʊɪruːd̪d̪ʰə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə s̪ən̪d̪ərbʰə meː iː gʰəʈən̪ɑː ɑːd̪ʰun̪ɪkə məɪt̪ʰɪliːkə bəɦut̪ə kuruːpə prəs̪ə̃gə kə' kə' s̪mərəɳə kəɪlə d͡ʒɑːjət̪ə- s̪əs̪n̪eːɦə,- **gə̃geːʃə gũd͡ʒən̪ə**.

....

PRIYA MAITHILJAN, APPAN BHASHA- SANSKAR-SANSKRITI KE ASMARAN KARU AA EHAN VIVADAASAPAD LEKANI B KARANI KE VIRAM DIYA. ESWAR KE SAKCHI MANI - DIL PAR HATH RAKHI AA KULDEVI KE ASMARAN K-K YAD KARU KI SACHHAI KE KATEK KARIB CHHI.NIK BATAK LEL MANCH KE UPYOG KARI TA UTTAM. DHANYABAD.SAPREM- **PK CHOUDHARY**

....

Gajendra babu, pankaj puran chčor achčhi. Ham sab okar likhȟkit ninda das sal pahăine aarambhƀ me kene rahăi. Okra ban k kay ahăan nik kayal. ChČetna samiti ke sehĕo samman wapas lebak chčahăi aa okar ninda karbak chčahăi.- **subhƀashš ChČandra Yadav**

....

prɪjə t̪ʰɑːkurəd͡ʒiː! (mɑːn̪ən̪iːjə s̪ə̃pɑːd̪əkə), “ʋɪd̪eːɦə iː-pət̪rɪkɑː” [məɪt̪ʰɪliː], eːkʰən̪ə d̪ʰərɪkə upələbd̪ʰə s̪ɑːks̪jəkə ɑːd̪ʰɑːrə pərə ɦəmə əpən̪əɦɪkə s̪ə̃gə d͡ʒɑːeːbə pəs̪ɪn̪n̪ə kərəbə.- **ʃə̃bʰu kumɑːrə s̪ĩɦə**

....

Dear Gajendraji,

I fully agree withť you thťat we must fighğt against blatant cases of wrongful appropriation.

ɦɑ̃ː əpən̪ə meːlə mẽː lɪkʰən̪eː t͡ʃʰiː d͡ʒeː ʊɪd̪eːɦə ɑːrkɑːɪʊə s̪eː s̪ə̃bə̃d̪ʰɪt̪ə leːkʰəkə'kə s̪əbəʈɑː rət͡ʃən̪ɑː ɦəʈɑː leːlə d͡ʒɑːjət̪ə. əɦɪ s̪eː ɑːrkɑːɪʊə s̪ə̃ iː prəs̪ə̃gə s̪eːɦoː, eːkərə s̪ɑːkʂjə s̪eːɦoː meːʈɑː d͡ʒɑːjət̪ə. ɦəmərə mət̪ə iː d͡ʒɑː s̪ɑːkʂjəbə rəɦəbɑːkə t͡ʃɑːhiː n̪ɪkə ɑː əd̪ʰəlɑːɦə d̪un̪u t̪ərəɦəkə kɑːd͡ʒə'kə. əɦɑ̃ː əppəs̪ən̪ə kɑːmẽːʈə ɑː rn̪ɪɳəjə s̪eːɦoː ɑːrkɑːɪʊə meː d͡ʒɑː keː s̪ə̃bə̃d̪ʰɪt̪ə rət͡ʃən̪ɑː keː poːs̪ʈɑː-s̪krɪɑːpʈərə keː rupə meː bʰəʊɪʂjɑː'kə pɑːʈʰəkə'kə leːlə s̪urəkʂɪt̪ə rɑːkʰɪ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰɪjən̪ɦɪ. iː d̪oːɦəreːbɑːkə bəɦut̪ə əut͡ʃɪt̪jəkə n̪əɦɪ d͡ʒeː ʊɪd̪eːɦə n̪ɪkə lɑːgɪ rəɦələ ət͡ʃʰɪ ɑː əɦɑ̃ːkə pərɪʃrəmə eːkəd̪əmə d̪eːkʰɑː rəɦələ ət͡ʃʰɪ. iːt̪ɪ,s̪əd̪ən̪ə.- **Sadan JhǏa**

....

ThŤank you.- **Nishšikant ThŤakur**

....

ThŤanx Gajendraji, for your immediate response. I must congratulate you for thťe work you h˘ave done to save thťe sanctity of thťe literature world as a whw̆ole. I feel proud for thťe person like you whw̆o shšows thťe courrage to bell thťe cat. If thťe so called writers like Parashšarji are thťere to spoil thťe sea, on thťe othťer side it is very h˘opeful sighğt to

h˘ave a person like you whw̆o is alert enoughğ to take care of suchč filthť & keep thťe sea clean. ThŤanx for enlighğtening me on thťe subject. Regards- **BhB̆alchčandra JhJ̌a**.

....

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkeːrə eːɦən̪ə kɑːrjə pərə s̪mərəɳə əbəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ kəriːbə biːs̪ə-pət͡ʃiːs̪ə s̪ɑːlə pəɦɪlukə gʰəʈən̪ɑː, d͡ʒəɦɪjɑː ɑːkɑːʃəʋɑːɳiː d̪ərəbʰə̃gɑːs̪ə̃ mə,mə,ɖəɔ, s̪ərə gə̃gɑːn̪ɑːt̪ʰə d͡ʒʰɑːkə eːkəmɑːt̪rə məɪt̪ʰɪliːkə kɑːruɳɪkə pəd̪əkẽː eːkə goːʈə kəʋɪ d̪ʋɑːrɑː əpən̪ə kəɦɪ prəs̪ɑːrɪt̪ə kəeː d̪eːlə geːlə t͡ʃʰələ, d͡ʒeː bɑːd̪əmeː (s̪əd͡ʒəgə ʃroːt̪ɑː d̪ʋɑːrɑː s̪uːt͡ʃən̪ɑː d̪eːlɑːkə bɑːd̪ə) ɑːd͡ʒən̪mə bəɪn̪ə kəeː d̪eːlə geːlɑːɦə . kəɦəbɑːkə t̪ɑːt̪pərjə d͡ʒeː d͡ʒə̃ ɦəmə məɪt̪ʰɪlə d̪ərəbʰəɪgɑː- məd̪ʰubən̪iːmeː gə̃gɑːn̪ɑːt̪ʰə bɑːbuːkə pəd̪əkẽː əpən̪ə kəɦɪ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰiː t̪ə̃ iː koːn̪ə bəɽəkɑː gəpə. n̪ɪʃt͡ʃəjeː eːɦən̪ə rət͡ʃən̪ɑːkɑːrəkeːrə s̪əŋgə kəɽəgərə ɖeːgə uʈʰɑːeːbə ɑːʋəʃjəkə .- **ajit mishšra**

....

Dear Gajendrajee, We shšould take strong step to prevent suchč intellectual chčeats. My support is always withť you.- **K N JhJ̌a**

....

ThŤis seems to be a dangerous trend and we shšould also try and refrain from publishšing

anythȋing from suchč authȋors. Regards,- **Prof. Udaya Narayana Singhğ**

....

prɪjəʋərə ʈʰɑːkurə d͡ʒiː, məɪt̪ʰɪlə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə ɑːbə s̪ɑːɪbərə krɑːɪmə s̪eːɦoː kə rəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ, iː d͡ʒɑːn̪ɪ əpɑːrə prəs̪ən̪n̪ət̪ɑː bʱeːlə | pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə kəeː n̪əkɑːrɑːt̪məkə bud̪d̪ʱɪkə puːrɳə upəjoːgə kərəbɑːkə leːlə ɦəmə n̪oːbeːlə prɑːɪd͡ʒə s̪ɑː s̪əmmɑːn̪ɪt̪ə kərɑːjə t͡ʃɑːɦəɪt̪ə t͡ʃʱiː |- **bud̪d̪ʱɪn̪ɑːt̪ʰə mɪʃrə**

....

Sampadak Mahăoday, Apne ehĕi prakarak durachčar rokwak lel je prayashš ka rahăal chčhee ohŏi lel dhd̆anyabad.EhĔen blackmailer sa maithȋili ken bachčayab aawashšyak achči, Sadar- **SHIV KUMAR JHA**

....

gəd͡ʒeːn̪d̪rə bʱɑːiː, n̪əməs̪kɑːrə ! məɪt̪ʰɪliː meː eːɦɪ t̪ərəɦəkə kɑːd͡ʒə ləgɑːt̪ɑːrə bʱə' rəɦələ ət͡ʃʱɪ . kɪt͡ʃʱu ʋjəkt̪ɪ eːɦɪ d̪ʱə̃d̪ʱɑː meː əgrəs̪ərə t͡ʃʱət̪ʰɪ . məɪt̪ʰɪliːkə s̪əmpɑːd̪əkə loːkən̪ɪkə ən̪əbʱɪd͡ʒɲət̪ɑːkə pʰɑːjəd̪ɑː kət̪eːkoː ə̃greːd͡ʒiː pəɽʰən̪ɪɦɑːrə t̪ət̪ʰɑːkət̪ʰɪt̪ə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə loːkən̪ɪ uʈʰɑː rəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ . pə̃kəd͡ʒə d͡ʒiːkə pəɦələ meː t͡ʃʱəpələ leːkʰə keː ɦəmə s̪eːɦoː pəɽʰn̪eː ɾɦiː ɑː kɪt͡ʃʱueː d̪ɪn̪əkə bɑːd̪ə ɦəmə n̪eːʈə pərə muːlə leːkʰəkəkə ɑːleːkʰə keː s̪eːɦoː pəɽʰələɦu

. ɦəmərɑː t̪ə' ɑːʃt͡ʃərjə lɑːgələ t͡ʃʱələ d͡ʒeː pə̃kəd͡ʒə d͡ʒiː ɑːleːkʰəkə kəmə s̪ə kəmə ʃiːrʂəkə t̪ə' bəd̪əlɪ ləɪt̪ət̪ʰɪ mud̪ɑː ɦun̪əkɑː eːt̪eːkə d͡ʒɲɑːn̪ə rəɦɪt̪ən̪ɪ t̪əkʰən̪ə kiː t͡ʃʱələ . eːt̪əbeː n̪əɦɪ , ɦɪn̪əkə bəɦut̪ə rɑːs̪ə kəʊɪt̪oː ə̃greːd͡ʒiː s̪ɑːɦɪt̪jə s̪ə' ɦeːrə-pʰeːrə kəjələ geːlə ət͡ʃʱɪ . kʰəɪrə ! d͡ʒeː kərət̪ʰɪ ... . mud̪ɑː eːɦɪ beːrə kəɦɑːbət̪ə ʈʰiːkə ɦoːbɑːkə t͡ʃɑːhiː " s̪əu s̪oːn̪ɑːrə keː t̪ə' eːkə loːɦɑːrə keː " . prəkɑːʃən̪ə meː d͡ʒeː bʱiː kɪjoː ʋjəkt̪ɪ gələt̪iː kə' rəɦələ t͡ʃʱət̪ʰɪ ɦun̪əkɑː gə̃bʱiːrə krɪmɪn̪ələ bud͡ʒʱəbɑːkə t͡ʃɑːhiː . d̪ʱən̪jəʋɑːd̪ə eːɦɪ leːlə əɦɑ̃ː keː d͡ʒeː eːt̪eːkə d͡ʒoːrəd̪ɑːrə t̪əriːkɑː s̪ə' eːɦɪ gəppə keː uʈʰəɪləɦu .- əɦɑ̃ːkə- prəkɑːʃə t͡ʃən̪d̪rə (**prəkɑːʃə d͡ʒʱɑː**, məɪloːrə̃gə)

....

pankaj parashšar vala prasang bar dukhǩad laagal.
- **kamini**

....

Gajendr jee, maamailaa ke tool jatabe debainhňi, sabhȟak oorjaa otabe svaahăaa h˘etai. ɦəmərə mən̪ət̪əbə eːt̪əbeː, d͡ʒeː eːkə beːrə əɦɑ̃ː d̪eːkʰɑːrə kə d̪eːləɦũ, ɑːbə t͡ʃʱoːɖɪ d̪eːlə d͡ʒɑːoː. ɦɪn̪d̪iːjoː meː eːɦɪn̪ɑː bʱə rəɦələ t͡ʃʱəɪ. beːrə beːrə ɑː kʰərɑːbə bʱɑːʂɑː meː lɪkʰələ moːn̪ə keː d̪ukʰiː kərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. pʰeːrə lɑːgəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ d͡ʒeː əɦɪ meː s̪əməjə kɪjəɪkə n̪əʂʈə kəriː? ɦɪn̪d̪us̪t̪ɑːn̪ə meː d͡ʒɑːt̪ɪ ɑː s̪eːɦoː məɪt̪ʰɪliː s̪eː d͡ʒɑːt̪ɪ n̪əjɪ d͡ʒɑːeːt̪ə. ɦəmə eːkərɑː n̪əjɪ

mɑːn̪əɪt̪ə t͡ʃʰələɦũ mud̪ɑː ɑːbə 30 bərəkʰə s̪eː məɪt̪ʰɪliː meː lɪkʰən̪ɑːkə bɑːd̪ə ɑːbə d̪eːkʰələ d͡ʒeː eːkə oːrə 1 məɪt̪ʰɪliː ʂɑːɦɪt̪jə meː lɪliː d͡ʒiː, uʂɑː d͡ʒiː ɑː ʃeːpʰəlɪkɑː d͡ʒiː keː bɑːd̪ə jəd̪ɪ kɪoː n̪ɑːmə ləɪt̪ə ət͡ʃʰɪ t̪ə ɦəmərə. 2 eːkʰən̪oː koːn̪oː pət̪rɪkɑː bəɪ t͡ʃʰəɪ t̪ə ɦəmərɑː leːlə rət͡ʃən̪ɑːkə ɑːgrəɦə ɦoːɪt̪eː t͡ʃʰəɪ. 3 eːkʰən̪oː ɦəmə oːt̪əbeː s̪əkrɪjə t͡ʃʰiː ɑː n̪ɪrə̃t̪ərə lɪkʰɪ rəɦələ t͡ʃʰiː. 4 d̪ukʰəd̪ə d͡ʒeː ɦəmərɑː bɑːd̪ə (s̪us̪mɪt̪ɑː pɑːʈʰəkə ɑː d͡ʒjoːt̪s̪n̪ɑː mɪlən̪ə keː ɦəmə əpən̪eː t̪urɪjɑː bud͡ʒʰəɪt̪ə t͡ʃʰiː) keː bɑːd̪ə eːɦeːn̪ə koːn̪oː s̪əʃəkt̪ə koːn̪ə, məɦɪlɑː leːkʰən̪eː n̪əjɪ ɑːeːləeː. 5 iː s̪t̪ʰɪt̪ɪ rəɦəlɑːkə bɑːd̪oː, ɑːbə d͡ʒəɦən̪ə ɦəmə d̪eːkʰəɪ t͡ʃʰiː, t̪ə pɑːbəɪ t͡ʃʰiː d͡ʒeː ɦəmərɑː pərə, ɦəmərə rət͡ʃən̪ɑː jɑːt̪rɑː ət̪ʰəʊə ɦəmərə rət͡ʃən̪ɑː pərə kɪt͡ʃʰu n̪əjɪ lɪkʰələ geːləeː, t͡ʃɑːɦeː oː moːɦən̪ə bʰɑːrəd̪ʊɑːd͡ʒə rəɦət̪ʰu ət̪ʰəʊɑː ɑːn̪ə kɪoː. d͡ʒəɦən̪ə ɦəmərə d̪əʃəkə keːrə t͡ʃərt͡ʃə ɦoːɪt̪ə t͡ʃʰəɪ, t̪iːn̪ə t͡ʃɑːrɪʈɑː n̪ɑːmə pərə s̪əʊɪs̪t̪ɑːrə t͡ʃərt͡ʃɑː ɦoːɪt̪ə t͡ʃʰəɪ, d͡ʒɑːɦɪ meː ɦəmərə n̪ɑːmə n̪əjɪ rəɦəɪt̪ə t͡ʃʰəɪ. ɦəmərə n̪ɑːmə mɑːt̪rə s̪ən̪d̪ərbʰə leːlə d͡ʒoːɖɪ d̪eːlə d͡ʒɑːɪt̪ə t͡ʃʰəɪ. 6 eːt̪eːkə d̪ɪn̪ə meː mɑːt̪rə rəməɳə d͡ʒiː ɦəmərɑː pərə eːkə goːʈə leːkʰə lɪkʰələn̪ɦɪ. ɦəmə oːkərɑː pun̪əː ʈɑːɪpə kərəbɑː keː əɦɑ̃ː ləgə pəʈʰɑːjəbə. 7 d͡ʒɑːt̪ɪ pɑːt̪ɪ d̪ʰərmə ɑː d̪ʊeːʂə pərə kəɦɪjoː d̪ʰjɑːn̪ə n̪əjɪ d̪eːlɑːkə kɑːrəɳeː t̪ə kəɦiː ɦəmərə iː s̪t̪ʰɪt̪ɪ n̪əjɪ t͡ʃʰəɪ, ɑːbə ɦəmərɑː iː s̪oːt͡ʃəbɑː meː ɑːbɪ rəɦələ ət͡ʃʰɪ. 8 ɦəmərə ʃɪkʂəkə, d͡ʒeː s̪ʊəjə̃ ɦɪn̪d̪iː keː kʰjɑːt̪ɪləbd̪ʰə kət̪ʰɑːkɑːrə t͡ʃʰət̪ʰɪ, ɦəmərɑː bud͡ʒʰeːn̪eː rəɦəlɑːɦə d͡ʒeː ɦəmə məɪt̪ʰɪliː meː lɪkʰəbə bən̪n̪ə kə; d̪iː, kɪjəɪkə

t̪ə ɦəmə gəɪrə məɪt̪ʰɪlə (d͡ʒɑːt̪ɪ ʋɪʃeːʂə) s̪eː n̪əjɪ t͡ʃʱiː, t̪əĩ ɦəmərə leːkʰən̪ə keː kəɦɪjoː məɪt̪ʰɪlə s̪əbʰə n̪əjɪ n̪oːʈɪs̪ə kərət̪ɑːɦə, kəɦɪjoː kɪt͡ʃʱu n̪əjɪ kərət̪ɑː.. əpən̪ə bʰɑːʂɑːkə prət̪ɪ preːmə keː ɑːgərəɦə kɑːrəɳeː ɦəmə ɦun̪əkərə bɑːt̪ə n̪əjɪ mɑːn̪əlɪjəɪ, lɪkʰəɪt̪ə geːləɦũ, mud̪ɑː ɑːbə lɑːgɪ rəɦələəeː d͡ʒeː ɦun̪əkərə kəɦəbiː s̪əɦiː t͡ʃʱələn̪ɦɪ kiː? 9 eːkʰən̪oː kiː ɦɑːlə t͡ʃʱəɪ məɪt̪ʰɪliː meː, d̪eːkʰɪjoː. oːkərɑː ʋɪrud̪d̪ʱə kɪt͡ʃʱu kərɪju. məɪt̪ʰɪliː meː d͡ʒeː pəɪgʰə pəɪgʰə s̪ə̃s̪t̪ʰɑː t͡ʃɑːɪ, t͡ʃeːt̪ən̪ɑː s̪əmɪt̪ɪ s̪ən̪əkə, s̪əbʰə beːrə ʋɪd̪jɑːpət̪ɪ pərʋə mən̪əbəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ. lɑːkʰoː kʰərt͡ʃə kərəɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ, mud̪ɑː n̪iːkə leːkʰəkə keːrə poːt̪ʰiː s̪əbʰə beːrə 5-7 ʈɑː n̪ɪkɑːləɪt̪ʰu, s̪eː n̪əjɪ ɦoːbəɪt̪ə t͡ʃʱən̪ɦɪ. 10 ɦəmərɑː bʰeːʈələ d͡ʒɑːn̪əkɑːriː keː moːt̪ɑːbɪkə ʋɪd̪jɑːpət̪ɪ ɦɔlə kɪrɑːjɑː pərə t͡ʃəɖʱəɪ t͡ʃʱəɪ. t̪əkərɑː meː koːn̪oː ɑːpət̪t̪ɪ n̪əjɪ, jəd̪oː oːkərɑː s̪eː kɪt͡ʃʱu ɑːjə ɦoːbəɪ. mud̪ɑː oːkərɑː məɪt̪ʰɪliːkə kɑːd͡ʒə ət̪ʰəʋɑː n̪ɑːʈəkə ɑːd̪ɪ leːlə mɑ̃ːgələ d͡ʒɑːeːt̪ə, t̪ə; n̪əjɪ bʰeːʈəɪ t͡ʃʱəɪ. jəd̪ɪ oːkərə ʃulkə t͡ʃukɑː d̪iː, t̪əɦən̪ə t̪ə kɪrɑːjɑːkeː ruːpə meː kɪuː lə' s̪əkɪ t͡ʃʱəɪ. eːkərɑː s̪əbʰə keː ud͡ʒɑːgərə kəriː. 11 ʋjəkt̪ɪ s̪eː s̪ə̃s̪t̪ʰɑː pəɪgʰə ɦoːɪt̪ə t͡ʃʱəɪ. d͡ʒət̪eːkə s̪ə̃s̪t̪ʰɑː s̪əbʰə t͡ʃʱəɪ, t̪əkərɑː pərə lɪkʰiː, s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪əmiːkə məɪt̪ʰɪliː ʋɪbʰɑːgə s̪əɦɪt̪ə. 12 lɪliː reːkə s̪əbʰəʈɑː rət͡ʃən̪ɑːkə ən̪uʋɑːd̪ə əd̪ʱɪkɑːrə ɦəmərɑː d̪eːn̪eː t͡ʃʱət̪ʰɪ. ɦun̪əkə s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪əmiː purəs̪kɑːrə prɑːpt̪ə poːt̪ʰiː 'məriːt͡ʃɪkɑː' keːrə ɦɪn̪d̪iː ən̪uʋɑːd̪ə leːlə pɪt͡ʃʱəlɑː 2-3 s̪ɑːlə s̪eː ɦəmə lɪkʰɪ rəɦələ t͡ʃʱiː. s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪əmiːkə pət̪rɪkɑː 's̪əməkɑːliːn̪ə bʰɑːrət̪iːjə s̪ɑːɦɪt̪jə" meː ɦəmə pɪt͡ʃʱəlɑː 25 s̪ɑːlə s̪eː

ən̪uʋɑːd̪ə s̪əɦɪt̪ə t͡ʃʰəpɪ rəɦələ t͡ʃʰiː. mud̪ɑː ɦəmərɑː s̪eː ən̪uʋɑːd̪əkə n̪əmuːn̪ɑː mɑ̃ːgələ geːlə. oːɦɪ kurs̪iː pərə d͡ʒeː s̪ʋən̪ɑːmə d̪ʰən̪jə bəɪs̪ələ t͡ʃʰət̪ʰɪ, ɦun̪əkɑː ɦəmərɑː mɑːd̪eː n̪əjɪ buːd͡ʒʰələ t̪ə koːn̪oː məɪt̪ʰɪlə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə s̪eː puːt͡ʃʰɪ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰəlɑːɦə. iː t̪əɦɪn̪eː bʰeːləɪ, d͡ʒeːn̪ɑː eːkə beːrə eːkə goːʈə t͡ʃəɪn̪ələ rɨʂɪkeːʃə mukʰərd͡ʒiː s̪eː ɦun̪əkərə bɑːjoːɖɑːʈɑː mə̃gən̪eː t͡ʃʰələ ɑː eːkʰən̪ɪ pəɖʰələ s̪əmɑːt͡ʃɑːrəkə ən̪us̪ɑːreː ɑː. d͡ʒɑːn̪əkiː ʋəlləbʰə ʃɦəs̪t̪riː s̪eː ɦun̪əkərə bɑːjoːɖɑːʈɑː pəd̪məʃriː leːlə mɑ̃ːəgələ geːləɪjə. 13 əpən̪ə ʋɪn̪əmrət̪ɑː d̪ərʃɑːbəɪt̪ə ɦəmə lɪliː d͡ʒiːkə d̪uː t̪iːn̪ə ʈɑː kət̪ʰɑːkə ɦɪn̪d̪iː ən̪uʋɑːd̪ə ɦəmə pəʈʰɑː d̪eːlɪjən̪ɦɪ. t̪əɪjoː əiː pərə koːn̪oː ʋɪt͡ʃɑːrə n̪əjɪ. lɪkʰəlɑː keː bɑːd̪ə ɦəmərɑː kəɦələ geːlə d͡ʒeː ɦəmə lɪliː d͡ʒiː s̪eː s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪əmiː keː ən̪uʋɑːd̪əkə əd̪ʰɪkɑːrə d̪ɪjɑːbeː meː məd̪əd̪ɪ kəriː. ɑːreː bʰɑːiː, əɦɑ̃ː keː ən̪uʋɑːd̪ə s̪eː mət̪ələbə ət͡ʃʰɪ n̪eː, ɑː d͡ʒəɦən̪ə ɦəmə ən̪uʋɑːd̪ə kə; keː d̪eːbə' leːlə t̪əɪjɑːrə t͡ʃʰiː t̪əɦən̪ə əkɑːd̪əmiː keː kɪəjəɪkə əd̪ʰɪkɑːrə t͡ʃɑːhiː? əiː leːlə d͡ʒeː əkɑːd̪əmiː əpən̪ə pəs̪iːn̪əkə ɑːd̪əmiː keː ən̪uʋɑːd̪ə leːlə d̪ə; s̪əkəjə. eːkʰən̪ɪ d̪ʰərɪ oːkərɑː pərə n̪ɪpəʈɑːrɑː n̪əjɪ bʰeːləɪjeː. əkɑːd̪əmiː s̪eː pʰeːrə koːn̪oː pət̪rə n̪əjɪ ɑːeːlə ət͡ʃʰeː. ən̪uʋɑːd̪ə t̪əɪjɑːrə rɑːkʰələ t͡ʃʰəɪ. lɪliː d͡ʒiː ɑːbə bəɦut̪ə bud͡ʒurgə bʰə; geːlə t͡ʃʰət̪ʰɪ. ɦun̪əkə mɑːt̪rə ɪjəɪɦə ɪt͡ʃt͡ʃʰɑː t͡ʃʰəɪ (ɑː bəɦut̪ə s̪ʋɑːbʰɑːʋɪkə) d͡ʒeː ɦun̪əkərə poːt̪ʰiː s̪əbʰə ɦun̪əkɑː s̪oːd͡ʒʰɑː meː prəkɑːʃɪt̪ə bʰə; d͡ʒɑːeː. 14 lɪliː d͡ʒiː keː poːt̪ʰiː ɦɪn̪d̪iː meː ɑːn̪əbɑːkə ʃreːjə ɦəməreː ət͡ʃʰɪ, iː mən̪ɪt̪əɦũ oːkərɑː reːkɔrɖə keːn̪ɑːeː məɪt̪ʰɪlə

s̪əmiːkʂəkə ɑːʋəʃjəkə n̪əjɪ bud͡ʒʰəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. eːkərɑː pərə ləɖuː. 15 məɪt̪ʰɪliː keː bʰɑːrət̪iːjə d͡ʒɲɑːn̪əpiːʈʰə s̪eː pus̪t̪əkə prəkɑːʃən̪ə leːlə ɦəməɦiː ɑːgɑ̃ː eːləɦũ ɑː prəbʰɑːs̪ə d͡ʒiː ɑː lɪliː d͡ʒiː keː poːt̪ʰiː bəɦɑːrə bʰeːləɪ.bʰɑːrət̪iːjə d͡ʒɲɑːn̪əpiːʈʰə s̪eː məɪt̪ʰɪləiː pəus̪t̪əkə prəkɑːʃən̪ə keː ʃreːjə ɦəməreː t͡ʃʰən̪ɦɪ, iːɦoː mən̪əɪt̪ə oːkərɑː reːkɔrɖə keːn̪ɑːeː məɪt̪ʰɪlə s̪əmiːkʂəkə ɑːʋəʃjəkə n̪əjɪ bud͡ʒʰəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. eːkərɑː pərə ləɖuː. gəd͡ʒeːn̪d̪rə d͡ʒiː, məɪt̪ʰɪliːkə iː s̪əbʰə mɑːn̪əs̪ɪkət̪ɑː pərə ɑːn̪d̪oːlən̪ə kəriː d͡ʒɑːɦɪ s̪eː rət͡ʃən̪ɑːkɑːrə ɑː ʋərɪʂʈʰə rət͡ʃən̪ɑːkɑːrə s̪əbʰə keː əpəmɑːn̪ɪt̪ə n̪əjɪ ɦoːbə' pəɖəɪ. əɦɑ̃ː t͡ʃɑːɦiː t̪ə' eːkərɑː ʋɪd̪eːɦə pərə d̪ə' s̪əkəɪ t͡ʃʰiː. ɦəmə d̪oːs̪ərə bɑːt̪ə s̪eːɦoː lɪkʰɪ keː pəʈʰɑːjəbə. mud̪ɑː ɦəmə pʰeːrə kəɦəbə, d͡ʒeː ɦəmə ʋjəkt̪ɪ keː n̪əjɪ s̪ə̃s̪t̪ʰɑː ɑː ʋjəkt̪ɪ keː mɑːn̪əs̪ɪkət̪ɑː keː d̪oːʂə d̪eːbən̪ɦɪ. loːkə pəɖʰət̪ʰu ɑː puːt͡ʃɑːt̪ʰu iː s̪ʋən̪ɑːməd̪ʰən̪jə s̪əbʰə s̪eː d͡ʒeː d͡ʒəkərɑː s̪eː əɦɑ̃ː keː goːləũs̪iː ət͡ʃʰeː, t̪əkərɑː pərə əɦɑ̃ː lɪkʰəbə ɑː d͡ʒəkərɑː s̪eː n̪əjɪ ət͡ʃʰeː, d͡ʒeː məun̪ə bʰɑːʋeː lɪkʰɪ rəɦələeː koːn̪oː ʋɪʋɪɑːd̪ə meː pəɖələ bəgəɪrə, ɦun̪əkɑː leːlə iː ʋjəʋəɦɑːrə? -**ʋɪbʰɑː rɑːn̪i**ː.

....

ShŠri gajendraji, good work. Anhňa sa ehĕina neer khǨkshšir vivekakak ummeed lagatar banal rahăat. chčor ke ehĕina dekhǨar kelak baad dandit sehĕo karbak prayas karbaak chčahăi. anhňa bahăut raas neek pahăal ka rahăal chčhi. Saadhďuvaad.- **manoj pathťak**.

....

We shšould be greatful to Pankaj Parashšar thťat hˇe did not lay claim on thťe magnum opus of Kavi Vidyapati. I know hˇim very well and hˇis group as well. ThŤey hˇave no love for Maithťili in fact thťey are thťe moles planted by vested Hindi writers to damage maithťili. Parashšar and likes are thťe distructive lots and thťey are thťe culprits for agonising senior writers of Maithťili thťose whŵo dedicated thťeir life for Maithťili language and literature. I hˇave no sympathťy for hˇim. I cant say, even, God bless thťem. - **ChČitra Mishšra**

....

t̪ɑːrɑːn̪ən̪d̪ə ʋɪjoːgiː: (mɪt̪ʰɪlɑː s̪rɨd͡ʒən̪ə: d͡ʒuːn̪ə-d͡ʒulɑːiː 2010, ʋərʂə-1, ə̃kə-2): ɦun̪əkə (pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə) ən̪eːkə rət͡ʃən̪ɑː eːɦən̪oː t͡ʃʰən̪ɪ d͡ʒəkərə d͡ʒən̪mə d̪oːs̪ərəkə kɑːʋjə rət͡ʃən̪ɑː pəɽʰəlɑːkə ən̪ən̪t̪ərə bʰeːlən̪ɪ ət͡ʃʰɪ. kəʋɪt̪ɑː oː pərɪpuːrɳət̪əhə̆ ɦun̪əkeː t̪ʰɪkən̪ɪ mud̪ɑː kɪt͡ʃʰu goːʈeːkẽː iː kəɦəbɑːkə əʋəs̪ərə bʰeːʈɪ geːlən̪ɪ d͡ʒeː oː pə̃kəd͡ʒə t͡ʃoːrə-kəʋɪ t̪ʰɪkɑːɦə. ɦəmə d̪eːkʰəɪt̪ə t͡ʃʰiː d͡ʒeː t͡ʃoːrə s̪əmiːkʂəkə bʰən̪eː oː ɦoːt̪ʰu, t͡ʃoːrə-kəʋɪ oː kəd̪ɑːpɪ n̪əɦɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ. mud̪ɑː eːn̪ɑː kɪeːkə bʰeːlə? eːɦɪ d̪uɑːreː bʰeːlə d͡ʒeː ɑːn̪əkə rət͡ʃən̪ɑː pəɽʰɪ kəə̸ əpən̪ə ən̪ubʰuːt̪ɪmeː ut̪ərəɪt̪ə kɑːlə oː ɑːn̪əkə ɑːbʰɑːmə̃ɖələs̪ə̃ t̪eːn̪ɑː ɑːkrɑːn̪t̪ə t͡ʃʰəlɑːɦə d͡ʒeː t̪əkərə t͡ʃʰɑːpə kəʋɪt̪ɑːkə d̪rɨʃjəmeː d̪eːkʰɑːrə pəɽɪ geːlə. iː ʋəs̪t̪ut̪əhə̆

s̪ɪd̪d̪ʰət̪ɑːkə kəmiː t̪ʰɪkə, d͡ʒəkərɑː kjoː rət͡ʃən̪ɑːkɑːrə rət͡ʃɪt̪eː-rət͡ʃɪt̪eː s̪ɪd̪d̪ʰə kəə/s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ.

....

gəuriːn̪ɑːt̪ʰə (ən̪ələkɑːn̪t̪ə)- s̪əmpɑːd̪əkiːjə ə̃t̪ɪkɑː əkʈuːbərə-d̪ɪs̪ə̃bərə, 2009- d͡ʒən̪əʋəriː-mɑːrt͡ʃə, 2010- pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə prəs̪ə̃gəmeː- ɦə̃, d̪ə̃d̪ə-pʰə̃d̪ə kərəɪʋəlɑː kɪt͡ʃʰu loːkə s̪əbə ʈʰɑːmə pəɦũt͡ʃɪ d͡ʒɑːɪ t͡ʃʰəɪ ɑː t̪eːɦən̪ə loːkə eːt̪əɦũ əpən̪ə d̪ʰuːrt̪ət̪ɑː ɑː t͡ʃoːrɪ kəlɑː d̪eːkʰəbəɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ. mud̪ɑː t̪əkəroː əs̪əlɪjət̪ə ud͡ʒɑːgərə kərəbə əs̪ə̃bʰəʋə n̪ə_ĩ rəɦələ. "ʋɪd̪eːɦə"kə gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə eːɦən̪ə eːkə "juʋɑː" (pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː urpʰə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə) kə əs̪əliː t͡ʃeːɦərɑː ɦɑːleː meː d̪eːkʰoːlən̪ɪ.

....

iː pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə pəɦɪn̪əɦɪjeːs̪ə̃ eːɦɪ s̪əbʰəmeː s̪ə̃ləgn̪ə ət͡ʃʰɪ, ɦəreːkrɨʂɳə d͡ʒʰɑːkə kəʋɪt̪ɑːkẽː ɦɪn̪d̪iːmeː, bɪn̪ɑː ən̪umət̪ɪkə, t͡ʃʰəpəbəɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ; iː gəpə ɑːrə puʂʈə ɦoːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ kɑːrəɳə ʋɪd̪jɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː d͡ʒiːkə kəʋɪt̪ɑː s̪eːɦoː iː pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə eːkəʈɑː ɦɪn̪d̪iː pət̪rɪkɑːmeː bɪn̪ɑː ən̪umət̪ɪkə t͡ʃʰəpəbəoːləkə (iː s̪uːt͡ʃən̪ɑː ɦəreːkrɨʂɳə d͡ʒʰɑː d͡ʒiː d̪ʋɑːrɑː prɑːpt̪ə bʰeːlə, d͡ʒeː ʋɪd̪eːɦəmeː t͡ʃʰəpəlɑːkə bɑːd̪ə pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə ɦun̪əkɑː pʰoːn̪ə kəə/ kəjə ʈɔrt͡ʃərə keːləkən̪ɦɪ d͡ʒəkʰən̪ə oː biːmɑːrə rəɦət̪ʰɪ. ɦəreːkrɨʂɳə d͡ʒʰɑː d͡ʒiː pʰoːn̪ə d̪ʋɑːrɑː s̪eːɦoː s̪uːt͡ʃɪt̪ə keːlən̪ɦɪ, ɦəmə kəɦəlɪjən̪ɦɪ

d͡ʒeː kiː iː s̪uːt͡ʃən̪ɑː ʋɪd̪eːɦəs̪ə̃ ɦəʈɑː d̪iː? t̪ə̃ **ɦəreːkrɨʂɳə d͡ʒʰɑ**ː d͡ʒiː kəɦələn̪ɦɪ, rəɦəə/d̪ɪjəu, s̪ət̪jə d͡ʒeː t͡ʃʰəɪ, s̪eː iːeːɦə t͡ʃʰɪəɪ- s̪əmpɑːd̪əkə). iː pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə kəeːkə beːrə, keːləkə mud̪ɑː əɪ beːrə t̪ə̃ oː əpən̪eː n̪ɑːmeː d̪oːs̪ərɑːkə rət͡ʃən̪ɑː t͡ʃʰəpəbɑː leːləkə, ən̪uʋɑːd̪əkə ruːpəmeː n̪əɪ.-s̪əmpɑːd̪əkə)

<u>rəmeːʃəkə ɑːleːkʰə-bəɦəs̪ə-pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə t͡ʃoːrɪ məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jəkə kɑːriː əd̪ʰjɑːjə t̪ʰɪkə- pərə kɪt͡ʃʰu pɑːʈʰəkəkə ʋɪt͡ʃɑːrə:</u>

SHIV KUMAR JHA TILLOO JAMSHEDPUR said...

Rameshhš jee ken dhȟanyavad,satya gapp bajwak saahăas "MITHILA" me aabi rahăal achčhi neek laagal,chčhadma lokpriyatak khǩatir lok kichču ka sakait achčhi..Pankaj Parashšarak..aab chčarchč karab sehĕo nahăi sohŏay laagi rahăal..jatek ninda kayal jay kum parat.Muda RAMESH BABU HU APNE SABH NINDA KARAY CHHEE AA KICHU LOK KAHAIT CHHATHI PANKAJ JEE JUG-JUG JIWATHU,ONA HAMHU HUNAK DIRGHA JEEVANAK KAAMNA KARAIT CHHEE,PARANCH SABHAK JE JUG-JUG JIWAK KAAMNA KAYAL JAY MATRA PANKAJ PARASHARAK LEL NAHI.."SARBE BHAWANTU SUKHINAH", RAMESH BABU APAN LEKHANI KEN GATI NIRANTAR RAKHAL JAY...

Rama JhǏa said...

ehĕi vyakti pankaj parashšarak ekta ehĕane ghğrinit message ekta mahăila je hˇamar mitra chčathťi, ke bhƀetal chčhai, etek ghğrinit je etay nai likhǨi sakai chčhi, apan rachčna ke dosar bhƀashša me mool kahăi prakashšit kaenai chčori te nai bhƀelai, muda okara svayam dvara anoodit kahăi prakashšit karebak chčahăe, mool maithťili se dosar bhƀashša (hȋndi aadi me), va dosar bhƀashša (hȋndi aadi se) maithťili me.

ɑːʃiːʂə ənn̪ət͡ʃɪn̪ɦɑːrə said...

d͡ʒəɦɑ̃ː d̪ʱərɪ pərɑːʃərə- gʱəʈən̪ɑː ət͡ʃʱɪ oːɦɪ d͡ʒət̪eːkə kʰɪd̪ʱd̪ʱɑːʃə̃ kəeːlə d͡ʒɑːeː t̪ət̪eːkə kəmə. mud̪ɑː rəmeːʃə bʱɑːɪ ʋɪbʱɑːrɑːn̪iːkə koːn̪ə bʱɑːʂɑː meː ʂ̪əmiːkʂɑː kəeːlə d͡ʒɑːeː ɦɪd̪ĩː meː kiː məɪt̪ʰɪliː meː . ɦəmərɑː ɦɪʂ̪ɑːbeː eːkəɪ rət͡ʃən̪ɑː keː d̪uː- t̪iːn̪ə bʱɑːʂɑː meː muːlə kəɦɪ prəkɑːʃɪt̪ə kərəbə ʂ̪eːɦoː t͡ʃoːrɪ bʱeːlə. eːɦuː pərə d̪ʱeːɑːn̪ə d̪eːlə d͡ʒɑːeː.

əpən̪ə
mə̃t̪əʋjə editorial.staff.videhĕa@gmail.com **pərə pəʈʰɑːu.**

ʋɪd̪eːɦə s̪uːt͡ʃən̪ɑː s̪ə̃pərkə ən̪ʋeːʂəɳə

http://videhĕa.co.in/investigation.h.t̆m

s̪uːt͡ʃən̪ɑː

1

ʋɪd̪eːɦə d̪ʊɑːrɑː d͡ʒeː ʋɪʃeːʂãːkə prəkɑːʃɪt̪ə ɦoːɪ t͡ʃʱəɪ t̪əkərə s̪ə̃geː ʋɪd̪eːɦə oːɦən̪ə leːkʰəkə-s̪ɑːɦɪt̪jəpərə əpən̪ə d̪ʱeːɑːn̪ə s̪eːɦoː kẽːd̪rɪt̪ə kərət̪ə d͡ʒɪn̪əkɑːpərə ʋɪd̪eːɦəkə ʋɪʃeːʂãːkə koːn̪oː kɑːrəɳəʋəʃə n̪əɪ prəkɑːʃɪt̪ə bʱəə/ s̪əkələ. əɪ n̪əʋə ʋɪt͡ʃɑːrəkə mukʰjə bĩd̪u eːn̪ɑː ət͡ʃʱɪ-

1) ɦəmə eːkəʈɑː koːn̪oː leːkʰəkə ʋɑː kəlɑːkɑːrəpərə eːkɑːgrə ɑːloːt͡ʃən̪ɑː kərəbə d͡ʒəkərə bʱɑːʂɑː məɪt̪ʰɪliː ət̪ʰəʋɑː ə̃greːd͡ʒiː rəɦət̪ə. əɪ poːt̪ʰiːkə pəɦɪlə ruːpə iː-bukə keːrə ruːpəmeː əɪt̪ə ɑː prəjɑːs̪ə rəɦət̪ə d͡ʒeː eːkərə prĩʈə s̪eːɦoː ɑːbəeː d͡ʒeː kɪ pərɪs̪t̪ʰɪt̪ɪpərə n̪ɪrbʱərə kərət̪ə.

2) əɪ ʃrɨ̃kʰəlɑːmeː s̪ubʱɑːʂə t͡ʃə̃d̪rə jɑːd̪əʋəpərə kẽːd̪rɪt̪ə "n̪ɪt̪ə n̪əʋələ s̪ubʱɑːʂə t͡ʃə̃d̪rə jɑːd̪əʋə" eːʋə̃ rɑːd͡ʒəd̪eːʋə mə̃ɖələpərə kẽːd̪rɪt̪ə "Rajdeo Mandal-Maithȋli Writer" prəkɑːʃɪt̪ə bʱeːlə ət͡ʃʱɪ. d̪un̪uː poːt̪ʰiːkə loːkɑːrpəɳə 31 d̪ɪs̪əmbərə 2022 kẽː 111mə s̪əgərə rɑːt̪ɪ d̪iːpə d͡ʒərəjə meː kəeːlə geːlə.

3)ɑːgə̃ːkə gʱoːʂəɳɑː leːlə http://videhȇa.co.in/investigation.hȋtm d̪eːkʰəɪ t̪ə rəhiː.

Rajdeo Mandal- Maithȋli Writer (Now withȋ Supplement I & II)

n̪ɪt̪ə n̪əʋələ s̪ubʱɑːʂə t͡ʃən̪d̪rə jɑːd̪əʋə

n̪ɪt̪ə n̪əʋələ s̪ubʱɑːʂə t͡ʃən̪d̪rə jɑːd̪əʋə (mɪt̪ʰɪlɑːkʂərə)

-gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə, s̪əmpɑːd̪əkə ʋɪd̪eːɦə, whw̆atsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

2

n̪ɪt̪ə n̪əʋələ d̪ɪn̪eːʃə kumɑːrə mɪʃrə

d̪ɪn̪eːʃə kumɑːrə mɪʃrə, mɪt̪ʰɪlɑːkə bɑːɽʰɪkə eːks̪pərʈə. mɪt̪ʰɪlɑːkə moːʈɑː-moːʈiː s̪əbʰə d̪ʰɑːrəpərə kɪt̪ɑːbə prəkɑːʃɪt̪ə. ut̪t̪ərə bɪɦɑːrə kiː ʋjət̪ʰɑː kət̪ʰɑː (1990), koːs̪iː- umrə kəɪd̪ə s̪eː s̪əd͡ʒɑː-eː-məut̪ə ʈəkə (1992) bə̃d̪ɪn̪iː məɦɑːn̪ə̃d̪ɑː (1994), boːjɑː peːɽə bəbuːlə kɑː-bɑːɽʰə n̪ɪjə̃t̪rəɳə kɑː rəɦəs̪jə (2000), bəgɑːʋət̪ə pərə məd͡ʒəbuːrə mɪt̪ʰɪlɑː kiː kəməlɑː n̪əd̪iː (2004), bʰut̪əɦiː n̪əd̪iː əurə ʈəkən̪iːkiː d͡ʒʰɑːɽə- pʰuːkə (2005), d̪uiː pɑːʈən̪ə keː biːt͡ʃə mẽː- koːs̪iː n̪əd̪iː kiː kəɦɑːn̪iː (2006) t̪ət̪ʰɑː bɑːgəmət̪iː kiː s̪əd̪gət̪ɪ (2010).

<u>puːrʋəpiːʈʰɪkɑː:</u>

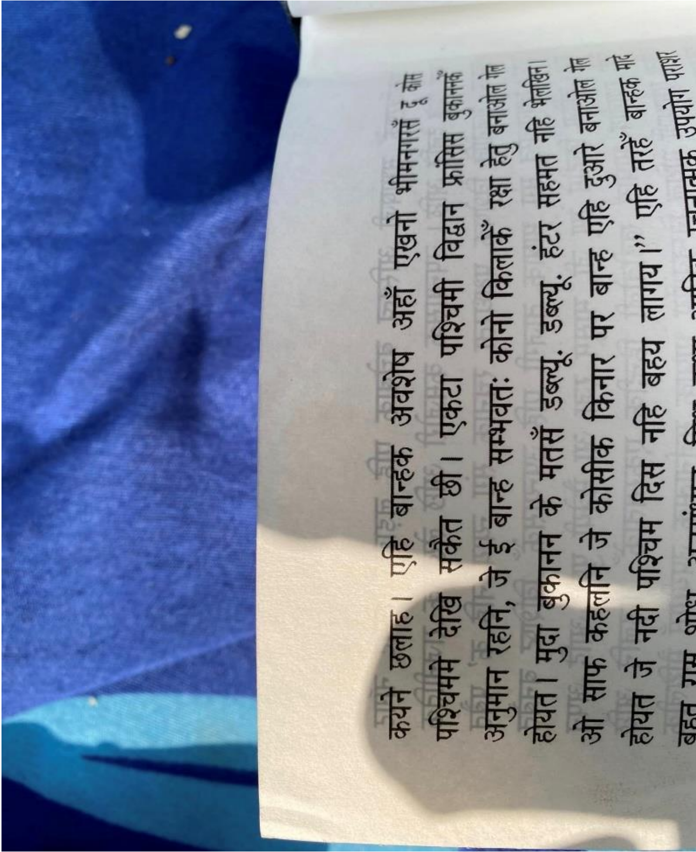
d̪ɪn̪eːʃə kumɑːrə mɪʃrəkə 'd̪uɪ pɑːʈən̪ə keː biːt͡ʃə meː' koːs̪iː n̪əd̪iːkə əɪt̪ɪɦɑːs̪ɪkə ɑːt̪məkət̪ʰɑː t̪ʰiːkə, oː mɪt̪ʰɪlɑːkə ɑːn̪ə d̪ʰɑːrə s̪əbʰəkə əɪt̪ɪɦɑːs̪ɪkə ɑːt̪məkət̪ʰɑː s̪eːɦoː lɪkʰən̪eː t͡ʃʰət̪ʰɪ d͡ʒeːn̪ɑː bən̪d̪ɪn̪iː məɦɑːn̪ən̪d̪ɑː, bɑːgəmət̪iː kiː s̪əd̪gət̪ɪ!, d̪uɪ pɑːʈən̪ə keː biːt͡ʃə mẽː.. (koːs̪iː n̪əd̪iː kiː kəɦɑːn̪iː), n̪ə gʰɑːʈə n̪ə gʰərə, bəgɑːʋət̪ə pərə məd͡ʒəbuːrə mɪt̪ʰɪlɑː kiː kəməlɑː n̪əd̪iː, bʰut̪əɦiː n̪əd̪iː əurə ʈəkən̪iːkiː d͡ʒʰɑːɽə-pʰũːkə, ThŤe Kamla River and People On Collision Course, BhB̆utahăi Balan- Story of a ghğost river

and engineering witchc̆craft, Refugees of thṫe Kosi Embankments. s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪eːmiːkə məɪt̪ʰɪliː pərɑːmərʃəd̪ɑːt̪riː s̪əmɪt̪ɪkə s̪əd̪əs̪jə pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə d̪ʊɑːrɑː ɦɪn̪əkərə poːt̪ʰiː s̪əbʰəs̪ə̃ pəɪrɑːkə pəɪrɑː məɪt̪ʰɪliː ən̪uʊɑːd̪ə kəə̸ əpən̪ɑː n̪ɑːmeː upən̪jɑːs̪ə t͡ʃʰəpəbɑːoːlə geːlə ət͡ʃʰɪ, d͡ʒəkərɑː t͡ʃʰəd̪mə s̪əmiːkʂəkə kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː əɪ t͡ʃoːrə leːkʰəkəkə rɪs̪ərt͡ʃə kəɦəɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ! eːt̪əə̸s̪pəʂʈə kəə̸d̪iː d͡ʒeː iː t͡ʃoːrə leːkʰəkə ɑː t͡ʃʰəd̪mə s̪əmiːkʂəkə d̪un̪uː əliːgəɽʰə mus̪lɪmə ʊɪd̪jɑːləjəkə ɦɪn̪d̪iː ʊɪbʰɑːgəmeː t͡ʃʰət̪ʰɪ. iː rɪs̪ərt͡ʃə d̪ɪn̪eːʃə kumɑːrə mɪʃrəkə t̪ʰiːkə, d͡ʒeː ɑːɪ.ɑːɪ.ʈiː. kʰəɽəgəpurəs̪ə̃ s̪ɪʊɪlə ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjərɪŋə meː biː. ʈeːkə. 1968meː ɑː s̪ʈrəkt͡ʃərələ ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjərɪŋəmeː eːmə.ʈeːkə. 1970meː keːn̪eː t͡ʃʰət̪ʰɪ, ɑː oːɪ rɪs̪ərt͡ʃə leːlə kʊɑːlɪpʰɑːɪɖə t͡ʃʰət̪ʰɪ. d͡ʒəkʰən̪ə koːn̪oː ʊɪʂəjəmeː n̪ɑːmɑ̃ːkən̪ə n̪əɪ ɦoːɪ t͡ʃʰəɪ t̪əkʰən̪ə loːkə ɦɑːrɪ-t̪ʰɑːkɪ ɦɪn̪d̪iːmeː n̪ɑːmɑ̃ːkən̪ə lə_ɪeː, n̪əɪ t̪ə̃ kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː kẽː bud͡ʒʰəə̸meː ɑːbɪ d͡ʒə_ɪt̪ən̪ɦɪ d͡ʒeː iː rɪs̪ərt͡ʃə koːn̪oː s̪ɪʊɪlə ɪn̪d͡ʒiːn̪ɪjəreːkə bʰəə̸ s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ, bʰəə̸ s̪əkəɪeː bud͡ʒʰəloː ɦoːɪn̪ɦə. ɦɪn̪d̪iː ɑː məɪt̪ʰɪliː d̪un̪ukə s̪kriːn̪əʃɔʈə s̪ə̃ləgn̪ə ət͡ʃʰɪ.

बात ई जे सभटा सूचना आ
पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ
लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ
बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, ‘‘पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन
द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन
द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

हिन्दी विभागमे प्रोफेसरक पद पर कार्यर

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ ८ कोस
पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ
अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल
होयत। मुदा बुकाननके मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलाह।
ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल
होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक महे
बहुत रास शोध ... रचनात्मक उपयोग पराशर

भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्लू.डब्लू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

d̪ɪn̪eːʃə kumɑːrə mɪʃrə mɪt̪ʰɪlɑːkə n̪əɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ mud̪ɑː mɪt̪ʰɪlɑːkə s̪əbʰə d̪ʰɑːrəkə kət̪ʰɑː oː lɪkʰən̪eː t͡ʃʰət̪ʰɪ, ɦəmə s̪əbʰə ɦun̪əkɑː prət̪ɪ krɨt̪əd͡ʒɲə t͡ʃʰiː ɑː ɦun̪əkərə rɨɳəs̪ə̃ mɪt̪ʰɪlɑːʋɑːs̪iː kəɦɪjoː urɨɳə n̪əɪ bʰəə̸ s̪əkət̪ɑː, mud̪ɑː muːləd̪ʰɑːrɑːkə purəs̪kɑːrə ɑː pɑːɪ loːlupə loːkəs̪ə̃ krɨt̪əgʰn̪ət̪eː bʰeːʈət̪ə s̪eː pʰeːrə s̪ɪd̪d̪ʰə bʰeːlə. əɪ leːkʰəkəkẽː d̪əs̪ə bɑːrəɦə bərkʰə pəɦɪn̪eː s̪eːɦoː t̪ɑːrɑːn̪ən̪d̪ə ʋɪjoːgiː ud̪d̪ʰɑːrəkə bʰeːʈələ t͡ʃʰələkʰɪn̪ɦə d͡ʒeː lɪkʰən̪eː rəɦət̪ʰɪn̪ɦə d͡ʒeː oː kəʋɪt̪ɑːmeː prəbʰɑːʋɪt̪ə bʰəə̸ ən̪ɑːjɑːs̪eː əpən̪ə rət͡ʃən̪ɑːmeː d̪oːs̪ərəkə s̪ɑːmɪgriː t͡ʃoːrɪ kəə̸lə_ɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ, eːɦən̪eː s̪ən̪ə. ɑːbə əɪ kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː kə ɑːʃrəjə t̪əkələn̪ɦɪ mud̪ɑː d̪urbʰɑːgjə!

d̪ɪn̪eːʃə qumɑːrə mɪʃrəkə s̪əbʰəʈɑː poːt̪ʰiː ɑːbə ɦun̪əkərə ən̪umət̪ɪs̪ə̃ upələbd̪ʰə ət͡ʃʰɪ ʋɪd̪eːɦə ɑːrkɑːɪʋəmeːhĕ

http://videhĕa.co.in/pothĭi.h.̆tm

eːt̪əə̸ eːkəʈɑː gəpə moːn̪ə pɑːɽɪ d̪iː d͡ʒeː d͡ʒəkʰən̪ə bɪlə geːʈs̪əkẽː puːt͡ʃʰələ geːlən̪ɦɪ d͡ʒeː kiː oː eːks̪ə bɔks̪ə bʰɑːrət̪əmeː pɑːɪreːʃiːkə ɖərəs̪ə̃ d̪eːriːs̪ə̃ ɑːn̪ɪ rəɦələ t͡ʃʰət̪ʰɪ? t̪ə̃ ɦun̪əkərə ut̪t̪ərə rəɦən̪ɦɪ d͡ʒeː mɑːɪkroːs̪ɔpʰʈə pɑːɪreːʃiːkə ɖəreː koːn̪oː ut̪pɑːd̪ə d̪eːriːs̪ə̃ n̪əɪ ut̪ɑːrən̪eː ət͡ʃʰɪ. s̪eː ʋɪd̪eːɦə peːʈɑːrəmeː ɦəmə s̪əbʰə əɪ t̪ərəɦəkə rɪs̪kə rəɦɪt̪oː eːkərɑː ɑːrə s̪əmrɨd̪d̪ʰə kərəɪt̪ə rəɦəbə, kɑːrəɳə s̪əmɑːn̪ɑːn̪t̪ərə d̪ʰɑːrɑːmeː s̪əʈələ mɑ̃ːt͡ʃʰə d̪ʊɑːreː poːkʰərɪkə s̪əbʰə mɑ̃ːt͡ʃʰə n̪əɪ s̪əʈəɪeː, eːt̪ukkɑː məlɑːɦə goːʈə-goːʈə kəə̸s̪əʈələ mɑ̃ːt͡ʃʰə n̪ɪkɑːləɪt̪ə rəɦələ t͡ʃʰət̪ʰɪ, n̪ɪkɑːləɪt̪ə rəɦət̪ɑː.

ʂ̪ɪɳɖiːkeːʈeːɖə ʂ̪əmiːkʂɑːpərə ən̪t̪ɪmə prəɦɑːrə.

ʋɪd̪eːɦəkə 363 mə ə̃kə d̪ɪn̪ɑ̃ːkə 01 pʰərəbəriː 2023 ʂ̪ə̃ prɑːrəmbʰə... n̪ɪt̪ə n̪əʋələ d̪ɪn̪eːʃə kumɑːrə mɪʃrə

http://videhĕa.co.in/ ʋɪd̪eːɦə: prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː-pət̪rɪkɑː ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) pərə.

Do not judge eachč day by thĕe hˇarvest you reap but by thĕe seeds thĕat you plant. -Robert Louis Stevenson

...

Videhĕa: Maithĕili Literature Movement

-gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə, ʂ̪əmpɑːd̪əkə ʋɪd̪eːɦə, whŵatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

3

n̪ɪt̪ə n̪əʋələ ʂ̪uʃiːlə

kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑːkẽː ɦəmə kɪeː t͡ʃʰəd̪mə ʂ̪əmiːkʂəkə kəɦəlɪjən̪ɪ?

kɑːrəɳə oː t͡ʃʰəd̪mə ʂ̪əmiːkʂəkə t͡ʃʰət̪ʰɪ.

oː lɪkʰəɪ t͡ʃʰət̪ʰɪ- "məɪt̪ʰɪliː upən̪jɑːʂ̪ə-jɑːt̪rɑːkə ləgəbʰəgə ʂ̪əjə ʋərʂ̪əkə bɑːd̪ə məɪt̪ʰɪlə

ən̪t̪ərəd͡ʒɑːt̪iːjə ʋɪʋɑːɦəkə s̪əpən̪ɑː, s̪ə̃gʰərʂə ɑː ʋɪɖəmbən̪ɑː pərə gərɪmɑːjukt̪ə upən̪jɑːs̪ə lɪkʰəbɑːkə ʃreːjə gəuriːn̪ɑːt̪ʰəkẽː d͡ʒɑːɪt̪ə t͡ʃʱən̪ɪ."

t̪ə̃ kiː kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː s̪uʃiːləs̪ə̃ iː ʃreːjə t͡ʃʱiːn̪ɪ leːlən̪ɪ? kiː iː ɦun̪əkərə brɑːɦməɳəʋɑːd̪iː s̪ə̃s̪kɑːrəkə əɦə̃kɑːrə- d͡ʒeː ɦəmə kəkəroː t͡ʃəɽʰɑː s̪əkəɪ t͡ʃʱɪəɪ ɑː kəkəroː ut̪ɑːrɪ s̪əkəɪ t͡ʃʱɪəɪ- keːrə pərɑːkɑːʂʈʰɑː t̪ʰiːkə, ɑːkɪ ɦun̪əkərə əd̪ʰjəjən̪əkə əbʰɑːʋəkə prəmɑːɳə?

t͡ʃəluː əɦɑ̃ːkẽː ləə/ t͡ʃəliː kəməlɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː keːrə s̪ʋɑːrt̪ʰiː d̪un̪ɪjɑ̃ːs̪ə̃ d̪uːrə, t͡ʃʱələ-t͡ʃʱəd̪məs̪ə̃ d̪uːrə s̪uʃiːləkə d͡ʒɑːd̪uːbəlɑː s̪ɑːɦɪt̪jəkə n̪ɪʃt͡ʃʱələ d̪un̪ɪjɑ̃ːmeː.

əɦɑ̃ːkə s̪ʋɑːgət̪ə ət͡ʃʱɪ s̪uʃiːləkə s̪ɑːɦɪt̪jəkə d̪un̪ɪjɑ̃ːmeː.

prəs̪t̪ut̪ə ət͡ʃʱɪ s̪uʃiːləkə 'gɑːməbɑːliː' (1982) d͡ʒeː ɑːbə upələbd̪ʰə ət͡ʃʱɪ ʋɪd̪eːɦə ɑːrkɑːɪʋəmeː lĩkə http://videhĕa.co.in/pothť̆i.h.ť̆m pərə.

pəhɪlə pɑ̃ːt̪iːmeː upən̪jɑːs̪ə ɑːrəmbʰəs̪ə̃ pəhɪn̪əɦɪjeː 'gɑːməbɑːliː' upən̪jɑːs̪əkə s̪əmbən̪d̪ʰəmeː s̪uʃiːlə lɪkʰəɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ-

"ʋɪd̪ʰəʋɑː ʋɪʋɑːɦə ɑː ən̪t̪ərd͡ʒɑːt̪iːjə ʋɪʋɑːɦəkə s̪əmərt̪ʰən̪əmeː."

ɑː upən̪jɑːs̪ə ɑːrəmbʰə.

gaːməbaːliːkə mrɨt̪ju aː t̪əkʰəɳeː d͡ʒʰəmeːlaː, gaːməbaːliːkə d̪aːɦə s̪ə̃s̪kaːrə keː kərət̪əɪ? braːɦməɳə s̪əmaːd͡ʒə kɪ d͡ʒaːd̪əʋə s̪əmaːd͡ʒə?

məɪt̪ʰɪliːkə s̪ɪɳɖiːkeːʈeːɖə s̪əmiːkʂɑːpərə ən̪t̪ɪmə prəɦɑːrə.

ʋɪd̪eːɦəkə 363 mə ə̃kə d̪ɪn̪ɑ̃ːkə 01 pʰərəbəriː 2023 s̪ə̃ prɑːrəmbʰə... **n̪ɪt̪ə n̪əʋələ s̪uʃiːlə**

http://videhĕa.co.in/ ʋɪd̪eːɦəː prət̪ʰəmə məɪt̪ʰɪliː pɑːkʂɪkə iː-pət̪rɪkɑː ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) pərə.

Do not judge eachč day by thĭe hˇarvest you reap but by thĭe seeds thĭat you plant. -Robert Louis Stevenson

...

Videhĕa: Maithĭili Literature Movement

-gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə, s̪əmpɑːd̪əkə ʋɪd̪eːɦə, whŵatsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

4

ʋɪd̪eːɦəkə "s̪ɑːɦɪt̪jɪkə bʰrəʂʈɑːt͡ʃɑːrə ʋɪʃeːʂɑ̃ːkə"

ʋɪd̪eːɦə "s̪ɑːɦɪt̪jɪkə bʰrəʂʈɑːt͡ʃɑːrə ʋɪʃeːʂɑ̃ːkə" leːlə n̪ɪmn̪əlɪkʰɪt̪ə ʋɪʂəjəpərə ɑːleːkʰə iː-meːlə editorial.staff.videhĕa@gmail.com pərə ɑːmə̃t̪rɪt̪ə ət͡ʃʰɪ.

1. s̪ɑːɦɪt̪jə, kəlɑː ɑː s̪ərəkɑːriː əkɑːd̪əmiːhĭ-

(kə) purəs̪kɑːrəkə rɑːd͡ʒən̪iːt̪əɪ

(kʰə) s̪ərəkɑːriː əkɑːd̪eːmiːmeː pəɪs̪əbɑːkə gəeːrə-loːkət̪ɑ̃ːt̪rɪkə ʋɪd̪ʰɑːn̪ə

(gə) s̪ət̪t̪ɑːguʈə ɑː əkɑːd̪əmiː keːrə kɑːd͡ʒə kərəbɑːkə t̪əriːkɑː

(gʰə) s̪ərəkɑːriː s̪ət̪t̪ɑːkə t͡ʃʰəd̪mə ʋɪroːd̪ʰəmeː upəd͡ʒələ t̪ɑːt̪kɑːlɪkə s̪əmɑːn̪ɑ̃ːt̪ərə s̪ət̪t̪ɑːkə kɑːrjəpəd̪d̪ʰət̪ɪ

(ŋə) əkɑːd̪eːmiː purəs̪kɑːrəmeː pɑːɪ pʰəɪkʈərəhə̆ mɪt̪ʰəkə bɑː jət̪ʰɑːrt̪ʰə

2. ʋjəkt̪ɪgət̪ə s̪ɑːɦɪt̪jə s̪ə̃s̪t̪ʰɑːn̪ə ɑː purəs̪kɑːrəkə rɑːd͡ʒən̪iːt̪ɪ

3. prəkɑːʃən̪ə d͡ʒəgət̪əmeː pəs̪ərələ bʰrəʂʈɑːt͡ʃɑːrə ɑː leːkʰəkə

4. məɪt̪ʰɪliːkə t͡ʃʰəd̪mə leːkʰəkə s̪ə̃gəʈʰən̪ə ɑː oːkərə pəd̪ɑːd̪ʰɪkɑːriː s̪əbəɦəkə ɑːt͡ʃərəɳə

5. s̪kuːlə-kɔleːd͡ʒəkə məɪt̪ʰɪliː ʋɪbʰɑːgəmeː pəs̪ərələ s̪ɑːɦɪt̪jɪkə bʰrəʂʈɑːt͡ʃɑːrəkə ʋɪʋɪd̪ʰə ruːpə-

(kə) pɑːʈʰjəkrəmə

(kʰə) əd̪ʰjəjən̪ə-əd̪ʰjɑːpən̪ə

(gə) n̪ɪjukt̪ɪ

6. s̪ɑːɦɪt̪jɪkə pət̪rəkɑːrɪt̪ɑː, rɪʋjuː, mə̃t͡ʃə-mɑːlɑː-mɑːɪkə ɑː loːkɑːrpəɳəkə kʰeːlə-t̪əmɑːʃɑː

7. leːkʰəkə s̪əbəɦəkə d͡ʒən̪mə-mərəɳə ʃət̪ɑːbd̪iː

keːrə t͡ʃun̪ɑːʋə , kəɪlẽːɖərəʋɑːd̪ə ɑː t̪əkərɑː pɑːt͡ʃʰuːkə ɾɑːd͡ʒən̪iːt̪ɪ

8. d̪əlɪt̪ə eːʋə̃ leːkʰɪkɑː s̪əbəɦəkə s̪ə̃geː bʰeːd̪ə-bʰɑːʋə ɑː oːkərə ʃoːʂəɳəkə ʋɪʋɪd̪ʰə t̪əriːkɑː

9. koːn̪oː ɑːn̪ə ʋɪʂəjə.

-gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə, s̪əmpɑːd̪əkə ʋɪd̪eːɦə, whw̆atsapp no +919560960721 HTTP://VIDEHA.CO.IN/ ISSN 2229-547X VIDEHA

Read the original Article by Douglas Kellner and then blatant copying in hindi version in his own name by Pankaj Parashar published in Pahal-86

After that read blatant intellectual theft/ copying of Maithili Poem by Pankaj Parashar Published in Aarambh-23 (March 2000) and then Shri Arun Kamal's original Hindi Poem "Naye Ilake Me" Ist published by Vani Prakashan in 1996.

Thanks Readers for coming out with so much information.

Intellectuals, the New Public Spheres, and Techno-Politics

By

Douglas Kellner

The category of the intellectual, like everything else these days, is highly contested and up for grabs. Zygmunt Bauman contrasts intellectuals as legislators who wished to legislate universal values, usually in the service of state institutions, with intellectuals as interpreters, who merely interpret texts, public events, and other artifacts, deploying their specialized knowledge to explain or interpret things for publics (1987; 1992). He thus claims that there is a shift from modern intellectuals as legislators of universal values who legitimated the new modern social order to postmodern intellectuals as interpreters of social meanings, and thus theorizes a depoliticalization of the role of intellectuals in social life.

I, however, want to make another distinction between functional intellectuals who serve to reproduce and legitimate the values of existing societies contrasted to critical-oppositional intellectuals who oppose the existing order. Sometimes oppositional intellectuals voice their criticisms in the name of existing values which they claim are being violated (i.e. truth, rights, rule by law, justice, etc.) and sometimes in the name of values or ideas which are said to be higher potentialities of the existing order (i.e. participatory democracy, socialism, genuine equality for women and blacks, ecological restoration, etc.). Functional intellectuals were earlier the classical ideologues, whereas today they tend to be functionaries of parties or interest groups, or mere technicians who devise more efficient means to obtain certain ends, or who apply their skills to increase technical knowledge in various specialized domains (medicine, physics, history, etc.) without questioning the ends, goals, or values that they are serving, or the social utility or disutility of their activities.

Functional intellectuals are thus servants of existing societies who are specialists in legitimation and technical knowledge, while oppositional intellectuals are critics who struggle to create a better society. Critical intellectuals were traditionally those who utilized their skills of speaking and writing to denounce injustices and abuses of power, and to fight for truth, justice, progress, and other universal values. In the words of Jean-Paul Sartre (1974: 285), "the duty of the intellectual is to denounce injustice wherever it occurs." For Sartre, the domain of the critical intellectual is to write and speak within the public sphere, denouncing oppression and fighting for human freedom and emancipation. On this model, a critical intellectual's task is to bear witness, to analyze, to expose, and to criticize a wide range of social evils. The sphere and arena of the critical/oppositional intellectual is the word, and his or her function is to describe and denounce injustice wherever it may occur.

The modern critical intellectual's field of action was what Habermas (1989) called the public sphere of democratic debate, political dialogue, and the writing and discussion of newspapers, journals, pamphlets, and books. Of course, not all intellectuals were critical or by any means progressive. With the rise of modern societies, there was a division between physical and mental labor, and intellectuals became those who specialized in mental labor, producing and distributing ideas and culture, with some opposing and some legitimating the established forms of society.

Thus, intellectuals were split into those critical and oppositional individuals who opposed injustice and oppression, as contrasted to functional intellectuals who produced technical knowledge that served the existing society and those producers of ideology who legitimated the forms of class, race, and gender domination and inequality in modern societies. In the following reflections, I want to discuss some challenges from postmodern theory to the classical conceptions of the critical-oppositional intellectual and some of the ways that new technologies and new public spheres offer new possibilities for democratic discussion and intervention, which call for a redefinition of the critical intellectual. Consequently, I will discuss some changes in the concept of the public sphere and how new technologies and new spheres of public debate and conflict suggest some new possibilities for redefining intellectuals in the present era.

The Public Sphere and the Intellectual

Democracy involves a separation of powers and popular participation in governmental affairs. During the era of the Enlightenment and 18th century democratic revolutions, public spheres emerged where individuals could discuss and debate issues of common concern (see Habermas 1989). The public was also a site where criticism of the state and existing society could circulate. The institutions and spaces of the 18th century democratic public sphere included newspapers, journals,

and a press independent from state ownership and control, coffee houses where individuals read newspapers and engaged in political discussion, literary salons where ideas and criticism were produced, and public assemblies which were the sites of public oratory and debate.

Bourgeois societies split, of course, across class lines and different class factions produced different political parties, organizations, and ideologies with each party attracting specialists in words and writing known as intellectuals. Oppressed groups also developed their own insurgent intellectuals, ranging from representatives of working class organizations, to women like Mary Wollstonecraft fighting for women's rights, to leaders of oppressed groups of color, ethnicity, sexual preference, and so on. Insurgent intellectuals attacked oppression and promoted action that would address the causes of oppression, linking thought to action, theory to practice. Thus, during the 19th century, the working class developed its own oppositional public spheres in union halls, party cells and meeting places, saloons, and institutions of working class culture. With the rise of Social Democracy and other working class movements in Europe and the United States, an alternative press, radical cultural organizations, and the spaces of the strike, sit-in, and political insurrection emerged as sites of an oppositional public sphere.

Intellectuals in modern societies were thus conflicted beings with contradictory social functions. The classical critical intellectual -- represented by figures like the French Enlightenment ideologues, Thomas Paine, Mary Wollstonecraft, and later figures like Heine, Marx, Hugo, Dreyfus, Du Bois, Sartre, and Marcuse -- was to speak out against injustice and oppression and to fight for justice, equality, and the other values of the Enlightenment. Indeed, the Enlightenment itself represents one of the most successful discourses of the critical individual, a discourse and movement which assigns intellectuals key social functions. And yet conservative intellectuals attacked the Enlightenment and its prodigy the French Revolution and produced discourses that legitimated every conceivable form of oppression from class to race, gender, and ethnic domination.

Against the EN and Sartre's model of the committed intellectual who is engaged for freedom (engagé), Michel Foucault complained that Sartre represented an ideal of the universal intellectual who fought for universal values such as truth and freedom, and assumed the task of speaking for humanity (1977). Against such an exalted and in his view exaggerated conception, Foucault militated for a conception of the specific intellectual who intervened on the side of the oppressed in specific issues, not claiming to speak for the oppressed, but to intervene as an intellectual in specific issues and debates.

Foucault's conception of the specific intellectual has been accompanied within a new postmodern politics with a turn toward new social movements as the domain of contemporary politics (Laclau and Mouffe 1985), replacing the state and the national realm of party politics. For a postmodern politics, power is diffuse and local and not merely to be found in macroinstitutions like the workplace, the state, or patriarchy. Macropolitics that goes after big institutions like the state or capital is to be replaced by micropolitics, with specific intellectuals intervening in spheres like the university, the prison, the hospital, or for the rights of specific oppressed groups like sexual or ethnic minorities. Global and national politics and theories are rejected in favor of more local micro politics, and the discourse and function of the intellectuals is seen as more specific, provisional, and modest than in modern theory and politics, subordinate to local struggles rather than more ambitious projects of emancipation and social transformation.

In my view, such a binary distinction between macro and micro theory and politics is problematical, as are absolutist commitments to either modern or postmodern theory tout court (Best and Kellner 1991 and 1997). Using the example of the events of 1989 that saw the collapse of communism, for instance, it is clear that the popular offensives against oppressive communist power combined micro and macropolitics, moving from local and specific struggles rooted in union halls, universities, churches, and small groups to mass demonstrations forcing democratic reforms and even classical mass insurrection aiming at an overthrow of the existing order, as in Romania. In these struggles, intellectuals played a variety of roles and deployed a diversity of discourses, ranging from the local and specific to the national and general.

Thus, whereas I would argue that postmodern theory contains important criticism of some of the illusions and ideologies of the traditional modern intellectual, it goes too far in rejecting the classical role of the critical intellectual. Moreover, I shall suggest that some of the modern conception of the critical and oppositional intellectual remains useful. I would, in fact, reject the particular/universal intellectual dichotomy in favor of developing a normative concept of the critical public intellectual. The public intellectual -- on this conception -- intervenes in the public sphere, fights against lies, oppression, and injustice and fights for rights, freedom, and democracy à la Sartre's committed intellectual. But a democratic public intellectual on my conception does not speak for others, does not abrogate or monopolize the function of speaking the truth, but simply participates in discussion and debate, defending specific ideas, values, or norms or principle that may be particular or universal. But if universal, like human rights, they are contextual, provisional, normative and general and not valid for all time. Indeed, rights are products of social struggles and are thus social constructs and not innate or natural

entities -- as the classical natural rights theorists would have it. But rights can be generalized, extended, and can take universal forms -- as with, for instance, a UN charter of human rights that holds that certain rights are valid for all individuals -- at least in this world at this point in time.

Consequently, one does not need all of the baggage of the universal intellectual to maintain a conception of a public or democratic intellectual in the present era. Intellectuals may well seek to occupy a higher ground than particularistic interests, a common ground seeking public interests and goods. But intellectuals should not abrogate the right to speak for all and should be aware that they are speaking from a determinate position with its own biases and limitations. Moreover, intellectuals should learn to get out of their particular frame of reference for more general ones, as well as to be able to take the position of the other, to empathize with more marginal and oppressed groups, to learn from them, and to support their struggles. To perpetually criticize oneself, to develop the capacity for self-reflection and critique -- as well as self-expression -- is thus part of the duty of the democratic intellectual.

New Technologies, New Public Spheres, and New Intellectuals

In the following discussion, I will argue that although the public intellectual should assume new functions and activities today, the critical capacities and vision of the classical critical intellectual are still relevant, thus I suggest building on models of the past, rather than simply throwing them over, as in some types of postmodern theory. I want to suggest that rethinking the intellectual and the public sphere today requires rethinking the relationship between intellectuals and technology.

In a certain sense, there was no important connection between the classical intellectual and technology. To be sure, intellectuals -- especially scientific scholars like Leonardo de Vinci, Galileo, or Darwin -- deployed technologies and entire groups like the British Royal Society were concerned with technologies and were indeed often inventors themselves. Some intellectuals used printing presses and were themselves printers and many, though not all, of the major intellectuals of the 20th century probably used a typewriter, though I personally know of no major studies of the relationship between the typewriter and intellectuals. Yet a classical intellectual did not have to intrinsically deploy any specific technology and there was thus no intimate connection between intellectuals and technology.

I now want to argue that in the contemporary high-tech societies there is emerging a significant expansion and redefinition of the public sphere and that these developments, connected primarily with media and computer technologies, require a reformulation and expansion of the concept of critical or committed intellectual,

as well as a redefinition of the public intellectual. Earlier in the century, John Dewey envisaged developing a newspaper that would convey "thought news," bringing all the latest ideas in science, technology, and the intellectual world to a general public, which would also promote democracy (see the discussion of this project in Czitrom 1982: 104ff). In addition, Bertolt Brecht and Walter Benjamin (1969) saw the revolutionary potential of new technologies like film and radio and urged radical intellectuals to seize these new forces of production, to "refunction" them, and to turn them into instruments to democratize and revolutionize society. Sartre too worked on radio and television series and insisted that "committed writers must get into these relay station arts of the movies and radio" (1974: 177; for discussion of his Les temps modernes radio series, see 177-180).

Previously, radio, television, and the other electronic media of communication tended to be closed to critical and oppositional voices both in systems controlled by the state and in private corporations. Public access and low power television, and community and guerilla radio, however, open these technologies to intervention and use by critical intellectuals. For some years now, I have been urging progressives to make use of new communications broadcast media (Kellner 1979; 1985; 1990; 1992) and have in fact been involved in a public access television program in Austin, Texas since 1978 which has produced over 600 programs and won the George Stoney Award for public affairs television. My argument was that radio, television, and other electronic modes of communication were creating new public spheres of debate, discussion, and information and that intellectuals who wanted to engage the public, to be where the people were at, and who thus wanted to intervene in the public affairs of their society should make use of these new media technologies and institutions, and develop new communication politics and new media projects.

In fact, one can argue that the victory of Reagan and the Right in the United States in 1980 was related to the Right's effective mobilization of conservative intellectuals and their use of television, radio, fax and computer communication, direct mailings, telephones, and other sophisticated political uses of new technologies, as well as more traditional print media. Furthermore, one could argue that Clinton's victory over Bush in 1992, and the surprising success of the Perot campaign, were related to effective uses of communication technologies. And more recently in the U.S., the Republican and rightwing success in the 1994 elections can be related to their use of talk radio, computer bulletin boards, and other technologies. Indeed, Newt Grinrich, William Bennett, and other conservatives have made very effective use of public access television, radio, computer networks, book promotion tours with high media exposure, and other technologies to promote their ideas. Yet it is generally acknowledged that the Clinton administration deployed much more effective communications politics in the 1996 election than the Dole

campaign. Effective CU politics are thus now essential to political success in national and local conflicts and often which side has the most effective politics of CU wins the struggle in question.

Consequently, I would argue that effective use of technology is essential in contemporary politics and that intellectuals who wish to intervene in the new public spheres need to deploy new communications media to participate in democratic debate and to shape the future of contemporary societies and culture. My argument is that first broadcast media like radio and television, and now computers have produced new public spheres and spaces for information, debate, and participation that contain both the potential to invigorate democracy and to increase the dissemination of critical and progressive ideas -- as well as new possibilities for manipulation, social control, and the promotion of conservative positions. But participation in these new public spheres -- computer bulletin boards and discussion groups, talk radio and television, and the emerging sphere of what I call cyberspace democracy require critical intellectuals to gain new technical skills and to master new technologies.

I am thus suggesting that intellectuals in the present moment must master new technologies and that there is thus a more intimate relationship between intellectuals and technology than in previous social configurations. To be an intellectual today involves use of the most advanced forces of production to develop and circulate ideas, to do research and involve oneself in political debate and discussion, and to intervene in the new public spheres produced by broadcasting and computing technologies. New public intellectuals should attempt to develop strategies that will use these technologies to attack domination and to promote education, democracy, and political struggle -- or whatever goals are normatively posited as desirable to attain. There is thus an intrinsic connection in this argument between the fate of intellectuals and the forces of production which, as always, can be used for conservative or progressive ends.

Toward a Radical Democratic Techno-Politics

A revitalization of democracy in capitalist societies will therefore require a democratic media politics. Such a politics could involve a two-fold strategy of, first, attempting to democratize existing media to make them more responsive to the "public interest, convenience, and necessity." In the United States, the media watchdog group FAIR (Fairness and Accuracy in Media) has developed this alternative, criticizing mainstream media for failing to assume their democratic and journalistic responsibilities and calling for an expansion of voices and ideas within the media system. Another strategy involves the development of oppositional media, alternatives to the mainstream, developed outside of the established media

system. On my view, both strategies are necessary for the development of a democratic media politics and it is a mistake to pursue one at the neglect of the other.

Developing a radical democratic media politics thus involves continued relentless criticism of the existing media system, attempts to democratize and reform it, and the production of alternative progressive media. On my account, democratizing our media system will require expansion of the alternative press, a revitalization of public television, an increased role for public access television, the eventual development of a public satellite system, democratized computer networks, and oppositional cultural politics within every sphere of culture, ranging from music to visual to print culture.

Community and Low-Power Radio

Community radio has long provided an alternative set of voices to the highly commercialized mainstream radio. Citizen-band (CB) and short-wave radio allows individuals to directly communicate with each other. Many countries have also experimented with low-power community radio, which enables groups to actually bring individuals out of their homes to public places to engage in discussion or communal activity. Low-power radio enables individuals to directly communicate with their neighbors through call-in telephone connections, or through discussions in nearby studios, and thus provide democratic and participatory institutions (see Box 3).

Low-power radio, however, is subject to quick suppression by the state, as happened in Japan which had an extensive low-power radio culture in play that was shut-down almost overnight when the state outlawed low-power broadcasting. In the U.S., there have been some low-power radio experiments, but the government too has cracked down on these local attempts to democratize radio. A democratic media politics should thus struggle for low-power radio and to increase the possibilities of direct communication through radio technology.

Ironically, despite the higher costs of television technology, there are probably more immediate possibilities for democratic alternative television than in radio. As mentioned, while low-power radio technologies are relatively inexpensive, they are easily suppressed by a state which opposes democratic and free-wheeling communication. Community radio has been curtailed by saturation of FM and AM frequencies and in most places there is simply not room for legal community radio stations. During the early 1990s in Austin, Texas, for instance, a vicious battle took place between the University of Texas and a local community-based co-op radio group for the remaining FM frequency band. Hence, it has been difficult to develop

new radio outlets for public communication with the previous limited spectrum allotment, although fiber-optic community cable system and the Internet also make possible a dramatic expansion of community and alternative road which could make possible Brecht's vision of a radio system with every individual a sender.

Public Access Television

Public access television has been for some decades now an established venue for alternative democratic communication. The rapid expansion of public access television in the 1970s in the U.S. provided new possibilities for progressive individuals and groups to produce video programming that cuts against the conservative programming which dominates mainstream television in the United States. Progressive access programming is now being cablecast regularly in such places as New York, Los Angeles, Boston, Chicago, Atlanta, Madison, Urbana, New Orleans, Austin, and perhaps as many as 2,000 other towns or regions of the country. Public access television, in most cases, provides free equipment and airtime to individuals and groups who want to make their own programming. Usually, one must take a course to actually use studio and editing equipment and a few systems lease the equipment and airtime, but, for the most part, where there are public access channels, the cable systems make them available for public use and they are usually managed by an independent body, answerable to the community, and often financed by the cable system.

When cable television began to be widely introduced in the early 1970s, the Federal Communications Commission mandated in 1972 that "beginning in 1972, new cable systems {and after 1977, all cable systems} in the 100 largest television markets be required to provide channels for government, for educational purposes, and most importantly, for public access." This mandate suggested that cable systems should make available three public access channels to be used for state and local government, education, and community public access use. "Public access" was construed to mean that the cable company should make available equipment and air time so that literally anybody could make noncommercial use of the access channel, and say and do anything that they wished on a first-come, first-served basis, subject only to obscenity and libel laws and prohibitions against advertising and pitches for money. Creating an access system required, in many cases, setting up a local organization to manage the access channels, though in other systems the cable company itself managed the access center.

In the beginning, however, few, if any, cable systems made as many as three channels available, but some systems began offering one or two access channels in the early to mid 1970s. The availability of access channels depended, for the most part, on the political clout of local governments and committed, and often unpaid,

local groups to convince the cable companies, almost all privately owned, to make available an access channel. Here in Austin, for example, a small group of video activists formed Austin Community Television in 1973 and began broadcasting with their own equipment through the cable system that year. Eventually, they received foundation and CentertainmentA government grants to support their activities, buy equipment, and pay regular employees salaries. A new cable contract signed in the early 1980s called for the cable company to provide $500,000 a year for access and after a difficult political struggle, which I shall mention later, were able to get at least $300,000-$400,000 a year to support Austin Community Television activities.

A 1979 Supreme Court decision, however, struck down the 1972 FCC ruling on the grounds that the FCC did not have the authority to mandate access, an authority which supposedly belongs to the U.S. Congress. Nonetheless, cable was expanding so rapidly and becoming such a high-growth competitive industry that city governments considering cable systems were besieged by companies making lucrative offers (20 to 80 channel cable systems) and were able to negotiate access channels and financial support for a public access system. Consequently, public access grew significantly during the early 1980s.

Where there are operative public access systems, individuals have promising, though not sufficiently explored, possibilities to produce and broadcast their own television programs. In Austin, Texas, for example, there have been weekly anti-nuclear programs, black and chicano series, gay programs, countercultural and anarchist programs, an atheist program, feminist and women's programs, labor programming, and a weekly progressive news magazine, Alternative Views, with which I am involved, that has produced over 470 hour-long programs from 1978 to the present on a wide variety of topics. We combine news reports from alternative sources with discussion, documentaries, and video-footage from alternative sources. Paper Tiger Television in New York combines critique of corporate media by media critics with imaginative sets, visuals, editing, and so on. A labor-oriented program, The Mill Hunk News, in Pittsburgh used to combine news reports of labor issues with documentary interviews with workers, music-videos, and other creative visuals, while Labor Beat in Chicago also uses documentary footage, music, drama, and collages of images, as well as interview and talking head formats, to present alternative information (see Box 4).

There have been some experiments with national progressive satellite networks, although they have suffered from inadequate funding and the failure of often conservative-owned cable systems to carry progressive programming. While public access television is still in a relatively early stage of development in the U.S. and Europe, it contains the promise of providing a different type of alternative television.

Despite obstacles to its use, public access provides the one institution in the commercial and state broadcasting systems that is at least potentially open to progressive intervention. It is self-defeating simply to dismiss broadcast media as tools of manipulation and to think that print media are the only tools of communication and political education open to progressives. Surveys have shown that people take more seriously individuals, groups, and politics that appear on TV; thus the use of television could help progressive movements and struggles gain legitimacy and force in the shifting and contradictory field of U.S. politics. The Right has been making effective use of new technologies and media of communication, and for progressives to remain aloof is a luxury that they can no longer afford.

Of course, many will claim that democratic politics involves face-to-face conversation, discussion, and producing consensus. But for intelligent debate and consensus to be reached, individuals must be informed and radio, television, and computers are important sources of information in the present age. Thus I am not proposing that media politics supplement all political activity and organizing, but am suggesting that a media politics should be developed to help activist groups and individuals obtain and disseminate information. In Austin, Texas, for instance, a group, Council for Public Media, has been working to inform activist groups how they can get information through the new computer technologies and how they can use the press, broadcast media, and other methods of communication to get their messages out. Activist groups are coming to see that media politics is a key element of political organization and struggle and thus more work on developing institutions and strategies for media politics is necessary.

Indeed, if progressive groups and movements are to produce a genuine alternative to the Right, they must increase their mass base and circulate their struggles to more segments of the population. After all, most people get their news and information from television, and the broadcast media arguably play a decisive role in defining political realities, shaping public opinion, and determining what is or what is not to be taken seriously. If progressives want to play a role in local and national political life, they must come to terms with the realities of electronic communication and computer technologies in order to develop strategies to make use of new technologies and possibilities for intervention.

The Democratization of Computers and Information

Other possibilities for expanding a system of democratic techno-politics reside in new computer and information technologies. It appears that there will be a merger of entertainment and information centers in the homes of the future with all possible print media information accessible by computer and all visual media entertainment and information resources available for home

computer/entertainment center access. But the threat--and likelihood if alternative concepts are not developed and disseminated--is that this information and entertainment material will be thoroughly commodified, available only to those who can afford to pay. Consequently, it is necessary to begin devising public alternatives to these private/corporate information and entertainment systems of the future.

Given the growing importance of computers and information in the new techno-capitalist society, producing new information networks and systems must therefore be an essential ingredient of a progressive media and information politics. The computerization of the world is well underway and possibilities are growing for new information networks and computer communication systems. To avoid corporate and government monopolization and control of information, new public information networks and centers are also necessary so that citizens of the future can have access to the information needed to intelligently participate in a democratic society. For computers, like broadcasting, can be used for or against democracy.

Indeed, computers are a potentially democratic technology. While broadcast communication tends to be one-way and unidirectional, computer communication is potentially bi-, or even omni-, directional. Individuals can use computers to do word-processing to communicate with other individuals, or can directly communicate with others via modems which use the telephone to link individuals with each other. Modems can tap into community bulletin boards, web sites, or computer conference programs, that make possible a new type of public communication and progressives should intervene in these information modes as well as participating in public debate and discussion. For instance, many computer bulletin boards and web sites have a political debate conference where individuals can type in their opinions and other individuals can read them and if they wish respond. This constitutes a new form of public dialogue and interaction.

Computer data bases and web sites provide essential sources of information and new technologies that tremendously facilitates information-searching and research. Mainstream data bases include Lexis/Nexis and Dialogue which contain a tremendous array of newspapers, magazines, journals, transcripts of TV programs, news conferences, congressional hearings, and newsletters, reproduced in full. Alternative data bases include Peacenet which has over 600 conferences on topics of ecology, war and peace, feminism, and hundreds of other topics. Here progressives put in alternative information and some of the conferences have lively debates. Between the mainstream and alternative computer data bases, individuals and groups can access a tremendous amount of information in a relatively short time.

I was able to research my book on the media and the Gulf war, for instance, because I was able to access information on various topics from a variety of sources

simply by punching in code words which enabled me to discern the conflicting media versions of the Gulf war and to put in question the version being promoted by the Bush administration and Pentagon. Eventually, the lies and disinformation promoted by the U.S. government in the war were thoroughly exposed by a variety of sources, accessible to computer data base searches. Corporations, government institutions, the major political parties, and other groups are taking advantage of these computer data bases and progressive must learn to access and use them to produce the information necessary to prevail in the public debates of the future.

But the politics of information in the future must struggle to see that alternative information is accessible in mainstream computer data bases, as well as alternative ones. Many data bases and information services omit leftist, feminist, environmentalist, and other alternative information sources from their listings, thus in effect shutting out radical alternatives in information sources, much as the broadcasting networks exclude dissident voices from broadcast communication. Progressive groups and alternative publications should struggle to make sure that their information sources and services are listed in data base bibliographies and source material.

Yet the proliferation of the World Wide Web enables independent and alternative groups and individuals to creat their own web sites, to make their information available to people through the globe, often free of charge. In the next section, I will give some examples of how computer techno-politics have deployed web sites, bulletin-boards, mailing lists, and email campaigns to promote a variety of political struggles. First, however, I want to conclude this section by noting that a synergy is emerging between the new sources of information, new media and technologies, and political organization and struggle. Print and broadcast media organs can obtain information from computers and disseminate it to the public. Political groups can obtain information from these sources and disseminate it back through print, broadcast, and computer technologies. Information critical of, say, transnational corporate policies can be disseminated through a multiplicity of sites, so political groups need to be aware of the potential for the transmission of information through a variety of media in the contemporary era.

Moreover, the Internet may be a vehicle for new forms of alternative radio, television, film, art, and every form of culture as well as information and print material. New multimedia technologies are already visible on web sites and Internet radio and television is now in its infancy. This would truly make possible Brecht's dream of a communications system where everyone was a sender and receiver and would greatly proliferate the range and diversity of voices and texts and would also no doubt give a new dimension of the concept of information/cultural overload.

Indeed, we must obviously gain a whole set of new literacies to use and deploy the new technologies (see Kellner, forthcoming). But in conclusion, I want to limit my focus on new technologies and techno-politics of the present day.

Techno-Politics and Political Struggle

Since new technologies are in any case dramatically transforming every sphere of life, the key challenge is how to theorize this great transformation and how to devise strategies to make productive use of the new technologies. Obviously, radical critique of dehumanizing, exploitative, and oppressive uses of new technologies in the workplace, schooling, public sphere, and everyday life are more necessary than ever, but so are strategies that use new technologies to rebuild our cities, schools, economy, and society. I want to focus, therefore, in the remainder of this section on how new technologies can be used for increasing democratization and empowering individuals.

Given the extent to which capital and its logic of commodification have colonized ever more areas of everyday life in recent years, it is somewhat astonishing that cyberspace is by and large decommodified for large numbers of people -- at least in the overdeveloped countries like the United States. In the U.S., government and educational institutions, and some businesses, provide free Internet access and in some cases free computers, or at least workplace access. With flat-rate monthly phone bills (which I know do not exist in much of the world), one can thus have access to a cornucopia of information and entertainment on the Internet for free, one of the few decommodified spaces in the ultracommodified world of technocapitalism.

Obviously, much of the world does not even have telephone service, much less computers, and there are vast inequalities in terms of who has access to computers and who participates in the technological revolution and cyberdemocracy today. Critics of new technologies and cyberspace repeat incessantly that it is by and large young, white, middle or upper class males who are the dominant players in the cyberspaces of the present, and while this is true, statistics and surveys indicate that many more women, people of color, seniors, and other minority categories are becoming increasingly active. Moreover, it appears that computers are becoming part of the standard household consumer package and will perhaps be as common as television sets by the beginning of the next century, and certainly more important for work, social life, and education than the TV set. Moreover, there are plans afoot to wire the entire world with satellites that would make the Internet and communication revolution accessible to people who do not now even have telephones, televisions, or even electricity.

However widespread and common -- or not -- computers and new technologies become, it is clear that they are of essential importance for labor, politics, education, and social life, and that people who want to participate in the public and cultural life of the future will need to have computer access and literacy. Moreover, although there is the threat and real danger that the computerization of society will increase the current inequalities and inequities in the configurations of class, race, and gender power, there is the possibility that a democratized and computerized public sphere might provide opportunities to overcome these inequities. I will accordingly address below some of the ways that oppressed and disempowered groups are using the new technologies to advance their interests and progressive political agendas. But first I want to dispose of another frequent criticism of the Internet and computer activism.

Critics of the Internet and cyberdemocracy frequently point to the military origins of the technology and its central role in the processes of dominant corporate and state powers. Yet it is amazing that the Internet for large numbers is decommodified and is becoming more and more decentralized, becoming open to more and more voices and groups. Thus, cyberdemocracy and the Internet should be seen as a site of struggle, as a contested terrain, and progressives should look to its possibilities for resistance and circulation of struggle. Dominant corporate and state powers, as well as conservative and rightist groups, have been making serious use of new technologies to advance their agendas and if progressives want to become players in the political battles of the future they must devise ways to use new technologies to advance a progressive agenda and the interests of the oppressed and forces of resistance and struggle.

There are by now copious examples of how the Internet and cyberdemocracy have been used in progressive political struggles. A large number of insurgent intellectuals are already making use of these new technologies and public spheres in their political projects. The peasants and guerilla armies struggling in Chiapas, Mexico from the beginning used computer data bases, guerrilla radio, and other forms of media to circulate their struggles and ideas. Every manifesto, text, and bulletin produced by the Zapatista Army of National Liberation who occupied land in the southern Mexican state of Chiapas in 1994 was immediately circulated through the world via computer networks. In January 1995, the Mexican government moved against the movement and computer networks were used to inform and mobilize individuals and groups throughout the world to support the Zapatistas struggles against repressive Mexican government action. There were many demonstrations in support of the rebels throughout the world, prominent journalists, human rights observers, and delegations travelled to Chiapas in solidarity and to report on the uprising, and the Mexican and U.S. governments were bombarded with messages

arguing for negotiations rather than repression; the Mexican government accordingly backed off their repression of the insurgents and as of this writing in August 1997, they have continued to negotiate with them.

Earlier, audiotapes were used to promote the revolution in Iran and to promote alternative information by political movements throughout the world (see Downing 1984). The Tianenaman Square democracy movement in China and various groups struggling against the remanents of Stalinism in the former communist bloc and Soviet Union used computer bulletin boards and networks, as well as a variety of forms of communications, to circulate their struggles. Opponents involved in anti-nafta struggles made extensive use of the new communication technology (see Brenner 1994 and Fredericks 1994). Such multinational networking and circulation of information failed to stop nafta, but created alliances useful for the struggles of the future. As Witheford (forthcoming) notes: "The anti-nafta coalitions, while mobilizing a depth of opposition entirely unexpected by capital, failed in their immediate objectives. But the transcontinental dialogues which emerged checked --though by no means eliminated--the chauvinist element in North American opposition to free trade. The movement created a powerful pedagogical crucible for cross-sectoral and cross-border organizing. And it opened pathways for future connections, including electronic ones, which were later effectively mobilized by the Zapatista uprising and in continuing initiatives against maquilladora exploitation."

Thus, using new technologies to link information and practice, to circulate struggles, is neither extraneous to political battles nor merely utopian. Even if material gains are not won, often the information circulated or alliances formed can be of use. For example, two British activists were sued by the fastfood chain McDonald's for distributing leaflets denouncing the corporation's low wages, advertising practices, involvement in deforestization, harvesting of animals, and promotion of junk food and an unhealthy diet. The activists counterattacked, organized a McLibel campaign, assembled a website with a tremendous amount of information criticizing the corporation, and assembled experts to testify and confirm their criticisms. The five-year civil trial, ending ambiguously in July 1997, created unprecedented bad publicity for McDonald's and was circulated throughout the world via Internet websites, mailing lists, and discussion groups. The McLibel group claims that their website was accessed over twelve million times and the Guardian reported that the site "claimed to be the most comprehensive source of information on a multinational corporation ever assembled" and was indeed one of the more successful anticorporate campaigns (February 22, 1996; visit http://www. envirolink.org/mcspotlight/home.html).

Many labor organizations are also beginning to make use of the new technologies. Mike Cooley (1987) has written of how computer systems can reskill rather than deskill workers, while Shosana Zuboff (1988) has discussed the ways in which high-tech can be used to "informate" workplaces rather than automate them, expanding workers knowledge and control over operations rather than reducing and eliminating it. The Clean Clothes Campaign, a movement started by Dutch women in 1990 in support of Filipino garment workers has supported strikes throughout the world, exposing exploitative working conditions (see their website at http://www.cleanclothes.org/1/index.html). In 1997, activists involved in Korean workers strikes and Merseyside dock strike in England used websites to gain international solidarity (for the latter see http://www.gn.apc.org/lbournet/docks/).

Most labor organizations, such as the North South Dignity of Labor group, note that computer networks are useful for coordinating and distributing information, but cannot replace print media that is more accessible to more of its members, face-to-face meetings, and traditional forms of political struggle. Thus, the trick is to articulate one's communications politics with actual political movements and struggles so that cyberstruggle is an arm of political battle rather than its replacement or substitute. The most efficacious Internet struggles have indeed intersected with real struggles ranging from campaigns to free political prisoners, to boycotts of corporate projects, to actual political struggles, as noted above.

Hence, to capital's globalization from above, cyberactivists have been attempting to carry out globalization from below, developing networks of solidarity and circulating struggle throughout the globe. To the capitalist international of transnational corporate globalization, a Fifth International of computer-mediated activism is emerging, to use Waterman's phrase (1992), that is qualitatively different from the party-based socialist and communist Internationals. Such networking links labor, feminist, ecological, peace, and other progressive groups providing the basis for a new politics of alliance and solidarity to overcome the limitations of postmodern identity politics (on the latter, see Best and Kellner 1991, 1997, and forthcoming).

Moreover, a series of struggles around gender and race are also mediated by new communications technologies. After the 1991 Clarence Thomas Hearings in the United States on his fitness to be Supreme Court Justice, Thomas's assault on claims of sexual harassment by Anita Hill and others, and the failure of the almost all male US Senate to disqualify the obviously unqualified Thomas, prompted women to use computer and other technologies to attack male privilege in the political system in the United States and to rally women to support women candidates. The result in

the 1992 election was the election of more women candidates than in any previous election and a general rejection of conservative rule.

Many feminists have now established websites, mailing lists, and other forms of cybercommunication to circulate their struggles. Likewise, African-American insurgent intellectuals have made use of broadcast and computer technologies to advance their struggles. John Fiske (1994) has described some African-American radio projects in the "techostruggles" of the present age and the central role of the media in recent struggles around race and gender. African-American "knowledge warriors" are using radio, computer networks, and other media to circulate their ideas and counter-knowledge on a variety of issues, contesting the mainstream and offering alternative views and politics. Likewise, activists in communities of color -- like Oakland, Harlem, and Los Angeles -- are setting up community computer and media centers to teach the skills necessary to survive the onslaught of the mediazation of culture and computerization of society to people in their communities.

Obviously, rightwing and reactionary groups can and have used the Internet to promote their political agendas. In a short time, one can easily access an exotic witch's brew of ultraright websites maintained by the Ku Klux Klan, myriad neo-Nazi groups including Aryan Nations and various Patriot militia groups. Internet discussion lists also promote these views and the ultraright is extremely active on many computer forums, as well as their radio programs and stations, public access television programs, fax campaigns, video and even rock music production. These groups are hardly harmless, having promoted terrorism of various sorts ranging from church burnings to the bombings of public buildings. Adopting quasi-Leninist discourse and tactics for ultraright causes, these groups have been successful in recruiting working class members devastated by the developments of global capitalism which have resulted in widespread unemployment for traditional forms of industrial, agricultural, and unskilled labor.

The Internet is thus a contested terrain, used by Left, Right, and Center to promote their own agendas and interests. The political battles of the future may well be fought in the streets, factories, parliaments, and other sites of past struggle, but all political struggle is already mediated by media, computer, and information technologies and will increasingly be so in the future. Those interested in the politics and culture of the future should therefore be clear on the important role of the new public spheres and intervene accordingly.

पंकज पराशर

बुद्धिजीवी, लोक वृत्त और टेक्नो पॉलिटिक्स

बौद्धिक जगत में इन दिनों बुद्धिजीवियों का वर्गीकरण भी विवाद का विषय बनता जा रहा है। जिगमेंट बोमन बुद्धिजीवियों को समाज की एक ऐसी इकाई के रूप में देखते हैं जो सामाजिक संस्थाओं की सेवा करने के लिए वैश्विक मूल्यों का विधेयन करते हैं। इस वर्ग के बुद्धिजीवियों के बारे में ऐसा माना जाता है कि ये बुद्धिजीवी अपनी योग्यता के आधार पर आम जनमानस के लिए मानवाकृतियों, लोक में घटित घटनाओं आदि की बेहतर व्याख्या प्रस्तुत करते हैं। अमेरिकी बौद्धिक जगत में इन दिनों बुद्धिजीवियों की भूमिका को लेकर जो गरमा-गरम बहस छिड़ी हुई है उनमें से एक धड़े का मानना है कि फिलवक्त जो सामाजिक और वैश्विक हालात हैं उसमें बुद्धिजीवियों की स्थिति में आधुनिक बुद्धिजीवियों से लेकर उत्तर आधुनिक बुद्धिजीवियों तक में बदलाव आया है। दिलचस्प यह है कि पश्चिम के बुद्धिजीवियों में जैसे ही यह बदलाव आया उसका त्वरित असर हिंदी के उन उत्तर-आधुनिक बुद्धिजीवियों पर भी पड़ा, जो कुछ साल पहले तक उत्तर-आधुनिकता के भारतीय प्रवक्ता होने का दावा करते नहीं अघाते थे। जहाँ एक ओर आधुनिक बुद्धिजीवी वैश्विक मूल्यों के कार्यकारी इकाई के तौर पर नई आधुनिक समाज-व्यवस्था का विधेयन करते हैं वहीं दूसरी ओर इस प्रकार सामाजिक जीवन में बुद्धिजीवियों की भूमिका के राजनीतिक विकेन्द्रीकरण के सिद्धांत का भी प्रतिपादन करते हैं।

नोम चोम्स्की के बाद की पीढ़ी में वामपंथी रुझान के कवियों/विचारकों और बुद्धिजीवियों की संख्या में निरंतर बढ़ोत्तरी जारी है। बुश प्रशासन अपनी तमाम नीतियों को लेकर पनप रहे असंतोष और मुखर होते प्रतिरोधी स्वर को लेकर भी हैरान-परेशान है। गौरतलब है कि 2003 में इराक हमले की पीठिका बनते समय भी वहां के बुद्धिजीवियों ने बुश प्रशासन की आलोचना की थी और आज आम जनता वहाँ से अमेरिकी सैनिकों की अविलंब वापसी की मांग कर रही है। मगर राष्ट्रपति जार्ज डब्ल्यू. बुश के सिपहसालारों ने इन विरोधों की न तब परवाह की और न अब ऐसा लगता है कि उन पर कोई खास असर पड़ा है। अमेरिका स्थित कोलंबिया यूनिवर्सिटी में दर्शनशास्त्र के प्रोफेसर डगलस कैलनर ने कुछ वर्ष पूर्व, 2005 के आखिर में छपी अपनी किताब 'मीडिया स्पेक्टैकल्स एंड द क्राइसिस ऑफ डेमोक्रेसी' में इन मुद्दे पर जोरदार बहस की है कि इन दिनों मीडिया में जिन मुद्दों को जनहित के नाम पर उठाया जा रहा है वह असल में जनहित के वास्तविक मुद्दों से लोगों का ध्यान हटाने की एक शातिर चाल है। 9/11 के बाद मीडिया ने जिस तरह से अपना चेहरा और चाल दोनों को बदला है - कैलनर खास तौर पर इससे चिंतित होते हैं और बुद्धिजीवियों के बीच खास-

खास बिन्दुओं पर चिंतन का आह्वान करते हैं। इसी तरह 'द वार फॉर द व्हाइट हाउस' किताब में वे अमेरिकी विदेश, रक्षा और आर्थिक नीतियों की गंभीरता से नये-नये तथ्यों की रोशनी में न सिर्फ आलोचना करते हैं बल्कि खासी मज़म्मत भी करते हैं।

अभी हाल ही में छपी वाशिंगटन डी.सी. के बाशिंदे मिखाइल मैकडोनाल्ड की 'द अमेरिकन इंटरेस्ट' नामक छपी किताब में खास तौर पर अमरीकी हितों और वैश्विक परिदृश्य की पड़ताल की गई है। उन्होंने एक और बेहद दिलचस्प किताब 'द स्ट्रेंजर इन क्राउफोर्ड' में जार्ज बुश और कालजयी फ्रेंच उपन्यासकार अल्बेयर कामू के बीच तुलना करते हुए एक किताब ही लिख मारी है। बहरहाल, असली मुद्दा यह है कि मीडिया की बदली प्राथमिकता और चाल की बेहतर समीक्षा प्रस्तुत करते हुए डगलस कैलनर ने 'टेक्नो पॉलिटिक्स' जैसी शब्दावली के सहारे बुद्धिजीवियों की भूमिका और नई-नई आने वाली चुनौतियों को रेखांकित किया है। बुद्धिजीवियों को दो वर्गों में वर्गीकृत करते हुए कैलनर कार्यकारी बुद्धिजीवी (फंक्शनल इंटेलेक्चुअल) के बारे में कहते हैं, ये स्थापित सामाजिक मूल्यों का उत्पादन और विधेयन करते हैं। जबकि इसके ठीक विपरीत विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी (क्रिटिकल-अपोजीशनल इंटेलेक्चुअल) स्थापित सामाजिक व्यवस्था का विरोध करते हैं। कभी-कभी विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी समाज में मौजूद मूल्यों के खिलाफ ही अपनी आवाज बुलंद करते हैं और ऐसा मानकर चलते हैं कि इन मूल्यों का समाज में दबदबा बढ़ रहा है। मसलन कानून, न्याय, सत्य और अधिकार आदि। ऐसे बुद्धिजीवी कई बार और भी गंभीर मुद्दों का विरोध करते हैं - जैसे लोकतंत्र, समाजवाद, अश्वेत लोग और स्त्रियों की समानता आदि।

कार्यकारी बुद्धिजीवी पहले रूढ़ और काफी हद तक आदर्शवादी थे, जबकि आज उन वर्गों और तकनीकविदों के हितों के संरक्षक बने हुए हैं जो परिणामों तक पहुँचने के लिए समर्थ साधनों का इस्तेमाल करते हैं। ये बुद्धिजीवी अपनी क्षमताओं को विभिन्न क्षेत्रों, जैसे दवा, भौतिक विज्ञान और अतीत में मौजूद तकनीकी ज्ञान को बढ़ाने के लिए करते हैं। बिना नतीजे की ओर उँगली उठाये और किसी चीज की परवाह किये बगैर वे जिन मूल्यों की स्थापना और वापसी के लिए प्रयत्नशील रहते हैं - उसकी उपयोगिता और अनुपयोगिता पर आज विमर्श करना बहुत आवश्यक है।

कार्यकारी बुद्धिजीवी समाज को बेहतर बनाने (अपने तरीके से) के लिए तकनीकी जानकारियों में दक्षता हासिल करते हैं, वहीं विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी आलोचक सामाजिक बेहतरी के लिए संघर्षरत हैं। देश-विदेश में ऐसे बुद्धिजीवियों की एक लंबी फेहरिस्त है जिन्होंने आंदोलनों में न सिर्फ शिरकत की, बल्कि ता-उम्र के लिए उससे जुड़ ही गए। तेलुगू में वरवर राव, अंग्रेजी में अरुंधति राय, बांग्ला में महाश्वेता देवी आदि लेखकों-बुद्धिजीवियों को भारतीय परिप्रेक्ष्य में देखा जा सकता है। विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी परंपरागत तौर पर अपने ज्ञान और लेखन का प्रयोग अन्याय, शक्ति के दुरुपयोग, सत्य के लिए संघर्ष और अन्य वैश्विक मूल्यों के खिलाफ आवाज उठाने के लिए करते हैं। ज्याँ पॉल सार्त्र के शब्दों में कहें तो, ''विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का कार्यक्षेत्र आम जनता तक सीमित है।'' सार्त्र के इस कथन के आधार पर एक विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का काम समाज की विभिन्न कुरीतियों का विश्लेषण करना तथा उनको और अधिक मुखरता प्रदान करना है। यह बुद्धिजीवी के शाब्दिक हथियार हैं जिनके जरिये उन्हें समाज में कहीं भी हो रहे अन्याय का विरोध करना है। हेबरमास (1989) के कथन की रोशनी में अगर देखें तो ''आधुनिक समय में विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का कार्यक्षेत्र आम जनता से जुड़े मुद्दे, राजनीतिक वाद-विवाद और विभिन्न किताबों, पत्र-पत्रिकाओं में छपी चीजों पर लिखना और विमर्श करना है।'' हालांकि सभी विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी वैचारिक रूप से प्रगतिशील नहीं हैं, बावजूद इसके समाज के आधुनिक होने से बुद्धिजीवियों की भौतिक और मानसिक दशाओं में तब्दीलियाँ आई हैं। इन दिनों बुद्धिजीवी वे लोग हैं जो नये विचारों और नये

संस्कारों को पैदा करने में माहिर होते हैं। इनमें से भी कुछ बुद्धिजीवी वर्तमान समाज का समर्थन करते हैं तो कुछ उसका विरोध करते हैं। शायद इन वजहों से भी बुद्धिजीवी, कार्यकारी और विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी के रूप में बँट गए। कार्यकारी बुद्धिजीवी जहाँ एक तरफ समाज की सेवा तकनीकी जानकारियों से करते हैं वहीं नये आदर्श पैदा करके वर्ग, रंग और लिंग को वैधता प्रदान करते हैं। कहना न होगा कि अपने देश में भी सांप्रदायिक शक्तियों के सत्तासीन होते ही ऐसे-ऐसे तुर्रम खाँ, 'बुद्धिजीवी' का बिल्ला लगाये हुए कभी 'वाजपेयी क्लब' बना रहे थे, तो कभी उनकी कविताओं को नये-नये 'रागों' में गाकर सत्ता की आराधना में तन्मयता दिखा रहे थे - अभूतपूर्व समाजवादियों के समर्थन पर टिकी भाजपा राज के समय।

विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी अन्यायी और शोषकों के खिलाफ आवाज बुलंद करते हैं। जबकि विरोधी खेमे के परंपरागत बुद्धिजीवी उत्तर आधुनिक सिद्धांतों द्वारा पैदा की गई चुनौतियों के साथ-साथ नई तकनीकों द्वारा तलाशी गई लोकतांत्रिक बहसों की संभावनाओं पर चर्चा करना मुफीद समझते हैं। यह सारी बातें विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी और उनकी भूमिका को ठीक से पुनर्परिभाषित करने की माँग करता है।

लोकक्षेत्र (पब्लिक स्फीयर) और बुद्धिजीवी

अगर मूल परिभाषा पर नजर दौड़ाएं तो लोकतंत्र मूलतः सत्ता के विकेन्द्रीकरण के साथ-साथ सरकारी मामलों में जनता की भागीदारी का नाम है। पुनर्जागरण और 18 वीं शताब्दी की राजनीतिक क्रांति के काल में एक ऐसा लोकक्षेत्र उभरकर सामने आया जहाँ आम आदमी अपने से जुड़े मुद्दों पर बहसें कर सकता था। दिलचस्प यह है कि उस काल में सरकार की आलोचना खास तौर पर आम जनता तक पहुँचाई जाती थी। खुद को अभिव्यक्त करने का साधन बना अखबार और पत्र-पत्रिकाएं। उस वक्त तत्कालीन प्रेस की आजादी आम जन को काफी कुछ सही रूप से चीजों को जानने-समझने का रास्ता फराहम कराती थी। वैचारिक आदान-प्रदान के लिए लोग कॉफी हाउस, पान की दुकान, नाई की दुकान आदि जगहों पर बैठा करते थे और वहीं विभिन्न मुद्दों पर चर्चाएं छिड़ जाती थीं। दुखद यह है कि बूर्ज्वा समाज के टूटने के बाद तमाम लोगों ने अपनी-अपनी पार्टियाँ बना लीं, संस्थाएं बना लीं और विचारधाराएं विकसित कर लीं। बकौल डगलस कैलनर, "आम जनता को रिझाने के लिए विभिन्न पार्टी और संस्था के लोग लिखने लगे और खुद को खुद के ही द्वारा बुद्धिजीवी का दर्जा दे दिया। देखते-देखते शोषित वर्गों ने भी अपने बुद्धिजीवी पैदा कर लिए। हालांकि ये बुद्धिजीवी विद्रोही विचारधारा के थे और शोषकों के मुकाबले शोषितों के बुद्धिजीवियों में खास बात यह थी, वे समाज के सारे तबके का प्रतिनिधित्व करते थे।" ध्यान रहे कि मेरी वोलेस्टोनक्राफ्ट जैसी महिलाओं ने महिला अधिकारों के लिए आवाज बुलंद की थी। शोषित वर्ग के विद्रोही विचारधारा वाले इन बुद्धिजीवियों ने दमन और उनके कारणों के खिलाफ तो आवाज बुलंद की ही साथ ही इसके हल के लिए इनके समाधानों को सिद्धांत से उठाकर वास्तविकता के धरातल पर प्रयोग करने की बात कही। इसलिए 19 वीं शताब्दी में कर्मचारी वर्ग के लोगों ने शोषकों के खिलाफ अपना एक अलग ही लोकक्षेत्र विकसित किया। यूनियन हॉलों, दफ्तरों, सार्वजनिक स्थानों में इनकी सभाएं, चर्चाएं होने लगीं। इसी दौर में बकौल जुरगेन हेबरमास, "अमेरिका और यूरोप में पनप रहे लोकतंत्र और श्रमिक आंदोलनों ने एक वैकल्पिक प्रेस को जन्म दिया। इसके साथ ही हड़ताल और बैठकों जैसी चीज ने शोषक-विरोधी लोकक्षेत्र को एक नया मंच प्रदान किया।"

आधुनिक समाज के बुद्धिजीवियों में विरोधाभासी रूप से सामाजिक कार्यों को लेकर हमेशा एक मतभेद बना रहा। पारंपरिक रूप से विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों जैसे टॉमस पेन, मेरी वोलेस्टोनक्राफ्ट और बाद में मार्क्स, ह्यूगो, सार्त्र और मार्क्वेज जैसे लोगों ने पुनर्जागरण के दरम्यान अन्याय और शोषण के खिलाफ अपनी आवाज बुलंद की। इसके बावजूद संकीर्ण विचारों के बुद्धिजीवियों ने पुनर्जागरण और

फ्रांसीसी क्रांति की कामयाबियों पर हमला करते हुए कुछ इस तरह का इजहार-ए-खयाल किया जिसके तहत वर्ग, लिंग और रंग के नाम पर दमन और उत्पीड़न को जायज ठहराया गया।

इन बुद्धिजीवियों के विरोध में मिशेल फूको ने शिकायत की थी, ''सार्त्र ने एक आदर्शवादी नमूना प्रस्तुत किया है, जो बुद्धिजीवियों को वैश्विक मूल्यों, मसलन, सत्य, अहिंसा, आजादी और मानवता आदि के लिए लड़ने की सलाह देता है।'' फूको ने इसके विरोध में विशेष बुद्धिजीवी का प्रस्ताव किया जो बिलकुल तटस्थ होकर शोषितों-उत्पीड़ितों के सवालों से जुड़े खास मुद्दों के लिए अपनी आवाज बुलंद करे। फूको का यह विचार उत्तर-आधुनिक राजनीति में प्रासंगिक हो गया और राजनीति को पार्टी की राजनीति से हटाकर सामाजिक आंदोलनों की तरफ मोड़ दिया गया। उत्तर-आधुनिक राजनीति के लिए शक्ति का विकेन्द्रीकरण जरूरी है।

डगलस कैलनर कहते हैं, ''मैं यह मानता हूँ कि आलोचक बुद्धिजीवी या कहें विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों के कुछ विचार उपयोगी हैं। आम बुद्धिजीवी वैश्विक मूल्यों के हनन के खिलाफ आवाज उठाते हैं, जबकि आम लोकतांत्रिक बुद्धिजीवी दूसरों के लिए आवाज उठाने के बदले व्यक्तिगत या वैश्विक मुद्दों से जुड़े खास मुद्दों पर ही अपनी राय जाहिर करते हैं।'' नतीजा यह होता है कि वर्तमान परिवेश में लोकतांत्रिक बुद्धिजीवी कहलाने के लिए वैश्विक बुद्धिजीवी के पूरे गुण होने की आवश्यकता नहीं है। कहना न होगा कि बुद्धिजीवियों को व्यक्तिगत इच्छाओं/अनिच्छाओं से ऊपर उठकर सोचना चाहिए। बिना किसी पक्षपात के अपनी बात कहनी चाहिए - तमाम पूर्वग्रहों को छोड़कर। इसके साथ-साथ अपनी सीमाएं जानते हुए खुद को दूसरे की जगह रखकर सोचना चाहिए।

नई तकनीक, लोकक्षेत्र और नये बुद्धिजीवी

कुछ मामलों में बुद्धिजीवियों और तकनीक में कोई खास संबंध नहीं होता। आज के उच्च तकनीक से संपन्न समाज में कंप्यूटर और त्वरित मीडिया युग में प्रतिबद्ध आम बुद्धिजीवियों को परिभाषित करने की जरूरत है। बीसवीं सदी की शुरुआत में जॉन डिवे ने 'थॉट न्यूज' नामक एक ऐसे अख़बार की परिकल्पना की थी जिसमें विज्ञान की नवीनतम खोजों और विचारों को जगह दी जाए। इसके अलावा बर्टोल्ट ब्रेख़्त और वाल्टर बेंजामिन ने सिनेमा और रेडियो के क्रांतिकारी परिणामों को देखा था और दूसरे बुद्धिजीवियों से यह अपील की, कि वे इन साधनों का इस्तेमाल समाज को और अधिक लोकतांत्रिक बनाने और उसे बदलने में करें। ज्यॉ पॉल सार्त्र ने भी रेडियो धारावाहिकों का अध्ययन किया और इस बात पर बल दिया कि प्रतिबद्ध लेखकों को भी रेडियो और सिनेमा का इस्तेमाल करना चाहिए। इससे भागना ठीक नहीं है।

पहले रेडियो, टेलीविजन और दूसरी इलैक्ट्रानिक मीडिया पर तमाम तरह की बंदिशें आयद थीं। रेडियो और टेलीविजन का विवाद, बहसें, जानकारियां आदि एक नये लोक वृत्त का निर्माण करते दिखाई दे रहे हैं। डगलस कैलनर जोर देकर कहते हैं कि, ''बुद्धिजीवियों को चाहिए कि वे इन माध्यमों का उपयोग करके जन मामलों में सीधे जनता की भागीदारियों को सुनिश्चित करें और एक नयी संचार राजनीति और मीडिया-परियोजनाओं का निर्माण करें।''

यह तथ्य अब धीरे-धीरे असलियत को काफी हद तक स्पष्ट करता जा रहा है कि आज की राजनीति में यदि कोई बुद्धिजीवी लोकवृत्त (पब्लिक स्फीयर) में अपनी पैठ बनाना चाहता है, समाज को नई दिशा देना चाहता है - तो नई तकनीकों का उन्हें अधिक से अधिक इस्तेमाल करना चाहिए। पहले रेडियो और टेलीविजन ने एक लोकक्षेत्र का या कहें लोकवृत्त का निर्माण किया था लेकिन अब कंप्यूटर और इंटरनेट ने अपने अलग लोकवृत्त बनाये हैं। जानकारियां, बहसें, लोकतांत्रिक सहभागिता और विचारों को पहुँचाने के

लिए नई संभावनाओं को भी पैदा किया है। ...और यह कहना शायद गैर-जरूरी है कि इस्तेमाल में लाने से पूर्व इन तकनीकों का बारीकी से अध्ययन जरूरी है।

आज के समय में बुद्धिजीवी होने का मतलब है नई तकनीकों का उपयोग करके विचारों के क्षेत्र में नई और ऊर्जस्वी विचारों की खोज, उसका संपूर्ण वितरण और इससे तैयार हुए लोकवृत्त में अपनी पूरी भागीदारी। डगलस कैलनर इस मुद्दे पर अपनी राय साफ-साफ जाहिर करते हैं, कुछ इस तरह, ''आज के नये बुद्धिजीवियों को चाहिए कि वह अपनी नीतियां इस तरह से बनाएं कि शिक्षा, लोकतांत्रिक विकास के साथ ही अपनी नीतियों को बेहतर ढंग से प्रसारित करने के लिए नई तकनीक का बेहतर इस्तेमाल करें। भविष्य में जो वक्त आएगा उसमें बुद्धिजीवियों और नई तकनीक के बीच नाभिनालबद्ध रिश्ता बनाना अनिवार्य हो जाएगा।'' इसके बगैर नई तकनीक से भागने वाले लोग अपनी मेधा का सही इस्तेमाल कर ही नहीं पाएँगे और तब वे कैसा लोकवृत्त बनाएँगे और किस तरह के बुद्धिजीवी रह जाएंगे, यह मुद्दा बहसतलब है।

नव पूँजीवादी समाज में लोकतंत्र की मजबूती के लिए यह और भी आवश्यक है कि लोकतांत्रिक मीडिया राजनीति (डेमोक्रेटिक मीडिया पॉलिटिक्स) नई रणनीति के तहत की जाए। मीडिया की लोकतांत्रिक राजनीति में दो तरह की नीतियां होती हैं - पहली कार्यरत मीडिया को लोकतांत्रिक बनाना और दूसरी आम जनता की सुविधाओं, इच्छाओं और जरूरतों के प्रति मीडिया को जिम्मेवार बनाना।

मुख्य धारा की मीडिया के विकल्प के तौर पर एक विपक्षी मीडिया को तैयार करना भी आने वाली 'टैक्नो पॉलिटिक्स' का मुकाबला करने के लिए आवश्यक है। लोकतांत्रिक मीडिया राजनीति के लिए मुख्य धारा की पूँजीवादी मीडिया समर्थित नीतियों की तीखी आलोचना, उसमें सुधार और वैकल्पिक मीडिया का विकास, इसकी जरूरी शर्तें हैं। मीडिया को लोकतांत्रिक बनाने का प्रयास तभी संभव है जब एक वैकल्पिक प्रेस का निर्माण हो। आम जनता की पहुँच में टेलीविजन हो और एक सकारात्मक विपक्षी राजनीति के साथ-साथ ऐसी वैचारिक दृढ़ता से सम्पन्न नीतियां हों जो मुख्यधारा की मीडिया को प्रभावित करें। उसकी नीतियों की परत-दर-परत पड़ताल करके उपयुक्त भाषा-शैली और अंदाज में बेनकाब करने का बेहतर एजेंडा हो।

पिछले कुछ दशकों में टेलीविजन संचार माध्यम के एक बेहतर विकल्प के रूप में देखा जाने लगा है। 1970 में अमेरिका में हुए टेलीविजन के विकास में प्रगतिशील बुद्धिजीवियों के लिए नई संभावनाएं पैदा की थीं। उसने इस तरह के कार्यक्रमों को बढ़ावा दिया जो तत्कालीन संकीर्ण समाज की कठोर आलोचनाएं करता था - उन दिनों मुख्यधारा की मीडिया में इसकी भरमार थी। 1970 में जब टेलीविजनों की संख्या में इजाफा होने लगा तब वहाँ 'फेडरल कम्युनिकेशन कमीशन' का एक आदेश आया जिसके अंतर्गत 1972 के बाद के नए 'केबल सिस्टम' को कम-अज़-कम एक चैनल सरकार को शिक्षा और आम आदमी को नई जानकारियां मुहैया कराने के लिए देने होंगे। शुरुआती दौर में कुछ कंपनियों ने एक चैनल मुहैया कराई तो कुछेक ने दो या तीन।

कई लोग ऐसा मानते हैं कि लोकतांत्रिक राजनीति में आम सहमति बनाने के लिए आमने-सामने बैठकर बातचीत करना जरूरी है लेकिन एक चतुराई पूर्ण सहमति के लिए जनता का जागरूक और जानकार दोनों होना बेहद आवश्यक है। कहना न होगा कि वर्तमान संदर्भ में यह रेडियो और टेलीविजन के द्वारा ही मुमकिन है। यह जरूरी नहीं है कि मीडिया वर्तमान राजनीति की पूरक बने लेकिन मीडिया राजनीति को बढ़ावा अवश्य दिया जाना चाहिए ताकि इसके माध्यम से जागरूक और जानकार लोग सूचनाओं को

अधिक-से-अधिक लोगों तक प्रसारित कर सकें। अमेरिका के टेक्सास राज्य में 'काउंसिल फॉर पब्लिक मीडिया' अपने कार्यकर्ताओं और आमजनों को यह बताता है कि नई तकनीक और कम्प्यूटर वगैरह का इस्तेमाल अपने विचारों को ज्यादा-से-ज्यादा लोगों तक पहुंचाने के लिए कैसे करें ? मीडिया राजनीति में ज़्यादा लोगों की भागीदारी, राजनैतिक संरचना की इसकी आवश्यकताओं को दर्शाती है। इसलिए आज नव पूँजीवाद और भूमंडलीकृत शोषण के हथियारों को मात देने के लिए मीडिया राजनीति को और अधिक विकसित करने की जरूरत है – साथ ही इसके लिए और अधिक मेहनत करने की जरूरत भी है।

अगर कोई विकासशील समूह या आंदोलन से जुड़े आंदोलनकर्मी वर्तमान राजनीतिक माहौल में 'अधिकारों' का कोई विकल्प तलाश करना चाहते हैं तो हर हाल में उन्हें अपनी बात अधिक-से-अधिक लोगों तक पहुँचानी होगी और खुद से ज़्यादा-से-ज़्यादा लोगों को जोड़ना होगा। आखिर ज्यादातर लोग समाचार और अन्य अनेक सूचनाएं टेलीविजन से ही प्राप्त करते हैं। प्रसार माध्यम ही आम जनता के विचारों को बनाने में एक अहम भूमिका निभाता है और यह तय करता है कि किस चीज को गंभीरता से लें और किसको गंभीरता से नहीं लें। अगर वैकल्पिक विकास के यूटोपिया से लैस लोग राष्ट्रीय राजनीति में अपनी पैठ बनाना चाहते हैं तो उन्हें नई तकनीकों को ध्यान में रखकर ही अपनी नीतियों का निर्माण करना पड़ेगा।

लोकतांत्रिक समाज के निर्माण और विकास में 'टैक्नो पॉलिटिक्स' को बढ़ावा देने के लिए कंप्यूटर और सूचना प्रौद्योगिकी नई-नई संभावनाएं पैदा करता जा रहा है। ऐसा लगता है कि आने वाले समय में घर-घर में मनोरंजन और जानकारियों का भंडार होगा – मगर वे भारतीय नागरिक हर चीज की तरह इससे भी अंततः वंचित रह जाएंगे जो आज भी दो वक़्त की रोटी के लिए संघर्षरत हैं और कल भी संघर्ष से शायद नहीं उबर पाएंगे। यह सारा ताम-झाम अंततः इन मध्यवर्गीय नागरिकों को फायदा पहुँचाएगा जिन्हें मूलभूत आवश्यकताओं के लिए कुछ करने की जरूरत नहीं है। दूसरी चिंता इसके साथ यह जुड़ी हुई है कि अगर वैकल्पिक विचारों वाले मीडिया का विकास नहीं हुआ तो इसका उपयोग वही कर पाएंगे जो आर्थिक रूप से बेहद मजबूत स्थितियों में होंगे। नतीजा यह होगा कि गरीब मुल्कों के लोग किसी भी तरह इसका लाभ नहीं उठा पाएंगे। नाइजीरिया, कांगो गणराज्य और दक्षिण अफ्रीकी मूल के लोगों की इस तक पहुंच हो ही नहीं सकेगी। भारत के 'हिंदी पट्टी' के लोग तो आज भी छोटी-से-छोटी जानकारियां नहीं पा सकते हैं। फलस्वरूप, इन निजी मनोरंजन माध्यमों का विकल्प ढूँढ़ना जरूरी होता जा रहा है।

आज के इस टैक्नो पूँजीवादी समाज में कंप्यूटर और प्रौद्योगिकी की बढ़ती महत्ता विकासशील मीडिया की जरूरत के रूप में उभरा है। पूरी दुनिया कंप्यूटरीकृत होने जा रही है और आने वाले वक्त में जिस देश के नागरिक की इस दुनिया तक पहुँच और दखल नहीं होगी वे हर तरीके से दुनिया में रहकर भी किसी और दुनिया के वासी में तब्दील होते चले जाएंगे। गरीब मुल्कों की सरकारें जिस तरीके से बहुराष्ट्रीय पूँजी के आकाओं और पूंजीवादी मीडिया के सेठों को अपने यहाँ बुलाकर मनचाहे तरीके से काम करने के लिए सारी सुविधाएं उपलब्ध करवा रही हैं उसके कारण भी जनता अपनी मूलभूत जरूरत की चिंताओं में ही गर्क है। उन्हें यह सोचने और जानने का मौका ही उपलब्ध नहीं करवाया जा रहा है कि हमारा आनेवाला वक्त कैसा होगा और हमारी सरकारें किस तरह की दुनिया बनाने वालों के साथ हैं, सहयोगी हैं ? इसलिए निजी कंपनियों और सरकारों के एकाधिकार से बचने के लिए यह जरूरी हो जाता है कि नये-नये जानकारी केन्द्रों की स्थापना की जाए ताकि लोकतांत्रिक समाज में अपनी सहभागिता को सुनिश्चित किया जा सके।

कंप्यूटर अपनी क्षमताओं के कारण अंततः एक लोकतांत्रिक तकनीक है, जहां प्रसारण के माध्यम मात्र 'वन वे ट्रैफिक' हैं वहीं कंप्यूटर और इंटरनेट द्विपक्षीय माध्यम है। कंप्यूटर, इंटरनेट, चैटिंग आदि का उपयोग आम जनता एक दूसरे से बातचीत करने के लिए कर सकती है। मोडेम और टेलीफोन लाइनों की

सहायता से तमाम लोग – जो इससे जुड़े हैं, जुड़ सकते हैं – वे लोग तमाम मुद्दों पर विमर्श कर सकते हैं। इस तरह यह एक नये संसार और प्रतिक्रियाओं को जन्म देता है। वर्तमान समय में जन सरोकारों से जुड़े लोगों के लिए यह और भी जरूरी हो जाता है कि वे ऐसे कार्यक्रमों से जुड़कर, इस दुनिया में प्रवेश करके गरीब मुल्कों की व्याख्या प्रस्तुत करें, जिससे उन दमित और शोषित तबकों तक भी इसका लाभ पहुंच सके – जो आज तक तो वंचित हैं ही और सरकार की जैसी नीतियाँ हैं, राजनीतिज्ञों की जो कार्य शैली और प्रतिबद्धताएं हैं उससे आगे भी दुनिया में हो रही हलचलों से वे वंचित रहेंगे। 'टेक्नो पॉलिटिक्स' में शामिल विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों पर ही अंतत: यह जिम्मेदारी आयद होती है कि वे एक वास्तविक लोकवृत्त के निर्माण के लिए जन–जन तक सूचनाएं अपने–अपने तरीके से पहुँचाएं।

सहायक ग्रंथ

1. फ्रेडरिक जेमसन : ए क्रिटिकल रीडर, सं. डगलस कैलनर एंड सीन होमर, 2004
2. मीडिया स्पेक्टेकल्स एंड द क्राइसिस ऑफ डेमोक्रेसी : डगलस कैलनर, 2005
3. मीडिया कल्चर : कल्चरल स्टडीज, आइडेंटिटी एंड पॉलिटिक्स बिटवीन द मॉडर्न एंड द पोस्ट मॉडर्न : डगलस कैलनर (1995)
4. द रोल ऑफ पब्लिक इंटेलेक्चुअल : एलन लाइटमैन।
5. द स्ट्रक्चरल ट्रांसफॉरमेशन ऑफ द पब्लिक स्फीयर : एन इनइक्विटी इंटू ए कैटेगरी ऑफ बूर्ज्वाजी सोसाइटी, जुरगेन हेबरमास, 1991, अनुवाद : थॉमस बर्जर, एम.आई.टी. प्रेस।
6. मासेज, क्लासेज, एंड द पब्लिक स्फीयर : माइक हिल, वारेन मोन्टाग, वर्सो, 2001
7. पावर एंड पॉलिटिक्स इन ग्लोबलाइजेशन : द इंडिस्पेंसबल स्टेट : होवार्ड एच. लैन्टर, 2004
8. रूल ऑफ एक्सपर्ट्स : इजिप्ट, टैक्नो पॉलिटिक्स, मॉडर्निटी : टिमोथी मिथेल, यूनिवर्सिटी ऑफ कैलिफोर्निया प्रेस, 2002

पंकज पराशर प्राय:, महत्वपूर्ण किताबों को लेकर 'पहल' में लिख रहे हैं। नोम चोम्स्की के बाद पूंजीवादी दुनिया में वामपंथी रूझान बढ़ने के दृश्य पर वे विस्तृत काम कर रहे हैं। नोम चोम्स्की की ताज़ा किताब 'फेल्ड स्टेट्स' पर अगले अंक में संपादकीय टिप्पणी पाठक पढ़ सकेंगे।

सांझ होइत गाममे

भारतक नक्शापर
जकर कोनो टा जिक्र
कतहु देखार नहि होइत अछि
से एकटा कोनो गाम
आ ओहि गामक एकटा साँझमे हम
ठाढ़ छी चुपचाप
बहुत दिनपर घुरल
कोनो बटोही जकाँ

जे तकैत अछि अपन घर
घरक आगूमे रोपल सिंगरहार
आ सिंगरहारकेँ नहि देखि

घुरि अबैए बेर-बेर
हिया हारिकें
भ' जाइए ठाढ़
चुपचाप

चुपचाप ठाढ़ ओ बटोही
तकैत रहैए
ठकनबैत रहैए
सोचैत रहैए
किनसाइत ...
किनसाइत ...
किनसाइत ...

चिन्हबाक प्रक्रियामे
बेर-बेर असफल होइत ओ
बेर-बेर तकैए किछु परिचित निशान
बेर-बेर तकैए किछु पहिचान
अपन स्मृतिक दरिद्रतापर कानि
बैसि जाइत अछि थसथसाक'
चुपचाप कोनो ठाम

ओ तकैत अछि
अपन हृदयमे बसल गाम
गाममे अपन घर
घरक आगूमे रोपल सिंगरहार
ओ तकैत अछि बेर-बेर

मोन पड़ैत छैक
बेर-बेर पड़ैत छैक मोन
'ने ओ नगरी, ने ओ ठाम ...
फकड़ा गुनबैत ओ बुढ़िया

बुढ़ियाक तमाकुल माँगब
मोन पड़ैत छैक
एक-एक क' सबटा

मोन नहि पड़ैत छैक घर ?

घर नहि मोन पड़ैत अछि
वा घरे नहि मोन पाड़ैत अछि
घर ओ नहि चिन्हि पबैए
वा घरे ओकरा नहि चिन्हैए
घरसँ ओ गेल छल
कि घरे ओत'सँ गेल छल
ई एकटा भयंकर समस्या अछि उपस्थित

एहि मुन्हारि साँझमे
जे निरन्तर गाढ़ भेल जा रहल-ए
तेज आँचपर खौलैत दूध जकाँ
ओ ठाढ़ अछि
निरन्तर अस्पष्ट होइत जा रहल
साँझक गाछ तर
ओ ठाढ़ अछि
ठकमकाएल
साँझ क' घुरल सुग्गा जकाँ
घर केँ तकैत

साँझक गाछमे
गाछक झाँखुड़ सबहक दोगमे
निरन्तर अस्पष्ट होइत गाम

आ गाममे ठाढ़ ओ
निरन्तर अस्पष्ट भेल जा रहल-ए
निरन्तर
बाढ़िमे आस्ते-आस्ते डुबैत
आ अंततः चक्कडुम होइत
घर जकाँ
ओ अस्पष्ट भेल जा रहल-ए
साँझ खन गाममे
गाममे साँझे खन
ओ विलीन भेल जा रहल-ए
आस्ते-आस्ते...
आस्ते-आस्ते...
आस्ते आस्ते...

नये इलाके में

इन नये बसते इलाकों में
जहाँ रोज बन रहे हैं नये नये मकान
मैं अक्सर रास्ता भूल जाता हूँ

धोखा दे जाते हैं पुराने निशान
खोजता हूँ ताकता पीपल का पेड़
खोजता हूँ ढहा हुआ घर
और ज़मीन का खाली टुकड़ा जहाँ से बायें
मुड़ना था मुझे
फिर दो मकान बाद बिना रंग वाले लोहे के फाटक का
घर था इकमंजिला

और मैं हर बार एक घर पीछे
चल देता हूँ
या दो घर आगे ठकमकाता

यहाँ रोज कुछ बन रहा है
रोज कुछ घट रहा है
यहाँ स्मृति का भरोसा नहीं
एक ही दिन में पुरानी पड़ जाती है दुनिया
जैसे वसन्त का गया पतझड़ को लौटा हूँ

जैसे बैशाख का गया भादों को लौटा हूँ

अब यही है उपाय कि हर दरवाजा खटखटाओ
और पूछो—
क्या यही है वो घर ?

समय बहुत कम है तुम्हारे पास
आ चला पानी ढहा आ रहा अकास
शायद पुकार ले कोई पहचाना ऊपर से देख कर

rəmeːʃə

bəɦəʂ̪ə-pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə ʂ̪ɑːɦɪʈ̪jɪkə t͡ʃoːrɪ məɪʈ̪ʰɪliː ʂ̪ɑːɦɪʈ̪jəkə kɑːriː əd̪ʰjɑːjə ʈ̪ʰɪkə

ʋɪd̪eːɦə-ʂ̪əd̪eːɦə 2 (2009-10) ʂ̪ə̃ pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə ʂ̪ɑːɦɪʈ̪jɪkə t͡ʃoːrɪ ɑː ʂ̪ɑːɪbərə əpərɑːd̪ʰəkə pɑːpəkə gʰəɪləkə məɦɑː-ʋɪʂ̪pʰoːʈ̪ə bʰeːlə ət͡ʃʰɪ. iː pəɪgʰə ʃreːjə pəʈ̪rɪkɑːkə ʂ̪əmpɑːd̪əkə ʃriː gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurəkẽː d͡ʒɑːɪʈ̪ə t͡ʃʰən̪ɪ. ɦun̪əkərə əpərɑːd̪ʰə pəkəɽəbɑːkə t͡ʃeːʈ̪ən̪ɑː keːrə d͡ʒəʈ̪eːkə prəʃə̃ʂ̪ɑː kəjələ d͡ʒɑːjə, kəmə ɦoːjəʈ̪ə. “ʋɪd̪eːɦə”kə məɪʈ̪ʰɪliː prəbən̪d̪ʰə-ʂ̪əmɑːloːt͡ʃən̪ɑː- ə̃kə, ə_ɪ poːlə-kʰoːlə leːlə kəeːkə jugə d̪ʰərɪ ʋɪləmbɪʈ̪ə bʰəə̸ kəə̸ n̪ɪbəd̪d̪ʰə rəɦəʈ̪ə, ʂ̪eː “ʂ̪əməjə kẽː əkɑːn̪əɪʈ̪ə” kəɦəbə kəʈʰɪn̪ə ət͡ʃʰɪ.

ʂ̪ɑːɦɪʈ̪joːmeː t͡ʃəurjəkəlɑːkə ud̪ɑːɦərəɳə pəɦɪn̪əɦũ əbəɪʈ̪ə rəɦələ ət͡ʃʰɪ goːʈəpəgərɑː. mud̪ɑː eːkə beːrəkə t͡ʃoːrɪ pəkəɽɑː geːlɑːkə bɑːd̪ə prɑːjəɦə̆ t͡ʃoːrɪkə ɑːroːpiː ʂ̪ɑːɦɪʈ̪jəkɑːrə məun̪ə-ʋrəʈ̪ə d̪ʰɑːrəɳə kərəɪʈ̪ə rəɦəlɑːɦə ət͡ʃʰɪ ɑː mɑːmɪlɑː ʈʰə̃ɽʰɑːɪʈ̪ə rəɦələ ət͡ʃʰɪ.

mud̪ɑː ʈ̪ɑːɦɪ pərəmpərɑːkə ʋɪpəriːʈ̪ə ə_ɪ beːrəkə t͡ʃoːrə ’ʂ̪ɪn̪ɦɑː t͡ʃoːrə’ n̪ɪkələlə ət͡ʃʰɪ ɑː ʋɪgəʈ̪ə eːkə d̪əʃəkəʂ̪ə̃ n̪ɪrən̪ʈ̪ərə t͡ʃoːrɪ kərəɪʈ̪ə d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʰɪ-ʂ̪eːn̪ɦə kɑːʈɪkəə̸. ɑː ʈ̪eːɦeːn̪ə məɦɑːt͡ʃoːrəkẽː məɪʈ̪ʰɪliːkə ʂ̪ɑːɦɪʈ̪jəkɑːrə ɑː ʂ̪ə̃ʂ̪ʈ̪ʰɑː ʂ̪əbʰə ʈ̪ərəɦəʈ̪ʈ̪ʰiːpərə uʈʰɑː-uʈʰɑː kəə̸ purəʂ̪krɨʈ̪ə keːləkə ət͡ʃʰɪ ɑː ʂ̪əmiːkʂ̪ɑːkə t͡ʃɑːʂ̪ən̪iːmeː t͡ʃoːrɑːjələ kəʋɪʈ̪ɑː ʂ̪əbəkẽː boːrɪ d̪eːlə geːlə ət͡ʃʰɪ.

ʋɪd̪eːɦə-s̪əd̪eːɦə-2 prəmɑːɳə-purəs̪s̪ərə əbʰɪjoːgeː ʈɑː n̪əɦɪ ləgəuləkə, əpɪt̪u eːɦeːn̪ə məɦət̪ʋɑːkɑ̃ːkʂiː əs̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə t̪ət̪ʋəkə ʋɪrud̪d̪ʰə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə d̪əɳɖə ɑːroːpɪt̪ə kəə̆ əpən̪ə “boːlɖən̪eːs̪ə” s̪eːɦoː prəd̪ərʃɪt̪ə keːləkə ət͡ʃʱɪ. eːkə d̪əʃəkəmeː t̪iːn̪ə beːrə pəkəɽɑːjələ t͡ʃoːrə prɑːjəhə̆ “ɖeːjərə ɖeːbʰɪlə” ɦoːɪt̪ə ət͡ʃʱɪ ɑː əpən̪ə ən̪ut͡ʃɪt̪ə. s̪iːmɑːhiːn̪ə məɦət̪ʋɑːkɑ̃ːkʂɑːkə puːrt̪ɪ leːlə əpən̪ə ʋəriːjə s̪ə̃ʋərgiːjə ʋjəkt̪ɪkẽː s̪iːɽʰiːkə ruːpəmeː upəjoːgə kərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ ɑː s̪ʋɑːrt̪ʰə-s̪ɪd̪d̪ʰɪkə upərɑːn̪t̪ə əpən̪ə pəjərə s̪ə̃ oːhiː s̪iːɽʰiːkẽː n̪ɪt͡ʃɑ̃ː kʰəs̪ɑː d̪əɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. pʰeːrə oːkərɑː əpən̪ə ʈʋɪʈərə-pʰeːs̪əbukə-n̪eːʈə ʋɑː pət̪rɪkɑːmeː gɑːrɪkə n̪ɪkrɨʂʈət̪əmə s̪t̪ərəpərə ut̪ərəə̆ meː kən̪ɪjõː d̪eːriː n̪əɦɪ ɦoːɪt̪ə t͡ʃʱəɪ. oː n̪ɑːmə bəd̪əlɪ-bəd̪əlɪ kəə̆ gɑːrɪ pəɽʰəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ ɑː əpən̪ə prəʃə̃s̪ɑːmeː d͡ʒeː.eːn̪ə.juː.kə t͡ʃʱɑːt̪rə-t͡ʃʱɑːt̪rɑːkə poːs̪ʈəkɑːrɖə lɪkʰeːbɑːmeː əpəs̪jɑ̃ːt̪ə bʰəə̆ d͡ʒɑːɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. oː ɦɪn̪d̪iːkə koːn̪oː bəɽəkɑː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkə beːʈiːkə s̪ə̃gə əpən̪ə n̪ɑːmə d͡ʒoːɽɪ ʋɪʋɑːɦəkə ʋɑː preːmə-prəs̪ə̃gəkə kʰɪs̪s̪ɑː rəs̪ə ləə̆ləə̆kəə̆prət͡ʃɑːrɪt̪ə kərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. eːɦeːn̪ə prəʋrɨt̪t̪ɪ kəeːʈɑː ɑːoːrə t̪ɪkəɽəməbɑːd͡ʒəmeː d̪eːkʰələ geːlə ət͡ʃʱɪ d͡ʒeː ɦɪn̪d̪iːkə pəɪgʰə-pəɪgʰə n̪ɑːməkə mɑːlɑː d͡ʒəpɪ kəə̆ məʈʰoːmɑːʈʰə ɦoːəjə t͡ʃɑːɦəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. ʋəs̪t̪ut̪əhə̆ iː t͡ʃɪn̪t̪ɑːd͡ʒən̪əkə t̪ət̪ʰjə t̪ʰɪkə d͡ʒeː məɪt̪ʰɪliːkə n̪əʋə-t̪uːrəkẽː ɦɪn̪d̪iːkə pəɪgʰə-pəɪgʰə n̪ɑːməkə ʋəɪʃɑːkʰiːkə eːt̪eːkə d͡ʒərurət̪ɪ kɪəɪkə ɦoːɪt̪ə t͡ʃʱən̪ɪ?

“ʋɪd̪eːɦəkə” “ɪn̪əkuɑːjəriːkə ʋɪʋərəɳə” pəɽʰɪ kəə̆ roːɪjɑ̃ː ʈʰɑːɽʰə bʰəə̆ d͡ʒɑːɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. pəɦələ-86 ɑː

ɑːrəmbʰə-23 meː d͡ʒeː poːlə kʰuːd͡ʒələ t͡ʃʰələ, ə_ɪ t̪ət̪ʰɑːkət̪ʰɪt̪ə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkə, t̪əkərɑː bɑːd̪eː məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jəs̪ə̃ bɑːrɪ d̪eːlə d͡ʒeːʋɑːkə t͡ʃɑːɦəɪt̪ə t͡ʃʰələ. mud̪ɑː ʋɪɖəmbən̪ɑː d̪eːkʰuː d͡ʒeː t͡ʃeːt̪ən̪ɑː s̪əmɪt̪ɪ s̪əmmɑːn̪ɪt̪ə kəə̸ d̪eːləkə. “məɪt̪ʰɪlə brɑːɦməɳə s̪əmɑːd͡ʒə”, rəɦɪkɑː (məd̪ʰubən̪iː) s̪ən̪ə ə̃kʰɪgərə s̪ə̃s̪t̪ʰɑːkẽː t͡ʃəkət͡ʃoːn̪hiː lɑːgɪ geːlə, d͡ʒəkʰən̪əkɪ s̪ə̃s̪t̪ʰɑːmeː ʋɪkʰjɑːt̪ə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə ud̪əjət͡ʃən̪d̪rə d͡ʒʰɑː “ʋɪn̪oːd̪ə” ɑː pəɽʰɑːkuː proːpʰeːs̪ərəgəɳə t͡ʃʰət̪ʰɪ. iː s̪ə̃ʃəjəʋɪhiːn̪ə ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː purəs̪krɨt̪ə kəreːbɑːmeː ʋɪn̪oːd̪əd͡ʒiːkə məɦət̪ʋəpuːrɳə bʰuːmɪkɑː rəɦələ ɦəɪt̪ə. “ʋɪd̪eːɦə” d̪ʋɑːrɑː rəɦəs̪joːd̪gʰɑːʈən̪ə keːlɑːkə bɑːʋəd͡ʒuːd̪ə eːkʰən̪ə d̪ʰərɪ t͡ʃeːt̪ən̪ɑː s̪əmɪt̪ɪ ət̪ʰəʋɑː məɪt̪ʰɪlə brɑːɦməɳə s̪əmɑːd͡ʒə, rəɦɪkɑːkẽː əpən̪ə purəs̪kɑːrə ɑːpəs̪ə kəreːʋɑːkə ʋɑː ɑːn̪eː koːn̪oːʈɑː kɑːrrəʋɑːiː kərəʋɑːkə beːgərət̪ɑː n̪əɦɪ bud͡ʒʰɑː rəɦələ t͡ʃʰəɪ ɑː s̪ərd̪ə gummiː ləd̪ʰən̪eː ət͡ʃʰɪ. eːɦeːn̪ə “d͡ʒəɽə-s̪ə̃s̪t̪ʰɑː” s̪əbʰə məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jəkə upəkɑːrə kərəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ ʋɑː əpəkɑːrə? iː keːn̪ɑː mɑːn̪ələ d͡ʒɑːjə d͡ʒeː pəɦələ-86 ʋɑː ɑːrəmbʰə-23 ə_ɪ d̪un̪uː s̪ə̃s̪t̪ʰɑːkə koːn̪oː əd̪ʰɪkɑːriː ʋɑː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkẽː pəɽʰələ n̪əɦɪ t͡ʃʰələn̪ɪ?

iː ɑːʃt͡ʃərjəd͡ʒən̪əkə s̪ət̪jə t̪ʰɪkə d͡ʒeː məɪt̪ʰɪliːkə kəeːʈɑː pəɪgʰə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə krɨt̪rɪmə kɑːʋjə ɑː ɑːjɑːt̪ɪt̪ə ʃəbd̪ɑːʋəliːmeː pʰə̃s̪ɪ geːlɑːɦə ət͡ʃʰɪ. “ʋɪləmbɪt̪ə kəeːkə jugə meː n̪ɪbəd̪d̪ʰə” kə bʰuːmɪkɑːmeː ən̪eːroː ʋɪd̪eːʃiː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəgəɳəkə t̪iːs̪ə-t͡ʃɑːlɪs̪ə ʈɑː n̪ɑːmə oːhɪn̪ɑː n̪əɦɪ gən̪ɑːoːlə geːlə

ət͡ʃʰɪ, əpən̪ə kəʊɪt̪ɑː kẽː ʊɪʃʊəs̪t̪əriːjə prəmɑːɳɪt̪ə kərəbɑːkə leːlə ə̃kʰɪgərə t͡ʃoːreː eːn̪ɑː kəə̯ s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. s̪əmbʰɑːʊən̪ɑː bən̪əɪt̪ə ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə d͡ʒəkɑ̃ː oːɦuː s̪əbʰə kəʊɪkə rət͡ʃən̪ɑːkə bʰɑːʊəbʰuːmɪkə ʊɑː ʃəbd̪ɑːʊəliːkə t͡ʃoːrɪkə prəmɑːɳə eːɦiː kɑːʊjə-poːt̪ʰiːmeː bʰeːʈɪ d͡ʒɑːjə. ə̃t̪ət̪əɦə̆ mɪ. ɦɑːɪɖəkə koːn̪ə ʈʰeːkɑːn̪ə? məɪt̪ʰɪliːmeː t̪ə̃ loːkə ʊɪʃʊə-s̪ɑːɦɪt̪jə kəmə pəɽʰəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. t̪əkərə n̪ɑːd͡ʒɑːjəd͡ʒə pʰɑːjəd̪ɑː koːn̪oː bləɪkəmeːlərə kɪəɪkə n̪əɦɪ uʈʰɑːoːt̪ə? ɑːkʰɪrə ʈeːkn̪oː-poːlɪʈɪks̪ə kiː t̪ʰɪkə-ʈeːkən̪ɪkələ poːlɪʈɪks̪ə t̪ʰɪkə, s̪əɪɦə kɪn̪eː? eːkərɑː bəd̪əulət̪ə d͡ʒʰɑ̃ːs̪ɑː d̪əə̯ kəə̯ pɑːkɪs̪t̪ɑːn̪oːkə jɑːt̪rɑː kəjələ d͡ʒɑː s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. “ʈeːkn̪oː-poːlɪʈɪks̪əkə” bəd̪əulət̪ə kɪrəɳə-jɑːt̪riː purəs̪kɑːrə, ʊəɪd̪eːɦiː-mɑːɦeːʃʊəriː s̪ĩɦə “məɦeːʃə” purəs̪kɑːrə, eːt̪eːkə d̪ʰərɪ d͡ʒeː ʊɪd̪ɪt̪əd͡ʒiːkə əkɑːd̪əmiːjoːkə purəs̪kɑːrə leːlə d͡ʒɑː s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. prəd̪iːpə bɪɦɑːriːkə s̪uput̪rəkə bʰɑːt̪ɪd͡ʒə-kəkɑː s̪əmbən̪d̪ʰəkə mərjɑːd̪ɑːkə ət̪ɪkrəmənɳə kəjələ d͡ʒɑː s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. proː. əruɳə kəmələkə “n̪əjeː ɪlɑːkeː mẽː” s̪ẽːd̪ʰəmɑːriː kəə̯ kəə̯ “s̪əməjə kẽː əkɑːn̪ələ” d͡ʒɑː s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. ɑːrə t̪ə̃ ɑːrə, ə_ɪ ʈeːkən̪ɪkələ pɔlɪʈɪks̪əkə bəd̪əulət̪ə d͡ʒiːʊəkɑːn̪t̪əd͡ʒiː s̪ən̪ə məɦɑːrət̪ʰiː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəs̪ə̃ “ʊɪləmbɪt̪ə kəeːkə jugə...” poːt̪ʰiːkə s̪əmiːkʂɑː lɪkʰəbɑː kəə̯ “mɪt̪ʰɪlɑː d̪ərʃən̪ə” (5) s̪ən̪ə pət̪rɪkɑːmeː t͡ʃʰəpəʊɑː kəə̯ s̪t̪ʰɑːpɪt̪ə ɑː əmərə bʰeːlə d͡ʒɑː s̪əkəɪt̪ə t͡ʃət͡ʃʰɪ. məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jəkə s̪əbʰəs̪ə̃ pəɪgʰə s̪əpʰələ əud͡ʒɑːrə t̪ʰɪkə “ʈeːkn̪oː poːlɪʈɪks̪ə”!

iː mɑːn̪ələ d͡ʒɑː s̪əkəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː mɪt̪ʰɪlɑː d̪ərʃən̪əkə s̪əmpɑːd̪əkəkẽː ɑːrəmbʰə-23 ɑː pəɦələ-86 koːləkɑːt̪ɑːmeː n̪əɦɪ bʰeːʈələ ɦoːɪn̪ɦɪ. mud̪ɑː d͡ʒiːʋəkɑːn̪t̪əd͡ʒiː n̪əɦɪ pəɽʰən̪eː ɦeːt̪ɑːɦə s̪eː mɑːn̪əbɑːmeː əs̪əukərjə bʰəə̸ rəɦələ ət͡ʃʰɪ. d͡ʒiːʋəkɑːn̪t̪ə d͡ʒiː t̪ə̃ prəjɑːgə ʃukləkə “t͡ʃən̪d̪rəbʰɑːgɑː mẽː s̪uːrjoːd̪əjə” ɑː eːhiː ʃiːrʂəkəkə n̪ɑːrɑːjəɳəd͡ʒiːkə kəʋɪt̪ɑː (t͡ʃən̪d̪rəbʰɑːgɑːmeː s̪uːrjoːd̪əjə) s̪eːɦoː pəɽʰən̪eː ɦeːt̪ɑːɦə d͡ʒeː t͡ʃʰəpələ ət͡ʃʰɪ məɪt̪ʰɪliːmeː. t̪əkʰən̪ə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə s̪əmud̪rəs̪ə̃ əs̪ə̃kʰjə prəʃn̪ə puːt͡ʃʰəə̸ʋəlɑː kəʋɪt̪ɑːkə bʰɑːʋɑːrt̪ʰə kɪəɪkə n̪əɦɪ ləgələn̪ɪ d͡ʒeː s̪əmiːkʂɑːmeː kələmə t̪oːɽɪ prəʃə̃s̪ɑː kərəə̸ pəɽələn̪ɪ ʋɑː kərɑː geːlən̪ɪ? eːkərɑː “prɑːjoːd͡ʒɪt̪ə s̪əmiːkʂɑː” kɪəɪkə n̪əɦɪ mɑːn̪ələ d͡ʒɑːjə? kiː prəjɑːgə ʃuklə ʋɑː n̪ɑːrɑːjəɳəd͡ʒiːkə s̪əmud̪rə ʋɪʂəjəkə kəʋɪt̪ɑːs̪ə̃ ʋeːʃiː məulɪkət̪ɑː pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə kəʋɪt̪ɑːmeː bʰeːʈələn̪ɪ d͡ʒiːʋəkɑːn̪t̪əd͡ʒiːkẽː? oːɪ s̪əbʰə kəʋɪt̪ɑːkə kən̪ɪjõː “t͡ʃʰɑːjɑː”kə ʃə̃koː n̪əɦɪ bʰeːlən̪ɪ s̪əmiːkʂəkəkẽː? “s̪əbʰjət̪ɑːkə s̪əbʰəʈɑː mərmɑːn̪t̪əkə pukɑːrə”kə n̪oːʈɪs̪ə leːbəə̸ʋəlɑː s̪əmiːkʂəkəkẽː s̪ɑːɦɪt̪jɪkə t͡ʃoːrɪ əs̪əbʰjə ɑː mərmɑːn̪t̪əkə piːɽɑːd̪ɑːjəkə n̪əɦɪ ləgələn̪ɪ? ɑːbə d͡ʒiːʋəkɑːn̪t̪əd͡ʒiː s̪ən̪ə s̪əmiːkʂəkəkə “poːd͡ʒiːʃən̪ə pʰɔls̪ə” bʰəə̸ d͡ʒeːt̪ən̪ɪ s̪eː ən̪d̪ɑːd͡ʒə t̪ə̃ mɪt̪ʰɪlɑː d̪ərʃən̪əkə s̪əmpɑːd̪əkəkẽː n̪əɦɪjẽː rəɦən̪ɪ, ud̪əjə t͡ʃən̪d̪rə d͡ʒʰɑː “ʋɪn̪oːd̪ə” kẽː s̪eːɦoː n̪əɦɪ rəɦən̪ɪ. iː əbʰɪd͡ʒɲɑːn̪ə t̪ə̃ pə̃kəd͡ʒeː pərɑːʃərə ʈɑːkẽː rəɦələ ɦeːt̪ən̪ɪ? beːt͡ʃɑːreː “pərɑːʃərə” mun̪ɪkə ɑːt̪mɑː s̪ʋərgəmeː kən̪əɪt̪ə ɦeːt̪ən̪ɪ ɑː pə̃kəs̪ə̃ d͡ʒən̪əmələ

d͡ʒət̪eːkə kəmələ ət͡ʃʱɪ s̪əbə əʋɪʃʋəs̪ən̪iːjə jət̪ʰɑːrt̪ʰəkə s̪ɑːmən̪ɑː kərəɪt̪ə ɦeːt̪ɑːɦə. pərɑːʃərə goːt̪riː bʰəə/kəə/ t̪iːn̪ə beːrə t͡ʃoːrɪ keːn̪ɑːɪ “pərɑːʃərə” məɦɑːkɑːʋjəkə rət͡ʃəjɪt̪ɑː s̪ʋə. kɪrəɳəd͡ʒiːkẽː s̪eːɦoː kən̪əbəɪt̪ə ɦeːt̪ən̪ɪ. ɑːkʰɪrə d͡ʒiːʋəkɑːn̪t̪əd͡ʒiː s̪ɑːɦɪt̪jɪkə t͡ʃoːrɪkə n̪oːʈɪs̪ə kɪeː n̪eː leːlən̪ɪ, d͡ʒəkʰən̪əkɪ ɦun̪əkɑː ʋɪt͡ʃɑːrẽː “məɪt̪ʰɪliːkə s̪əmiːkʂəkə prɑːjəɦə̆ muːrkʰət̪ɑː piːbɪkəə/ ʋɪʂəʋəmən̪ə kərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ”(ʋɪd̪eːɦə-s̪əd̪eːɦə-2-2009-10)/ ʋɪn̪iːt̪ə ut̪pələ-s̪ɑːkʂɑːt̪kɑːrə ɑː d͡ʒiːʋəkɑːn̪t̪əd͡ʒiː s̪ʋəjə̃ pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə t͡ʃoːrɪʋəlɑː kəʋɪt̪ɑː-poːt̪ʰiːkə s̪əmiːkʂəkə t͡ʃʱət̪ʰɪ, əpɪt̪u t͡ʃəurjəkəlɑː prəʋiːɳə kəʋɪkə gʰoːrə prəʃə̃s̪əkə t͡ʃʱət̪ʰɪ. t̪əkʰən̪ə ə_ɪ s̪əmiːkʂɑː-ɑːleːkʰəmeː ən̪t̪ərn̪ɪɦɪt̪ə əs̪iːmə-prəʃə̃s̪ɑː s̪ɑːkɑ̃ːkʂə-pɑːʈʰəkəkẽː “ʋɪʂə-ʋəmən̪ə” koːn̪ɑː n̪eː ləgəukə? ɦun̪əkɑː s̪ən̪ə “pəɽʰɑːkuː” s̪əmiːkʂəkə-pɑːʈʰəkəkẽː “pʰɔls̪ə poːd͡ʒiːʃən̪ə”meː ən̪ən̪ɪɦɑːrə “eːks̪əpərʈə ɑː ɦəɪbɪt͡ʃueːʈeːɖə” s̪ɑːɦɪt̪jə-t͡ʃoːrəs̪ə̃ prəʃə̃s̪ɑː ɑː purəs̪kɑːrə d̪un̪uː pɑːbɪ d͡ʒɑːjə t̪ə̃ məɪt̪ʰɪliː-kɑːʋjəkə iː ut̪kərʂə t̪ʰɪkə ʋɑː d̪urbʰɑːgjə? ə̃t̪ət̪əɦə̆ ʋɪd̪eːɦə-s̪əd̪eːɦə ʈɑː kɪəɪkə n̪ɪn̪d̪ɑː keːləkə eːɦɪ gʰəʈən̪ɑːkə? ɑːn̪ə koːn̪oː pət̪rɪkɑː kɪəɪkə n̪əɦɪ keːləkə? ɖɔ. rəmɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʱɑː “rəməɳə” ɪn̪ʈərən̪eːʈəpərə n̪ɪn̪d̪ɑː kərəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ t̪ə̃ gʰərə-bɑːɦərə pət̪rɪkɑːmeː kɪəɪkə n̪əɦɪ d͡ʒəkərə oː s̪əmpɑːd̪əkə t͡ʃʱət̪ʰɪ? t͡ʃeːt̪ən̪ɑː s̪əmɪt̪ɪ, pəʈən̪ɑː s̪əmmɑːn̪ɪt̪ə kərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ eːɦən̪eː-eːɦən̪eː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkẽː t̪əkʰən̪ə əpən̪eː pət̪rɪkɑːmeː koːn̪ɑː n̪ɪn̪d̪ɑː kərət̪ə, d͡ʒəkʰən̪əkɪ purəs̪kɑːrə ɑːpəs̪oː n̪əɦɪ ləɪt̪ə ət͡ʃʱɪ, d͡ʒɑːn̪əkɑːriː bʰeːlɑːkə ʋɑː s̪ɑːkɑ̃ːkʂə

s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkə ən̪uroːd̪ʰə prɑːpt̪ə bʰeːlɑːkə bɑːd̪oː? n̪ət͡ʃɪkeːt̪ɑːd͡ʒiː n̪eːʈəpərə n̪ɪn̪d̪ɑː kərət̪ɑːɦə ɑː "ʋɪd̪eːɦə"meː t͡ʃʱəpət̪ə t̪ə̃ "mɪt̪ʰɪlɑː d̪ərʃən̪ə"meː kɪəɪkə n̪əɦɪ n̪ɪn̪d̪ɑː ʋɑː s̪uːt͡ʃən̪ɑː t͡ʃʱəpələ? kɑːrəɳə s̪pəʂʈə ət͡ʃʱɪ- d͡ʒiːʋəkɑːn̪t̪əkə s̪əmiːkʂɑː pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə kɑːʋjə-poːt̪ʰiːpərə t͡ʃʱəpət̪ə, t̪əkʰən̪ə oːhiː poːt̪ʰiːkə t͡ʃoːrɪ kəjələ kəʋɪt̪ɑːkə n̪ɪn̪d̪ɑː koːn̪ɑː t͡ʃʱəpət̪ə? t͡ʃɑːru bʰɑːɡə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə ɑːd̪ərʃə, mərjɑːd̪ɑː ɑː n̪əɪt̪ɪkət̪ɑːkə d̪ʰəd͡ʒd͡ʒiː uɽɪ rəɦələ ət͡ʃʱɪ- pɪt̪ɑːməɦə ɑː ɑːt͡ʃɑːrjəɡəɳəkə s̪əməkʂə ɑː (ən̪əd͡ʒɑːn̪eː meː s̪əɦiː) ɦun̪əkoː loːkən̪ɪkə d̪ʋɑːrɑː. məɪt̪ʰɪlə brɑːɦməɳə s̪əmɑːd͡ʒə, rəɦɪkɑː; t͡ʃeːt̪ən̪ɑː s̪əmɪt̪ɪ, pəʈən̪ɑː ɑː s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪eːmiː, n̪əiː d̪ɪlliːmeː ən̪t̪ət̪əhə̆ koːn̪ə ən̪t̪ərə ət͡ʃʱɪ ʋɑː rəɦələ? eːɦeːn̪ə n̪ɑːmiː purəs̪kɑːrəkə s̪ə̃t͡ʃɑːlən̪ə ɑː t͡ʃəjən̪əkərt̪ɑː məɦɑːrət̪ʰiː s̪əbʰəkẽː n̪əʋə loːkəkẽː pəɽʰəbɑːkə beːɡərət̪ɑː kɪəɪkə n̪əɦɪ bud͡ʒʰɑːɪt̪ə t͡ʃʱən̪ɪ? bɪn̪ɑː pəɽʰən̪eː purəs̪kɑːrəkə n̪ɪrɳəjə ʋɑː s̪əmiːkʂɑːkə n̪ɪrɳəjə kət̪eːkə ut͡ʃɪt̪ə, d͡ʒəkʰən̪ə kɪ iː t͡ʃoːrɪ t̪eːs̪ərə beːrəkə t͡ʃoːrɪ t̪ʰɪkə ɑː s̪eː t͡ʃʱəpɪ-kəə̯ bʰəɳɖɑːpʰoːɽə bʰeːlə ət͡ʃʱɪ. eːkərɑː ʋəreːɲjə ɑː ʋəriːjə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəɡəɳə d̪ʋɑːrɑː kɑːʋjə-t͡ʃoːrɪ, ɑːleːkʰə-t͡ʃoːrɪkẽː prəʃrəjə d̪eːlə d͡ʒɑːjəbə kɪəɪkə n̪əɦɪ mɑːn̪ələ d͡ʒɑːjə, d͡ʒəkʰən̪əkɪ ɑːrəmbʰə, məɪt̪ʰɪlə-d͡ʒən̪ə, pəɦələ ɑː ʋɪd̪eːɦə-s̪əd̪eːɦə pəɦɪn̪əɦɪ t͡ʃʱɑːpɪ t͡ʃukələ t͡ʃʱələ? kiː s̪ɑːɦɪt̪jɪkə t͡ʃoːrɪkẽː prəʃrəjə d̪eːbə, d̪əlɑːlə ʋərɡəkẽː prəʃrəjə d̪eːbə n̪əɦɪ t̪ʰɪkə? eːɦeːn̪ə s̪əmbʰɑːʋən̪ɑːjukt̪ə n̪əʋə kəʋɪkẽː prəʃrəjə d̪eːbə məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jə leːlə ɡʰɑːt̪əkə ət͡ʃʱɪ ʋɑː

kəljaːɳəkaːriː, d͡ʒəkəraː məulɪkət̪aːpərə t̪iːn̪ə beːrə prəʃn̪ə t͡ʃeːn̪ɦə laːgələ ɦoːɪkə? kiː poːt̪ʰiːkə aːkərʂəkə gət̪t̪aː d̪eːkʰɪ ʋaː ʋɪd̪eːʃiː kəʋɪgəɳəkə n̪aːmaːʋəliː (bʰuːmɪkaːmeː) pəɽʰɪ kəə/ s̪əmiːkʂaː lɪkʰələ d͡ʒaːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ ʋaː purəs̪kaːrəkə n̪ɪrɳəjə leːlə d͡ʒaːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ? d͡ʒə̃ s̪eː bʰeːlə ɦoː t̪ə̃ s̪əbə kɪt͡ʃʰu "ʈʰɪkkeː t͡ʃʰəɪ bʰaːɪ"?

ə_ɪ s̪əbəs̪ə̃ t̪ə̃ d͡ʒiːʋəkaːn̪t̪əd͡ʒiːkə baːt̪ə s̪ət̪jə bud͡ʒʰaːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː s̪əmiːkʂəkəgəɳə d̪aːruː piːbɪ kəə/ ʋaː pəɪs̪aː piːbɪ kəə/ ʋaː muːrkʰət̪aː piːbɪ kəə/ s̪əmiːkʂaː lɪkʰəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. ɖəgələs̪ə keːlən̪ərəkə "ʈeːkn̪oːpoːlɪʈɪks̪ə" t̪ə̃ t͡ʃʰəpɪ geːlə "pəɦələ"meː t͡ʃoːraː kəə/. aːbə d͡ʒiːʋəkaːn̪t̪əd͡ʒiː, d͡ʒɲaːn̪ə rə̃d͡ʒən̪əd͡ʒiː ət̪ʰəʋaː ɦɪn̪d̪iː d͡ʒəgət̪əkə aːn̪ə s̪aːɦɪt̪jəkaːrə-s̪əmpaːd̪əkəs̪ə̃ puːt͡ʃʰət̪ʰu d͡ʒeː n̪oːmə t͡ʃoːms̪kiːʋəlaː rət͡ʃən̪aː kət̪əjə geːlə, kiː bʰeːlə, koːn̪ə n̪aːmẽː t͡ʃʰəpələ? pə̃kəd͡ʒə pəraːʃərəkə n̪aːmẽː kɪ pəd̪iːpə bɪɦaːriːd͡ʒiːkə s̪uput̪rəkə n̪aːmẽː (ən̪uʋaːd̪ə ruːpəmeː). iː rɪs̪ərt͡ʃə̃ eːkʰən̪ə n̪əɦɪ bʰeːlə t̪ə̃ bʰəʋɪʂjəmeː pun̪əɦə̆ eːkəʈaː s̪aːɦɪt̪jɪkə t͡ʃoːrɪkə poːlə kʰuːd͡ʒət̪ə? ə̃t̪ət̪əɦə̆ eːkəʈaː mɑ̃ːt͡ʃʰəkẽː kəeːʈaː poːkʰərɪkẽː prəd̪uːʂɪt̪ə kərəeː d̪eːlə d͡ʒaːjə aː s̪eː kəeː beːrə? ud̪əjə-kaːn̪t̪ə bən̪ɪ kəə/gaːrɪ pəɽʰəʋaːkə aːd̪ət̪ɪ t̪ə̃ puraːn̪ə t͡ʃʰən̪ɪ ɖɔ. məɦaːt͡ʃoːrə kẽː. kəkəroː "s̪əriːs̪rɨpə" kəɦɪ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ (məɪt̪ʰɪlə-d͡ʒən̪ə) aː koːn̪oː pərɪʋaːrəmeː gʰõːs̪ɪjaː kəə/ ʋɪʂə ʋəmən̪ə kəə/ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. ɔkʈoːpəs̪əkə s̪əbʰə guɳəs̪ə̃ pərɪpuːrɳə ɖɔ. pɔlə baːbaːkẽː t͡ʃoːrɪkə bʰəʋɪʂjəʋaːɳiː kərəʋaːkə bəɽəkaː guɳə t͡ʃʰən̪ɪ t̪ẽː ɦɪn̪əkaː n̪aːmiː pʰuʈəbɔlə

t̪iːmə d̪ʊɑːrɑː poːs̪ələ d͡ʒɑːɪt̪ə ət͡ʃʱɪ, d͡ʒɑːɦɪs̪ə̃ "ʋɪʃʊə-kəpə"kẽː d̪əurɑːn̪ə ə_ɪ "əmoːgʱə əs̪t̪rəkə" upəjoːgə əpən̪ɑː ɦɪs̪ɑːbẽː kəjələ d͡ʒɑː s̪əkəjə.

s̪əɦərəs̪ɑː-kət̪ʰɑːgoːʂʈʰiːmeː pəʈʰɪt̪ə ɦɪn̪əkərə pəɦɪlə kət̪ʰɑːkə ʃiːrʂəkə t͡ʃʱələ- ɦəmə pɑːgələ n̪əɦɪ t͡ʃʱiː. iː ud̪gʱoːʂəɳɑː kərəʊɑːkə kiː beːgərət̪ɑː rəɦəɪkə- s̪eː ɑːɪ loːkəkẽː bud͡ʒʱɑː rəɦələ t͡ʃʱəɪkə. əʊɪn̪ɑːʃə ɑː pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə mɑːmɑːd͡ʒiː t̪əɦɪjɑː ɦɪn̪əkərə kət̪ʰɑːkẽː "ʈɪppəɳiːkə"krəməmeː məɪt̪ʰɪliː-kət̪ʰɑːkə "ʈərn̪ĩgə pʊɑːɪn̪ʈə" mɑːn̪ən̪eː t͡ʃʱəlɑːɦə. ɑːɪ oː "ʈərn̪ĩgə pʊɑːɪn̪ʈə" ʈʰiːkeː eːkə ɦɪs̪ɑːbẽː "ʈərn̪ĩgə pʊɑːɪn̪ʈə" prəmɑːɳɪt̪ə bʱeːlə, kɑːrəɳə kət̪ʰɑːkə oːɦɪ ʃiːrʂəkəmeː s̪ə̃ "n̪əɦɪ" ɦəʈɪ geːlə ət͡ʃʱɪ, ɦɪn̪əkərə t̪eːbɑːrɑː t͡ʃoːrɪs̪ə̃. ɦɪn̪əkərə pəɦɪlə t͡ʃoːrɪ (əruɳə kəmələkə kəʊɪt̪ɑː- n̪əeː ɪlɑːkeː mẽː) kə n̪ɪn̪d̪ɑː prəs̪t̪ɑːʋəmeː "mɑːmɑːd͡ʒiː" ɑː ɖɔ. məɦeːn̪d̪rəkẽː t͡ʃʱoːɽɪ, s̪əɦərəs̪ɑːkə ʃeːʂə s̪əbʱə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə ɦəs̪t̪ɑːkʂərə kəə̸ "ɑːrəmbʱə"kẽː pəʈʰəun̪eː t͡ʃʱəlɑːɦə. ɑːɪ oː ɦəs̪t̪ɑːkʂərə n̪əɦɪ keːn̪ɪɦɑːrə s̪əbʱə kən̪t͡ʃʱiː kɑːʈɪ kəə̸ ʊɑːmə-d̪əɦɪn̪ə t̪ɑːkə-d͡ʒʱɑ̃ːkə kərəʊɑːkə leːlə bɑːd̪ʱjə t͡ʃʱət̪ʰɪ. d̪ʊəɪd̪ʱə-t͡ʃərɪt̪rə ɑː d̪oːɦərɑː mɑːn̪əd̪əɳɖəkə pərɪɳɑːmə s̪əɪɦə ɦoːɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. əʊɪn̪ɑːʃə t̪əkʰən̪ə t̪ə̃ d̪eːkʰɑːrə bʱəə̸ d͡ʒɑːɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ d͡ʒəkʰən̪ə oː ʊɪd̪eːɦə-s̪əd̪eːɦə-2 meː lɪkʰəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ d͡ʒeː "eːkərɑː s̪ɑːruəd͡ʒən̪ɪkə n̪əɦɪ kərəbəɪ". n̪ukɑː kəə̸ s̪uːt͡ʃən̪ɑː d̪eːʊɑːkə koːn̪ə beːgərət̪ɑː? pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəs̪ə̃ s̪əmbən̪d̪ʱə kʰərɑːbə ɦeːʊɑːkə ɖərə ʊɑː koːn̪oː "ʈeːkn̪oːpoːlɪʈɪks̪ə"(?) keːrə t͡ʃɪn̪t̪ɑː?

ʋɪd̪eːɦə-s̪əd̪eːɦə-2 kə pɑːʈʰəkəkə s̪ə̃d̪eːʃə t̪ə̃ kəeːʈɑː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkẽː d̪eːkʰɑːrə kəə̯ d̪əɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. d͡ʒət̪əjə rɑːd͡ʒiːʋə kumɑːrə ʋərmɑː, ʃriːd̪ʰərəmə, s̪un̪iːlə məllɪkə, ʃjɑːmɑːn̪ən̪d̪ə t͡ʃəud̪ʰəriː, gə̃geːʃə gũd͡ʒən̪ə, piː.keː.t͡ʃəud̪ʰəriː, s̪ubʰɑːʂə t͡ʃən̪d̪rə jɑːd̪əʋə, ʃəmbʰu kumɑːrə s̪ĩɦə, ʋɪd͡ʒəjəd̪eːʋə d͡ʒʰɑː, bʰɑːlət͡ʃən̪d̪ə d͡ʒʰɑː, əd͡ʒɪt̪ə mɪʃrə, keː.eːn̪ə.d͡ʒʰɑː, proː.n̪ət͡ʃɪkeːt̪ɑː, bud̪d̪ʰɪn̪ɑːt̪ʰə mɪʃrə, ʃɪʋə kumɑːrə d͡ʒʰɑː, prəkɑːʃə t͡ʃən̪d̪rə d͡ʒʰɑː, kɑːmɪn̪iː, mən̪oːd͡ʒə pɑːʈʰəkə ɑːd̪ɪ əpən̪ə mukʰərə bʰɑːʂɑːmeː prəkʰərət̪ɑːpuːrʋəkə n̪ɪn̪d̪ən̪iːjə gʰəʈən̪ɑːkə n̪ɪn̪d̪ɑː keːlən̪ɪ ət͡ʃʰɪ, t̪ət̪əɦɪ əʋɪn̪ɑːʃə, ɖɔ. rəmɑːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰɑː “rəmənə”, ʋɪbʰɑːrɑːn̪iːkə d͡ʒʰɑ̃ːpələ-t̪oːpələ ʃəbd̪ə ɑːʃt͡ʃərjə-bʰɑːʋəkə ud̪reːkə kərəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. mud̪ɑː s̪ə̃t̪oːʂəkə bɑːt̪ə iː ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː pɑːʈʰəkəkə “prəbələ bʰɑːʋə-bʰə̃gɪmɑː” s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːroːkə “mẽːɦɑːjələ ɑːʋɑːd͡ʒə”kə koːn̪oː t͡ʃɪn̪t̪ɑː n̪əɦɪ kərəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. ʋɪbʰɑːrɑːn̪iː t̪ə̃ kəmɑːleː kəə̯ d̪eːlən̪ɪ. eːɦɪ ʈʰɑːmə məɪt̪ʰɪliː bʰɑːʂɑː-s̪ɑːɦɪt̪jəkə eːkə s̪əjə s̪əməs̪jɑː gən̪eːʋɑːkə ut͡ʃɪt̪ə s̪t̪ʰɑːn̪ə n̪əɦɪ t͡ʃʰələ. iː oːn̪ɑːʈʰə kɑːlə kʰoːn̪ɑːʈʰə ɑː məɦɑːd̪eːʋəkə ʋɪʋɑːɦə kɑːləkə ləgən̪iː bʰəə̯ geːlə. koːn̪oː t͡ʃoːrə beːrə-beːrə əpən̪ə ku-krɨt̪jəkə pərɪt͡ʃəjə d̪əə̯ rəɦələ ət͡ʃʰɪ ɑː ɦun̪əkɑː s̪əməjə n̪əʂʈə kərəbə bud͡ʒʰɑː rəɦələ t͡ʃʰən̪ɪ ɑː t͡ʃoːrəkẽː d̪eːkʰɑːrə keːlɑːs̪ə̃ d̪uhŭkʰə bʰəə̯ rəɦələ t͡ʃʰən̪ɪ? oː əpən̪ə prət̪ɪkrɪjɑːmeː kət̪eːkə ɑːt̪mə ʃlɑːgʰɑː ɑː ɦiːn̪ə-bʰɑːʋən̪ɑː ʋjəkt̪ə keːlən̪ɪ ət͡ʃʰɪ s̪eː əpən̪eː pət̪rə əpən̪eː ʈʰə̃ɽʰɑː bʰəə̯/kəə̯ pəɽʰɪ kəə̯/buːd͡ʒʰɪ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. ɦɪn̪d̪iːjoːmeː eːɦɪn̪ɑː bʰəə̯ rəɦələ ət͡ʃʰɪ, t̪ẽː məɪt̪ʰɪliːmeː mɑːpʰə kəə̯ d̪eːlə

d͡ʒɑːjə? ɑːbə ɦɪn̪d̪iːs̪ə̃ puːt͡ʃʰɪ-puːt͡ʃʰɪ kəə/ məɪt̪ʰɪliːmeː koːn̪oː kɑːd͡ʒə ɦoːjət̪ə? ʋɪbʰɑːrɑːn̪iː d͡ʒjoːt̪s̪ən̪ɑː t͡ʃən̪d̪rəməkẽː d͡ʒjoːt̪s̪ən̪ɑː mɪlən̪ə keːn̪ɑː kəɦəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ? ɦun̪əkərə upeːkʂɑː koːn̪ɑː mɑːn̪ələ d͡ʒɑːjə? oː s̪əbʰə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə kɑːrjəkrəməmeː n̪oːt̪ələ d͡ʒɑːɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ, s̪əmmɑːn̪ə ɑː purəs̪kɑːrə pəbəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ, pɑːʈʰəkə d̪ʊɑːrɑː pəʈʰɪt̪ə ɑː t͡ʃərt͡ʃɪt̪ə ɦoːɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. s̪əmiːkʂɑːkə ʃɪkɑːɪt̪ə kiː ut͡ʃt͡ʃəʋərɳiːjə (?) s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkẽː məɪt̪ʰɪliːmeː n̪əɦɪ t͡ʃʰən̪ɪ? s̪əmiːkʂɑːkə d̪uhŭs̪t̪ʰɪt̪ɪ s̪əbʰə d͡ʒɑːt̪ɪkə məɪt̪ʰɪliː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə leːlə eːkeː rə̃gə ʋɪʂəmə ət͡ʃʰɪ. oːɪ meː d͡ʒɑːt̪ɪgət̪ə ʋɪbʰeːd̪ə eːn̪ɑː bʰeːləeː d͡ʒeː brɑːɦməɳə-s̪əmiːkʂəkə, ɑːrəkʂəɳəkə d̪rɨʂʈɪkoːɳẽː n̪ɪmn̪ə d͡ʒɑːt̪ɪ (?)kə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəkə kɪt͡ʃʰu beːʃiːeː s̪əmiːkʂɑː (s̪eːɦoː s̪əkɑːrɑːt̪məkə ruːpẽː) keːlən̪ɪ ət͡ʃʰɪ. s̪əmiːkʂɑː ɑː ɑːloːt͡ʃən̪ɑːkə ʋɪʂəmə s̪t̪ʰɪt̪ɪkə kɑːrəɳẽː d͡ʒə̃ n̪əɪrɑːʃjəkə ʃɪkɑːrə bʰəə/d͡ʒɑːjə leːkʰəkə, t̪ə̃ leːkʰəkiːjə prət̪ɪbəd̪d̪ʰət̪ɑːkə kiː ərt̪ʰə rəɦɪ d͡ʒɑːjət̪ə? ʋɪbʰɑːd͡ʒiːkẽː bud͡ʒʰəleː n̪əɦɪ t͡ʃʰən̪ɪ d͡ʒeː ɦun̪əkɑː loːkən̪ɪkə bɑːd̪ə məɪt̪ʰɪliː məɦɪlɑː leːkʰən̪əmeː kɑːmɪn̪iː, n̪uːt̪ən̪ə t͡ʃən̪d̪rə d͡ʒʰɑː, ʋən̪d̪ən̪ɑː d͡ʒʰɑː, mɑːlɑː d͡ʒʰɑː ɑːd̪ɪ əpən̪ə t̪eːʋərəkə s̪ə̃gə pəd̪ɑːrpəɳə kəə/ t͡ʃukələ t͡ʃʰət̪ʰɪ. ɦun̪əkɑː n̪eː kɑːmɪn̪iːkə kəʋɪt̪ɑː s̪ə̃grəɦə pəɽʰələ t͡ʃʰən̪ɪ ɑː n̪eː “ɪd͡ʒoːɽɪjɑːkə əɳəɪɽʰiː moːɽə”. ɦun̪əkɑː əpən̪ə gurud̪eːʋəkə bɑːt̪ə mɑːn̪ɪ ɦɪn̪d̪iːmeː d͡ʒɑːɪs̪ə̃ keː kəɦɪjɑː roːkələkən̪ɪ? oː geːloː t͡ʃʰət̪ʰɪ ɦɪn̪d̪iːmeː. mɑːt̪rɨbʰɑːʂɑːkə preːrəɳɑː əd̪ʊɪt̪iːjə ɦoːɪt̪ə t͡ʃʰəɪ. məɪt̪ʰɪliːkə d͡ʒəɽə s̪ə̃s̪t̪ʰɑː ət̪ʰəʋɑː s̪əmiːkʂəkə s̪əbʰəpərə prəɦɑːrə kərəbɑːmeː

ɦəmərɑː koːn̪oː ɑːpət̪t̪ɪ n̪əɦɪ, mud̪ɑː ərt̪ʰɑːlɑːbʰə t̪ə̃ eːt̪əjə n̪əgəɳjə ət͡ʃʰɪeː. s̪ɑːmɑːd͡ʒɪkə s̪əmmɑːn̪ə ʋɪbʰɑːd͡ʒiːkẽː əʋəʃjə bʰeːʈələn̪ɪ ət͡ʃʰɪ. s̪əmɑːd͡ʒəmeː "d͡ʒəɽə"loːkə t͡ʃʰəɪ t̪ə̃ "t͡ʃeːt̪ən̪ə" loːkə s̪eːɦoː t͡ʃʰəɪkə. ɦun̪əkɑːs̪ə̃ məɪt̪ʰɪliː bʰɑːʂɑː-s̪ɑːɦɪt̪jə ɑː mɪt̪ʰɪlɑː-s̪əmɑːd͡ʒəkẽː pəɪgʰə ɑːʃɑː t͡ʃʰəɪ, ɦiːn̪əbʰɑːʋə ʋɑː ɑːt̪məʃlɑːgʰɑːs̪ə̃ uːpərə uʈʰɪ kɑːd͡ʒə kərəʋɑːkə beːgərət̪ɑː t͡ʃʰəɪkə. s̪əkʂəmə t͡ʃʰət̪ʰɪ oː. ɦun̪əkɑː ʃreːjə leːʋɑːkə ɦoːɽəs̪ə̃ bə̃t͡ʃəʋɑːkə t͡ʃɑːɦiː. ən̪jət̪ʰɑː s̪ɑːɦɪt̪jə əkɑːd̪eːmiː prət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪ, d̪ɪʋɑːlɪjɑːpən̪ə keːrə ʃɪkɑːrə d͡ʒuːriːgəɳə ɑː məɪt̪ʰɪliːkə s̪əkʂəmə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrəmeː kiː kiː ən̪t̪ərə rəɦɪ d͡ʒɑːjət̪ə? ʋɪbʰɑːrɑːn̪iːkə ʋɪt͡ʃələn̪əkə d̪ɪʃɑː ɦəmərɑː t͡ʃɪn̪t̪ɪt̪ə ɑː ʋjət̪ʰɪt̪ə kərəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. oː d̪əməgərə leːkʰɪkɑː t͡ʃʰət̪ʰɪ, s̪əʃəkt̪ə rət͡ʃən̪ɑː keːlən̪ɪ ət͡ʃʰɪ, ɑːɪ n̪eː kɑːlɦɪ s̪əmiːkʂəkəgəɳə kələmə uʈʰeːbɑːpərə bɑːd̪ʰjə ɦeːbeː kərət̪ɑːɦə. s̪əmiːkʂəkəkə kərt̪əʋjəɦiːn̪ət̪ɑːs̪ə̃ kət̪əu leːkʰəkə n̪ɪrɑːʃə ɦoː?

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə ʃrɾɨkʰəlɑːbəd̪d̪ʰə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə t͡ʃoːrɪpərə s̪ɑːrt̪ʰəkə prət̪ɪkrɪjɑː d̪eːbə koːn̪oː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə leːlə ən̪ut͡ʃɪt̪ə n̪əɦɪ ət͡ʃʰɪ kət̪əɦus̪ə̃. s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə leːlə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə muːljəkə prət̪ɪ oːkərə prət̪ɪbəd̪d̪ʰət̪ɑː mukʰjə kɑːrəkə ɦoːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ ɑː ɦeːʋɑːkoː t͡ʃɑːɦiː ɑː t̪əkərɑː d̪eːkʰɑːrə kərəʋɑːkə "boːlɖən̪eːs̪oː" ɦeːʋɑːkə t͡ʃɑːɦiː. "t͡ʃɑːɦiː"ʋəlɑː pəkʂə s̪ɑːɦɪt̪jəmeː beːʃiːeː ɦoːɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. eːɦeːn̪ə-eːɦeːn̪ə gəmbʰiːrə ʋɪʂəjəpərə s̪ɑːɦɪt̪jə ɑː s̪əmɑːd͡ʒəkə "t͡ʃuppiː" eːɦeːn̪ə gʰəʈən̪ɑːkẽː proːt̪s̪ɑːɦɪt̪ə kərəɪt̪ə

ət͡ʃʰɪ ɑː d͡ʒəbəd̪ɑːɦə d͡ʒəɽət̪ɑːkẽː bəɽʰəbəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ, bʰɑːʂɑː-s̪ɑːɦɪt̪jəkẽː bəd̪ən̪ɑːmə t̪ə̃ kərɪt̪eː ət͡ʃʰɪ. d͡ʒɑːd̪ʰərɪ pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə t͡ʃoːrɪ-kɑːʊjəkə s̪əmiːkʂɑː lɪkʰələ d͡ʒɑːɪt̪ə rəɦət̪ə, ʊɪbʰɑːrɑːn̪iːkə muːlə-rət͡ʃən̪ɑːkə s̪əmiːkʂɑː keː lɪkʰət̪ə? kəkərɑː d͡ʒəruːriː bud͡ʒʰeːt̪əɪkə? ʊɪbʰɑːrɑːn̪iː əpən̪eː t̪ə̃ s̪əmiːkʂɑː prɑːjoːd͡ʒɪt̪ə n̪əɦɪ kərəoːt̪iː? s̪əkʂəmə leːkʰəkəkə ʊjəʊəɦɑːroːkə əpən̪ə s̪t̪ərə ɦoːɪt̪ə t͡ʃʰəɪ. t̪ẽː s̪ə̃gəʈʰɪt̪ə bʰəə/t͡ʃoːrɪkə bʰərt̪s̪ən̪ɑː ɦeːʊɑːkə t͡ʃɑːɦiː.

rɑːd͡ʒəkəmələ t͡ʃəud̪ʰəriː ɑː ɑːn̪ə leːkʰəkəkə rət͡ʃən̪ɑːkə t͡ʃoːrɪ pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə prəs̪ə̃gə

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urpʰə əruɳə kəmələ urpʰə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə ud̪əjəkɑːn̪t̪ə urpʰə ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 urpʰə.....

ParashšarsIntellectualThŤeft

pɑːʈʰəkəkə s̪uːt͡ʃən̪ɑːkə bɑːd̪ə iː pət̪ɑː t͡ʃələlə ət͡ʃʰɪ (ɑː oːkərə s̪ət̪jɑːpən̪ə kəeːlə geːlə) d͡ʒeː eːɦɪ leːkʰəkəkə iː eːɦɪ t̪ərəɦəkə pəɦɪlə krɨt̪jə n̪əɦɪ ət͡ʃʰɪ. iː leːkʰəkə pəɦɪn̪eː s̪eːɦoː Douglas Kellner kə Techčnopolitics kə pə̃kt̪ɪʃəɦə̆ ən̪uʊɑːd̪ə muːlə leːkʰəkəkə ruːpəmeː n̪ɑːməs̪ə̃ d͡ʒɲɑːn̪ərə̃d͡ʒən̪əkə ɦɪn̪d̪iː pət̪rɪkɑː "pəɦələ"meː d̪ʰoːkʰɑːs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbəoːləkə. t̪əkərə pət̪ɑː t͡ʃələlɑːkə bɑːd̪ə "pəɦələ"meː eːɦɪ leːkʰəkəkə rət͡ʃən̪ɑːkə prəkɑːʃən̪ə bən̪d̪ə bʰəə̯ geːlə. eːɦɪ s̪əmbən̪d̪ʰəmeː ʊɪs̪t̪rɨt̪ə ɑːleːkʰə ʊɪd̪eːɦəkə əgəlɑː ə̃kəkə s̪əmpɑːd̪əkiːjəmeː d̪eːlə d͡ʒɑːeːt̪ə.

2.eːɦɪ s̪əbʰə gʰəʈən̪ɑːkə bɑːd̪ə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkẽː ʊɪd̪eːɦəs̪ə̃ bəɪn̪ə kəeːlə d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʰɪ. ʊɪd̪eːɦə ɑːrkɑːɪʊəs̪ə̃ "ʊɪləmbɪt̪ə kə_ɪkə jugəmeː n̪ɪbəd̪d̪ʰə" poːt̪ʰiːkẽː ɦəʈɑːoːlə d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʰɪ ɑː eːkəʈɑː ɪn̪əkʊɑːjəriː d̪ʊɑːrɑː eːɦɪ poːt̪ʰiːkə (ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə bəlɑː gʰəʈən̪ɑːkrəməkə bɑːd̪ə) d͡ʒɑ̃ːt͡ʃə kɪt͡ʃʰu t͡ʃun̪ələ leːkʰəkə-pɑːʈʰəkə d̪ʊɑːrɑː kəeːlə d͡ʒəeːbɑː d̪ʰərɪ rəɦət̪ə. prəkɑːʃəkəkẽː s̪eːɦoː ut͡ʃɪt̪ə pulɪs̪ɪjɑː kɑːrjəʊɑːhiː (jəd̪ɪ ɑːʊəʃjəkə ɦuəeː t̪ə̃) leːlə eːɦɪ s̪əməs̪t̪ə gʰəʈən̪ɑːkrəməkə s̪uːt͡ʃən̪ɑː d̪əə̯ d̪eːlə geːlə ət͡ʃʰɪ.

3.pɑːʈʰəkə ɖəgələʂə keːləɳ̪ərəʂə̃ iː-meːlə kellner@gseis.ucla.edu pərə "pəɦələ" pəʈ̪rɪkɑː ʋɑː ʈ̪əkərə ʂəmpɑːɖ̪əkə ʃriː d͡ʒɲɑːɳ̪ərə̃d͡ʒəɳ̪əʂə̃ editor.pahăal@gmail.com, edpahăaljbp@yahăoo.co.in ʋɑː info@deshškaal.com pərə ɑː ɖ̪əɪɳ̪ɪkə d͡ʒɑːgərəɳəʂə̃ nishšikant@jagran.com, response@jagran.com, mailbox@jagran.com, delhĬi@nda.jagran.com pərə ʂəmpərkə kəeː ʋɪʂ̪ʈ̪rɨʈ̪ə d͡ʒɑːɳ̪əkɑːriː ləə̸ ʂəkəɪʈ̪ə t͡ʃʰəʈ̪ʰɪ. ɖəgələʂə keːləɳ̪ərəkə ɑːrʈɪkələ guːgələ ʂərt͡ʃəpərə techčnopolitics ʈɑːɪpə kəeː ʈ̪ɑːkɪ ʂəkəɪ t͡ʃʰiː ɑː pəɽʰɪ ʂəkəɪ t͡ʃʰiː. pəɦələ pəʈ̪rɪkɑːkə ʋeːbəʂɑːɪʈə www.deshškaal.com pərə ʂeːɦoː pəɦələ pəʈ̪rɪkɑːkə purɑːɳ̪ə ə̃kə ʂəbʰə ɑːʂ̪ʈ̪eː-ɑːʂ̪ʈ̪eː ɖ̪eːbɑːkə prɑːrəmbʰə bʰeːlə ət͡ʃʰɪ.

ʋɪʂ̪ʈ̪rɨʈ̪ə d͡ʒɑːɳ̪əkɑːriːkə leːlə ʂuɖ̪ʰiː pɑːʈʰəkəgəɳə əɦɑ̃ːkə ɖ̪ʰəɳ̪jəʋɑːɖ̪ə. bʰəʋɪʂjəmeː ʂeːɦoː eːɦɪ gʰəʈəɳ̪ɑːkə puɳ̪ərɑːʋrɨʈ̪ʈ̪ɪ ɳ̪əɦɪ ɦuəeː ʈ̪ɑːɦɪ leːlə əɦɑ̃ːkə pɑːrəkʰiː ɳ̪əd͡ʒərɪkə ɑːʂ̪ə ɑːgɑ̃ː ʂeːɦoː rəɦəʈ̪ə. eːɦɪ ʈ̪ərəɦəkə koːɳ̪oː gʰəʈəɳ̪ɑːkə d͡ʒɑːɳ̪əkɑːriː ɦəmərə iː-pəʈ̪rə ggajendra@gmail.com pərə əʋəʃjə pəʈʰɑːbiː.

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

əɳ̪ʈ̪ərd͡ʒɑːləpərə bləɪkəmeːlĩgə ʋɪruɖ̪ɖ̪ʰə guːgələ, t͡ʃɪʈʈʰɑːd͡ʒəgəʈ̪ə ɑː bloːgəʋɑːɳ̪iːkẽː ʂuːt͡ʃɪʈ̪ə kəruː, ʂɑːɪbərə krɑːɪmə ɑː bləɪkəmeːlĩgə roːkəbɑː leːlə ʂeːɦoː ɖʰeːrə rɑːʂ̪ə prɑːʋəɖ̪ʰɑːɳ̪ə t͡ʃʰəɪ, ʋɪʃeːʂə

d͡ʒɑːn̪əkɑːriː ggajendra@gmail.com pərə s̪əmpərkə kəruː. əɦɑ̃ːs̪ə̃ pət̪rəkɑːrə, n̪juːd͡ʒəpeːpərə, pət̪rɪkɑː ɑː ɦɪn̪d̪iːkə gəɳəmɑːn̪jə leːkʰəkəgəɳə/ proːpʰeːs̪ərə/ ʋɪʃʋəʋɪd̪jɑːləjə ɑːd̪ɪkẽː eːɦɪ gʰəʈən̪ɑːs̪ə̃ s̪uːt͡ʃɪt̪ə kəreːbɑːkə ən̪uroːd̪ʰə ət͡ʃʰɪ. ʋɪʃeːʂə d͡ʒɑːn̪əkɑːriː leːbɑːkə ɑː d̪eːbɑːkə leːlə ggajendra@gmail.com pərə s̪uːt͡ʃɪt̪ə kəruː.

Reply 01/26/2010 at 01:56 PM

2

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

you may also broughğt thĭis episode before sanjay@jagran.com

ThȚanks readers.

Reply 01/26/2010 at 12:25 AM

3

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

But thĭis time h˘e h˘as not used h˘is name as maithĭil, mithĭila aa subodhďkant but as Pankaj Parashšar pparashšarjnu@gmail.com

Reply 01/25/2010 at 09:48 PM

4

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ThĬe same blackmail letter h˘as been sent by thĕe blackmailer to my email address whŵichč h˘as been spammed thŕoughğ ISP ISP address 220.227.163.105 , 164.100.8.3 aa 220.227.174.243 and h˘as been forwarded for taking Police action immediately.

Reply 01/25/2010 at 09:45 PM

5

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

Professor Kellner h˘as thĭanked me for thĭis detective work, but it all your efforts dear reader.

Reply 01/25/2010 at 08:21 PM

6

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

pahăal=- 86, aarambhƀ -23 aa arunkamalak naye ilake me ka sambandhďit prishšthĭa pathĕebak lel dhďanyavad pathĭakgan.

Reply 01/25/2010 at 08:16 PM

7

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

http://www.gseis.ucla.edu/courses/ed253a/newDK/intell.h.̆tm ehĕi link par douglas kellner ke lekhǩak anuvad pahăal-86 ke page 125-131 par achčhi-soochčnak lel dhď anyad pathť akgan.

Reply 01/24/2010 at 08:16 PM

8

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ehĕi ghğatnakram me kono pathť ak lag je Arun Kamal jik kavita "Naye Ilake Me" h ̆oinhň aa Aarambhb̆ (ank 23, maithť ili magazine editor ShŠ. Rajmohŏan JhǏa (Marchč 2000) me prakashšist maithť ili kavita "Sanjhǰ Hoit Gam Me" te kripya ggajendra@gmail.com par soochčit karathť i-DhĎanyavad.

Reply 01/24/2010 at 08:02 PM

9

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ehĕi ghğatnakram me bahăut ras aar jankari aa dhď er ras samarthť an debak lel dhď anyavad pathť akgan.

Reply 01/23/2010 at 11:40 PM

10

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ʊɪd̪eːɦəkə pɑːʈʰəkəkə s̪uːt͡ʃən̪ɑːkə bɑːd̪ə iː pət̪ɑː t͡ʃələlə ət͡ʃʱɪ (ɑː oːkərə s̪ət̪jɑːpən̪ə kəeːlə geːlə) d͡ʒeː eːɦɪ leːkʰəkəkə iː eːɦɪ t̪ərəɦəkə pəɦɪlə krɨt̪jə n̪əɦɪ ət͡ʃʱɪ. iː leːkʰəkə pəɦɪn̪eː s̪eːɦoː Douglas Kellner kə Techčnopolitics kə pə̃kt̪ɪʃəhə̆ ən̪uʊɑːd̪ə muːlə leːkʰəkəkə ɾuːpəmeː n̪ɑːməs̪ə̃ d͡ʒɲɑːn̪ərə̃d͡ʒən̪əkə ɦɪn̪d̪iː pət̪ɾɪkɑː "pəɦələ"meː d̪ʰoːkʰɑːs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbəoːləkə, prəd̪iːpə bɪhɑːriːkə beːʈɑː prəɳəʊə bɪhɑːriːs̪ə̃ ən̪uʊɑːd̪ə kərəbeːləkə ɑː kəɦələkəɪ d͡ʒeː ən̪uʊɑːd̪ə t͡ʃʰəpəbɑː d̪eːbə mud̪ɑː əpən̪ɑː n̪ɑːməs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbɑː leːləkə, prəɳəʊəkẽː kəɦələkəɪ d͡ʒeː ən̪uʊɑːd̪ə rɪd͡ʒeːkʈə bʰəə̸ geːlə ɑː pʰeːrə ɦeːrɑː geːlə . t̪əkərə pət̪ɑː t͡ʃələlɑːkə bɑːd̪ə "pəɦələ"meː eːɦɪ leːkʰəkəkə rət͡ʃən̪ɑːkə prəkɑːʃən̪ə bən̪d̪ə bʰəə̸ geːlə. eːɦɪ s̪əmbən̪d̪ʰəmeː ʊɪs̪t̪rɨt̪ə ɑːleːkʰə ʊɪd̪eːɦəkə əgəlɑː ə̃kəkə s̪əmpɑːd̪əkiːjəmeː d̪eːlə d͡ʒɑːeːt̪ə.

2.eːɦɪ s̪əbʰə gʰəʈən̪ɑːkə bɑːd̪ə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkẽː ʊɪd̪eːɦəs̪ə̃ bəɪn̪ə kəeːlə d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʱɪ. ʊɪd̪eːɦə ɑːrkɑːɪʊəs̪ə̃ "ʊɪləmbɪt̪ə kə_ɪkə jugəmeː n̪ɪbəd̪d̪ʰə" poːt̪ʰiːkẽː ɦəʈɑːoːlə d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʱɪ ɑː eːkəʈɑː ɪn̪əkʊɑːjəriː d̪ʊɑːrɑː eːɦɪ poːt̪ʰiːkə (ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə bəlɑː gʰəʈən̪ɑːkrəməkə bɑːd̪ə) d͡ʒɑ̃ːt͡ʃə kɪt͡ʃʰu t͡ʃun̪ələ leːkʰəkə-pɑːʈʰəkə d̪ʊɑːrɑː kəeːlə d͡ʒəeːbɑː d̪ʰərɪ rəɦət̪ə. prəkɑːʃəkəkẽː s̪eːɦoː ut͡ʃɪt̪ə pulɪs̪ɪjɑː kɑːrjəʊɑːhiː (jəd̪ɪ ɑːʊəʃjəkə ɦuəeː t̪ə̃) leːlə

eːɦɪ s̪əməs̪t̪ə gʰəʈən̪ɑːkrəməkə s̪uːt͡ʃən̪ɑː d̪əə/ d̪eːlə geːlə ət͡ʃʰɪ.

3.pɑːʈʰəkə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərəs̪ə̃ iː-meːlə kellner@gseis.ucla.edu pərə "pəɦələ" pət̪rɪkɑː ʋɑː t̪əkərə s̪əmpɑːd̪əkə ʃriː d͡ʒɲɑːn̪ərə̃d͡ʒən̪əs̪ə̃ editor.pahăal@gmail.com, edpahăaljbp@yahăoo.co.in ʋɑː info@deshškaal.com pərə ɑː d̪əɪn̪ɪkə d͡ʒɑːgərəɳəs̪ə̃ nishšikant@jagran.com, response@jagran.com, mailbox@jagran.com, delhĭi@nda.jagran.com pərə s̪əmpərkə kəeː ʋɪs̪t̪rɨt̪ə d͡ʒɑːn̪əkɑːriː ləə/ s̪əkəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ. ɖəgələs̪ə keːlən̪ərəkə ɑːrʈɪkələ guːgələ s̪ərt͡ʃəpərə techčnopolitics ʈɑːɪpə kəeː t̪ɑːkɪ s̪əkəɪ t͡ʃʰiː ɑː pərʰɪ s̪əkəɪ t͡ʃʰiː. pəɦələ pət̪rɪkɑːkə ʋeːbəs̪ɑːɪʈə www.deshškaal.com pərə s̪eːɦoː pəɦələ pət̪rɪkɑːkə purɑːn̪ə ə̃kə s̪əbʰə ɑːs̪t̪eː-ɑːs̪t̪eː d̪eːbɑːkə prɑːrəmbʰə bʰeːlə ət͡ʃʰɪ.

ʋɪs̪t̪rɨt̪ə d͡ʒɑːn̪əkɑːriːkə leːlə s̪ud̪ʰiː pɑːʈʰəkəgəɳə əɦɑ̃ːkə d̪ʰən̪jəʋɑːd̪ə. bʰəʋɪʂjəmeː s̪eːɦoː eːɦɪ gʰəʈən̪ɑːkə pun̪ərɑːʋɾɨt̪t̪ɪ n̪əɦɪ ɦuəeː t̪ɑːɦɪ leːlə əɦɑ̃ːkə pɑːrəkʰiː n̪əd͡ʒərɪkə ɑːs̪ə ɑːgɑ̃ː s̪eːɦoː rəɦət̪ə. eːɦɪ t̪ərəɦəkə koːn̪oː gʰəʈən̪ɑːkə d͡ʒɑːn̪əkɑːriː ɦəmərə iː-pət̪rə ggajendra@gmail.com pərə əʋəʃjə pəʈʰɑːbiː.

Reply 01/22/2010 at 12:03 PM

11

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

out of thȟese thȟree addresses of thȟe spammer i.e. pkjpp@yahăoo.co.in, pparashšarjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com thȟe address pkjpp@yahăoo.co.in, is fails verification test and addresses pparashšarjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com stands verified and confirmed.

Reply 01/21/2010 at 10:00 PM

12

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

thȟe h˘tpps h˘ost matchčes reliance communications and thȟe corresponding email gamghğar at gmail dot com and maithȟilaurmithȟila at gmail dot com is fake ids related withȟ thȟe actual spammers id i.e.pkjpp@yahăoo.co.in, pparashšarjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com

Reply 01/21/2010 at 08:50 PM

13

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ThȞe office premise h˘as been located, thȟe

blackmailer works in Dainik Jagran, Process to file complaint against Cyber Crime Act is being initiated and thȟe organisation being taken into confidence.

Reply 01/21/2010 at 06:13 PM

14

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

maithȟil, mithȟila aa subodhȟkant nam se abhȟadra aa blackmail karay bala blackmailer ke chčeenhňi lel gel achčhi,ISP address 220.227.163.105 , 164.100.8.3 aa 220.227.174.243 aa ban kayal ja rahăal achčhi, agan ohŏi organisation se sehĕo sampark kayal jaayat jatay se ee email aayal achčhi.

Reply 01/18/2010 at 11:19 PM

15

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

comment moderation lagoo kayal ja rahăal achčhi

Reply 01/18/2010 at 09:27 PM

16

s̪uboːd̪ʰəkɑ̃ːt̪ə said...

əʊɪn̪ɑːʃəkẽː s̪eːɦoː 220.227.174.243 ɑːɪ.eːs̪ə.piː.s̪ə̃ eːɦɪ prəkɑːrəkə iː-pət̪rə əbəɪt̪ə rəɦəɪ mud̪ɑː oː

mɑːmɪlɑː kʰət̪əmə kəs d̪eːn̪eː rəɦət̪ʰɪn̪ə. oː ʈɪppəɳiː s̪əbʰə eːt̪eːkə gʰrɨɳɪt̪ə t͡ʃʰəɪkə t̪əɪjoː eːt̪əeː d̪eːlə d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʰɪ.

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urpʰə.....ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə əruɳə kəmələ urpʰə...

ɖəgələs̪ə keːlən̪ərəkə n̪iːt͡ʃɑ̃ːkə ɑːleːkʰəkəkə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə d̪ʊɑːrɑː t͡ʃoːrɪ s̪ɪd̪d̪ʰə kəeːləkə d͡ʒeː eːkə d̪əʃəkə pəɦɪn̪eː eːɦɪ leːkʰəkə d̪ʊɑːrɑː əruɳə kəmələkə t͡ʃoːrɪ s̪ə̃ ɑːɪ d̪ʰərɪ ɦun̪əkɑːmeː koːn̪oː t̪ərəɦəkə pərɪʊərt̪ən̪ə n̪əɦɪ ɑːeːlə t͡ʃʰən̪ɦɪ. ɦə̃, ɑːbə oː pəʈən̪ɑː ʊɪʃʊəʊɪd̪jɑːləjəkə proːpʰeːs̪ərəkə rət͡ʃən̪ɑː t͡ʃoːreːbɑːs̪ə̃ ɑːgɑ̃ː bəɽʰɪ geːlə t͡ʃʰət̪ʰɪ ɑː kəɪlɪpʰoːrn̪ɪjɑː ʊɪ.ʊɪ.kə proːpʰeːs̪ərəkə rət͡ʃən̪ɑː t͡ʃoːrɑːbəeː lɑːgələ t͡ʃʰət̪ʰɪ. eːɦɪ s̪ən̪d̪ərbʰəmeː ɦərərɑː eːkəʈɑː kʰɪs̪s̪ɑː moːn̪ə pəɽəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. 20-22 bərəkʰə purɑːn̪ə s̪ət̪jə kət̪ʰɑː. d̪ərəbʰə̃gɑːmeː rəɦəɪt̪ə rəɦiː, t͡ʃʰət̪əpərə ɦəmə ɑː ɦəmərə eːkəʈɑː pɪs̪ɪjəut̪ə bʰɑːɪ s̪ɑ̃ːd͡ʒʰəmeː ʈʰɑːɽʰə rəɦiː. s̪oːd͡ʒʰɑ̃ːmeː s̪ərəʊən̪əd͡ʒiːkə gʰərəkə bɑːəɽiːmeː kʰuːbə lət̪ɑːmə pʰəɽələ t͡ʃʰələn̪ɦɪ. ɦəmərə pɪs̪ɪjəut̪ə bʰɑːɪ ɦun̪əkɑː ɪʃɑːrɑː d̪əə/ kəɦələkʰɪn̪ɦə d͡ʒeː d̪əs̪ə ʈɑː lət̪ɑːmə ɑːn̪uː. oː beːt͡ʃɑːreː d̪əs̪əʈɑː lət̪ɑːmə t̪oːɽələn̪ɦɪ ɑː ɑːbɪ rəɦələ t͡ʃʰəlɑːɦə ɑːkɪ rəs̪t̪ɑːmeː ɦəməs̪əbʰə d̪eːkʰələɦũ d͡ʒeː eːkəʈɑː t͡ʃʰoːʈə bət͡ʃt͡ʃɑː s̪ə̃gə ɦun̪əkɑː kɪt͡ʃʰu gəpə bʰeːlən̪ɦɪ ɑː oː pɑ̃ːt͡ʃəʈɑː lət̪ɑːmə oːɦɪ bət͡ʃt͡ʃɑːkẽː d̪əə/d̪eːləkʰɪn̪ɦə. d͡ʒəkʰən̪ə s̪ərəʊən̪ə d͡ʒiː əeːlɑːɦə t̪ə̃ kəɦələn̪ɦɪ d͡ʒeː oː bət͡ʃt͡ʃɑː ɦun̪əkɑː bʰəɪjɑː kəɦɪ s̪əmboːd̪ʰɪt̪ə kəeːləkən̪ɦɪ ɑː pɑ̃ːt͡ʃəʈɑː lət̪ɑːmə mə̃gələkən̪ɦɪ- s̪eː

koːn̪ɑː n̪əɲɪ d̪ɪt̪ɪjəɪkə- s̪ərəʊən̪əd͡ʒiːkə kəɦəbə t͡ʃʱələn̪ɦɪ. ɑːbə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə prəs̪ə̃gəmeː kiː bʱeːlə s̪eː d̪eːkʰiː. prəd̪iːpə bɪɦɑːriːd͡ʒiːkə beːʈɑː prəɳəʊəkẽː pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə n̪oːmə t͡ʃoːms̪kiː ɑː ɖəgələs̪ə keːlən̪ərəkə rət͡ʃən̪ɑː d̪əɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪn̪ɦə ɑː t̪əkərə ən̪uʊɑːd̪ə kərəbɑː leːlə kəɦəɪ t͡ʃʱət̪ʰɪn̪ɦə. beːt͡ʃɑːrɑː d͡ʒɑːn̪ə ləgɑː kəə̯ ən̪uʊɑːd̪ə kəə̯ d̪əɪt̪ə t͡ʃʱən̪ɦɪ, iː s̪oːt͡ʃɪ d͡ʒeː d͡ʒɪn̪əkɑː oː t͡ʃət͡ʃt͡ʃɑː kəɦəɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ-d͡ʒeː krɑːn̪t̪ɪkɑːriː ʊɪt͡ʃɑːrəkə t͡ʃʱət̪ʰɪ (mɑːrks̪əʊɑːd̪iː!!!) s̪eː koːn̪oː n̪iːkə pət̪rɪkɑːmeː iː ən̪uʊɑːd̪ə t͡ʃʱəpəbɑː d̪eːt̪ʰɪn̪ɦə. mud̪ɑː t͡ʃʱəɦə mɑːs̪əkə bɑːd̪ə t͡ʃət͡ʃt͡ʃɑːd͡ʒiː kəɦəɪ t͡ʃʱət̪ʰɪn̪ɦə d͡ʒeː n̪oːmə t͡ʃoːms̪kiː bəlɑː rət͡ʃən̪ɑː ɦeːrɑː geːlə ɑː ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə bəlɑː rət͡ʃən̪ɑːkə ən̪uʊɑːd̪ə n̪əɲɪ n̪iːkə rəɦəeː s̪eː rɪd͡ʒeːkʈə bʱəə̯geːlə. mud̪ɑː krɑːn̪t̪ɪkɑːriː kəʊɪ (t͡ʃoːrukkɑː s̪eːɦoː ʊɪʊərəɳə n̪iːt͡ʃɑ̃ːmeː ət͡ʃʱɪ) d̪un̪uː rət͡ʃən̪ɑː pəɦələ pət̪rɪkɑːmeː pəʈʰɑː d̪əɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ- pəɦələ-86 meː ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə bəlɑː rət͡ʃən̪ɑː t͡ʃʱəpɪt̪oː t͡ʃʱən̪ɦɪ (ɑː s̪eː ən̪uʊɑːd̪əkə ruːpəmeː n̪əɦɪ ʊərən̪ muːlə leːkʰəkəkə ruːpəmeː) ɑː oː bəɪn̪ə s̪eːɦoː kəə̯ d̪eːlə d͡ʒɑːɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ. ɦəmərə s̪ərəʊən̪ə d͡ʒiː eːkəʈɑː bət͡ʃt͡ʃɑː d̪ʊɑːrɑː bʱəɪjɑː kəɦəlɑːpərə pɑ̃ːt͡ʃəʈɑː lət̪ɑːmə oːkərɑː d̪əə̯ d̪əɪ t͡ʃʱət̪ʰɪn̪ɦə mud̪ɑː ɦəmərə pərɑːʃərəd͡ʒiː bʱɑːt̪ɪd͡ʒoːkə pɑ̃ːt͡ʃəʈɑː lət̪ɑːmə n̪ɪrləd͡ʒd͡ʒət̪ɑːs̪ə̃ t͡ʃʱiːn̪ɪ ləɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ.

ɑː ɦəmə ɦun̪əkərə kʰɪd͡ʒəbiːn̪ə t̪əkʰən̪ə kərəɪ t͡ʃʱiː d͡ʒəkʰən̪ə oː ʊɪd̪eːɦəmeː ɑːɪɖeːn̪ʈɪʈiː bəd̪əlɪ ɦəmərɑː gɑːrɪ pəɽʰəɪt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ- ɦun̪əkərə rɪjələ ɑːɪɖeːn̪ʈiːʈiː n̪ɑːɳəʈə kərəɪ t͡ʃʱiː. pʰeːrə s̪əbʱəs̪ə̃ gəpə kərəɪ t͡ʃʱəiː ɑː

pɑːʈʰəkəkə s̪əɦəjoːɡəs̪ə̃ ɑːrəmbʰə, pəɦələ kə purɑːn̪ə ə̃kə bʰeːʈɪ d͡ʒɑːɪʈ̪ə ət͡ʃʰɪ d͡ʒəʈ̪əeː ɦɪn̪əkərə kukrɨʈ̪ɟə t͡ʃʰən̪ɦɪ..

Douglas Kellner

PhȞilosophȟy of Education ChČair

Social Sciences and Comparative Education

University of California-Los Angeles, Box 951521, 3022B Moore Hall, Los Angeles, CA 90095-1521, Fax 310 206 6293

PhȞone 310 825 0977, http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/kellner.h̆tml

Intellectuals, thȟe New Public Sphȟeres, and Techčno-Politics

ThȞe category of thȟe intellectual, like everythȟing else thȟese days, is h ̆ighğly contested and up for grabs. Zygmunt Bauman contrasts intellectuals as legislators whŵo wishšed to legislate universal values, usually in thȟe service of state institutions, withȟ intellectuals as interpreters, whŵo merely interpret texts, public events, and othȟer artifacts, deploying thȟeir specialized knowledge to explain or interpret thȟings for publics (1987; 1992). He thȟus claims thȟat thȟere is a shšift from modern intellectuals as legislators of universal values whŵo

legitimated tht̆e new modern social order to postmodern intellectuals as interpreters of social meanings, and tht̆us tht̆eorizes a depoliticalization of tht̆e role of intellectuals in social life. ....

əruɳə kəmələ

Arun lives in Patna whw̆ere h˘e teachčes Englishš at tht̆e Science College of Patna University.

n̪əeː ɪlɑːkeː mẽː

d͡ʒəɦɑ̃ː ɾoːd͡ʒə bən̪ə rəɦeː n̪əjeː n̪əjeː məkɑːn̪ə

məĩ əks̪ərə ɾɑːs̪t̪ɑː bʰuːlə d͡ʒɑːt̪ɑː ɦũː

kʰoːd͡ʒət̪ɑː ɦũː t̪ɑːkət̪ɑː piːpələ kɑː peːɽə

kʰoːd͡ʒət̪ɑː ɦũː ɖʰəɦɑː ɦuɑː gʰərə

əurə zəmiːn̪ə kɑː kʰɑːliː ʈukəɽɑː d͡ʒəɦɑ̃ː s̪eː bɑːjẽː

muɽən̪ɑː t̪ʰɑː mud͡ʒʰeː

pʰɪrə d̪oː məkɑːn̪ə bɑːd̪ə bɪn̪ɑː ɾə̃gə ʋɑːleː loːɦeː keː pʰɑːʈəkə kɑː

gʰərə t̪ʰɑː ɪkəmə̃d͡ʒɪlɑː

t͡ʃələ d̪eːt̪ɑː ɦũː

jɑː d̪oː gʰərə ɑːgeː ʈʰəkəməkɑːt̪ɑː

ɾoːd͡ʒə kut͡ʃʰə gʰəʈə rəɦɑː ɦəɪ

jəɦãː s̪mrɨt̪ɪ kɑː bʰəroːs̪ɑː n̪əɦĩː

eːkə ɦiː d̪ɪn̪ə mẽː purɑːn̪iː pəɽə d͡ʒɑːt̪iː ɦəɪ d̪un̪ɪjɑː

d͡ʒəɪs̪eː ʋəs̪ə̃t̪ə kɑː gəjɑː pət̪əd͡ʒʰəɽə koː ləuʈɑː ɦũː

d͡ʒəɪs̪eː ʋəɪʃɑːkʰə kɑː gəjɑː bʰɑːd̪oː koː ləuʈɑː ɦũː

əurə puːt͡ʃʱoː -

kjɑː jəɦiː ɦəɪ ʋoː gʰərə?

ɑː t͡ʃəlɑː pɑːn̪iː ɖʰəɦɑː ɑː rəɦɑː əkɑːs̪ə

ʃɑːjəd̪ə pukɑːrə leː koːiː pəɦət͡ʃɑːn̪ɑː uːpərə s̪eː d̪eːkʰə kərə

məɪt̪ʰɪliː bʰɑːʂɑː-s̪ɑːɦɪt̪jə keː pɑːʈʰəkə ɑː leːkʰəkə bə̃d̪ʰu kẽː kiː eːɦɪ prəʃn̪ə s̪əbəɦəkə ut̪t̪ərə əʋəʃjə d͡ʒɑːn̪əbɑːkə t͡ʃɑːhiː. pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə urpʰə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urəpʰə əruɳə kəmələ urpʰə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə ud̪əjəkɑːn̪t̪ə urpʰə ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 urpʰə..... n̪ɑːməkə eːɦɪ ʋjəkt̪ɪkə bəɦut̪ə rɑːs̪ə kət͡ʃt͡ʃɑː t͡ʃɪʈʈʰɑː –d͡ʒeːn̪ɑː eːmə.eː.meː prət̪ʰəmə ʃreːɳiːmeː s̪ərʋoːt͡ʃt͡ʃə s̪t̪ʰɑːn̪ə?? pət̪rəkɑːrɪt̪ɑːkə koːrs̪ə?? iː

s̪əbʰə n̪əʈəbərəlaːləkə t̪ərd͡ʒəpərə!! d͡ʒeː.eːn̪ə.juː.kə ləɽəkiːs̪ə̃ ɦɪn̪d̪iː ən̪uʋaːd̪ə kəraːeːbə d͡ʒeː eːɦɪs̪ə̃ n̪oːkəriː bʰeːʈɪ d͡ʒəeːt̪əɪkə aː pʰeːrə t̪əkəraː əpən̪aː n̪aːməs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbaː leːbə, prəɳəʋəs̪ə̃ ɖəgələs̪ə keːlən̪ərəkə aː n̪oːmə t͡ʃoːms̪kiːkə ən̪uʋaːd̪ə kərəbaːeːbə aː əpən̪aː n̪aːməs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbaː leːbə, əruɳə kəmələ, ʃriːkaːn̪t̪ə ʋərmaː, ɪlaːraːn̪iː s̪ĩɦə, gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰaːkurə aːd̪ɪkə rət͡ʃən̪aː t͡ʃoːrɪ kərəbə. iː s̪əbʰə leːkʰəkə s̪əbʰəs̪ə̃ ɦun̪əkərə pərɪʋaːrəd͡ʒən̪əs̪ə̃ kəɦəɪ t͡ʃʰən̪ɦɪ d͡ʒeː ən̪uʋaːd̪ə leːlə kət̪ʰaː-kəʋɪt̪aː d̪ɪə aː pʰeːrə t̪əkəraː t͡ʃoːraː kəə/ əpən̪aː n̪aːməs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbaː ləɪt̪ə ət͡ʃʰɪ. ɦɪn̪d̪iːmeː bəɪn̪ə bʰeːlaːkə baːd̪ə məɪt̪ʰɪliːkə s̪eːʋaː! gəuriːn̪aːt̪ʰəkẽː pəɦɪn̪eː gaːrɪ pəɽʰəɪ t͡ʃʰən̪ɦɪ aː pʰeːrə lɪkʰɪt̪ə maːpʰiː mə̃gəɪ ət͡ʃʰɪ. pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰaː pəraːʃərə urpʰə pə̃kəd͡ʒə pəraːʃərə kə iː ɦaːlə t͡ʃʰəɪ d͡ʒeː rəməɳə kumaːrə s̪ĩɦəkẽː oːkəraːpərə kəʋɪt̪aː lɪkʰəɪ pəɽəɪ t͡ʃʰən̪ɦɪ ..kəkəraːs̪ə̃ kiː t͡ʃoːreːn̪eː t͡ʃʰiː d͡ʒeː ən̪ɪd̪raː pəɪs̪ɪ geːlə? əʋɪn̪aːʃə kẽː gaːrəɪ , ʃriːd̪ʰərəmə aː ən̪ələkaːn̪t̪ə kẽː gaːrɪ , raːməd̪eːʋə d͡ʒʰaː kẽː gaːrɪ , raːd͡ʒəmoːɦən̪ə d͡ʒʰaː aː raːd͡ʒən̪ən̪d̪ən̪ə laːlə d̪aːs̪ə kẽː gaːrɪ , s̪ubʰaːʂət͡ʃən̪d̪rəjaːd̪əʋə-keːd̪aːrə kaːn̪ən̪ə-t̪aːraːn̪ən̪d̪ə d͡ʒʰaː t̪əruɳə- proːpʰeːs̪ərə məɦeːn̪d̪rə-rəmeːʃə s̪əbʰəkẽː gaːrɪ- məɪt̪ʰɪliː s̪ərd͡ʒən̪aːmeː raːməd̪eːʋə d͡ʒʰaːkẽː gaːrɪ pəɽʰəɪt̪ə s̪əɦərəs̪aː t͡ʃɪʈʈʰiː aː s̪əɦərəs̪aː s̪əbʰəkə s̪aːɦɪt̪jəkaːrəkẽː gaːrɪ pəɽʰəɪt̪ə raːməd̪eːʋə d͡ʒʰaːkẽː t͡ʃɪʈʈʰiː, iː d̪un̪uː t͡ʃɪʈʈʰiː s̪ə̃geː t͡ʃʰəpələ!! t͡ʃoːrəkə s̪iːn̪aː d͡ʒoːɽəbaːkə eːɦɪs̪ə̃ n̪iːkə ud̪aːɦərəɳə bʰeːʈəbə moːʃkɪlə.

pə̃kəd͡ʒə d͡ʒʰɑː pərɑːʃərə urpʰə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urpʰə əruɳə kəmələ urpʰə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə ud̪əjəkɑːn̪t̪ə urpʰə ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 urpʰə.....kə jət̪ʰɑːrt̪ʰə. # ɑːxɪriː s̪əfərə pərə n̪ɪkələn̪eː t̪əkə / # purəs̪kɑːroːt̪s̪ukiː ɑːt̪mɑːẽː / # bə_uː bɑːzɑːrə # mərəɳə d͡ʒələ / # rɑːt̪rɪ s̪eː rɑːt̪rɪ t̪əkə # s̪ɑːlɑː s̪əbə ɦə̃s̪əkərə n̪ɪkələ d͡ʒɑːt̪ɑː ɦəɪ əpun̪ə koː əkeːlɑː t͡ʃiːxət̪ɑː t͡ʃʱoːɽəkərə / # ɦəs̪t̪ə t͡ʃɪn̪ɦə / urpʰə ʃʊɑːn̪ə ruːpə s̪ə̃s̪ɑːrə ɦəɪ bʰũːkən̪ə d̪eː d͡ʒʰəkʰə mɑːrə urpʰə kupʰrə kut͡ʃʱə t͡ʃɑːɦɪeː ...kiː rəun̪əkə keː lɪeː urpʰə goːjəbəls̪ə urpʰə kɑːreːlə t͡ʃɑːpeːkə urpʰə əpən̪ə kɑːriː mũɦə urpʰə moːɦəllɑː lɑːɪʊə urpʰə pət̪ən̪ukɑːn̪ə urpʰə ud̪əjə prəkɑːʃə urpʰə pəɦələ urpʰə rəʊɪ bʰuːʂəɳə urpʰə n̪ɪrɑːlɑː urpʰə ʊərt͡ʃuələ s̪peːs̪ə.

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urpʰə əruɳə kəmələ urpʰə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə ud̪əjəkɑːn̪t̪ə urpʰə ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 urpʰə..... ɦɪn̪əkərə rɪjələ ɑːɪɖeːn̪ʈɪʈiː ɦəmə n̪ɑːŋəʈə kərəɪ t͡ʃʱiː ɑː iː ɑːbə əbʰɪʃəpt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ əpən̪ə ʃeːʂə d͡ʒiːʋən̪ə mɪs̪ʈərə ɦɑːɪɖə rəɦɪ əpən̪ə kukrɨt̪jəkə s̪əd͡ʒɑː bʰugət̪əbɑːkə leːlə.

eːɦɪ bləɪkəmeːlərəkə ɖɔ. d͡ʒeːkiːlə ɑː mɪs̪ʈərə ɦɑːɪɖə bəlɑː t͡ʃərɪt̪rə məɪt̪ʰɪlə s̪ərd͡ʒən̪ɑːkə ʊɪroːd̪ʰəmeː məɪt̪ʰɪlə-d͡ʒən̪ə pət̪rɪkɑːmeː eːkə d̪əʃəkə pəɦɪn̪eː ud͡ʒɑːgərə bʰəə̸ geːlə t͡ʃʱələ mud̪ɑː loːkə ɦɪn̪əkɑː poːs̪əɪt̪ə rəɦələ.

ɑːrəmbʰəmeː s̪eːɦoː iː eːkəʈɑː t͡ʃɪʈʈʰiː məɪt̪ʰɪliːkə s̪əmpɑːd̪əkəkə ʋɪroːd̪ʰəmeː d̪eːlən̪ɦɪ d͡ʒeː t͡ʃʱəpɪ geːlə ɑː oːkərə gʰrɨɳɪt̪ə bʰɑːʂɑːkə kɑːrəɳə bʰɑːɪ s̪ɑːɦeːbə rɑːd͡ʒəmoːɦən̪ə d͡ʒʰɑːkẽː mɑːpʰiː mɑ̃ːgəeː pəɽələn̪ɦɪ ɑː pʰeːrə iː mɪs̪ʈərə ɦɑːɪɖə s̪eːɦoː oːɦɪ s̪əmpɑːd̪əkəs̪ə̃ lɪkʰɪt̪əmeː mɑːpʰiː mə̃gələn̪ɦɪ.

eːkəʈɑː ɑːgrəɦə ɑː ɑːɦʋɑːn̪ə: s̪ubʰeːʃə kərɳə ɑː s̪əməs̪t̪ə məɪt̪ʰɪliː-preːmiː-gəɳə- eːɦɪ mɪs̪ʈərə ɦɑːɪɖəkə bləɪkəmeːlĩgə ɑː eːbjud͡ʒəkə d̪ʋɑːreː əɦɑ̃ː s̪əbʰəkẽː məɪt̪ʰɪliː t͡ʃʱoːɽɪ kəə/d͡ʒəeːbɑːkə ɑːʋəʃjəkət̪ɑː n̪əɦɪ ət͡ʃʱɪ, kɑːrəɳə pɑːpəkə gʰəɪlɑː bʰərɪ geːlɑːkə bɑːd̪ə iː ɑːbə əbʰɪʃəpt̪ə t͡ʃʱət̪ʰɪ əpən̪ə ʃeːʂə d͡ʒiːʋən̪ə mɪs̪ʈərə ɦɑːɪɖə rəɦɪ əpən̪ə kukrɨt̪jəkə s̪əd͡ʒɑː bʰugət̪əbɑːkə leːlə.

d͡ʒeː.eːn̪ə.juː.meː t͡ʃʱɑːt̪rə-t͡ʃʱɑːt̪rɑː s̪əbʰəs̪ə̃ poːs̪ʈəkɑːrɖə pərə s̪ɑːɪn̪ə ləə/ oːɦɪpərə əpən̪ə rət͡ʃʃən̪ɑː leːlə prəʃə̃s̪ɑː-pət̪rə pəʈʰəbəɪt̪ə gʰuməɪt̪ə əpəs̪jɑ̃ːt̪ə kət̪ʰɪt̪ə goːlɖə meːɖeːlɪs̪ʈə(!!!). pəɦɪlə kət̪ʰɑː goːʂʈʰiːmeː d͡ʒəkʰən̪ə iː s̪əɦərəs̪ɑːmeː s̪əbʰəs̪ə̃ put͡ʃʱən̪eː pʰɪrəɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ d͡ʒeː s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə bən̪əbɑːs̪ə̃ kiː-kiː s̪əbʰə pʰɑːeːd̪ɑː t͡ʃʱəɪ t̪əkʰən̪ə iː eːkəʈɑː pɑːɪ ɑː purəs̪kɑːrəkə leːlə əpəs̪jɑ̃ːt̪ə məɪt̪ʰɪlə juʋɑː-piːɽʰiːkə prət̪ɪn̪ɪd̪ʰɪt̪ʋə kərəɪ t͡ʃʱət̪ʰɪ, d͡ʒeː rɑːd͡ʒəmoːɦən̪ə d͡ʒʰɑː d͡ʒiːkə ʃəbd̪əmeː məɪt̪ʰɪliːs̪ə̃ preːmə n̪əɲɪ kərəɪt̪ə ət͡ʃʱɪ. iː mɪs̪ʈərə ɦɑːɪɖə s̪eːɦoː oːɦɪ s̪əmpɑːd̪əkəs̪ə̃ lɪkʰɪt̪əmeː mɑːpʰiː mə̃gələn̪ɦɪ ɑː d͡ʒəkʰən̪ə oː mɑːpʰə kəə/ d̪eːləkʰɪn̪ɦə t̪əkʰən̪ə pʰeːrə ɦun̪əkɑː gɑːrɪ

pəɽʰəbə ʃuru kəə/ d̪eːlən̪ɦɪ. ɦəməraːs̪ə̃ lɪkʰɪt̪ə meːlə-mɑːpʰiː əs̪ʊiːkɑːrə bʰeːlɑːkə bɑːd̪ə mɪs̪ʈərə ɦɑːɪɖəkə mɑːt̪ʰə n̪oːt͡ʃəbə s̪ʊɑːbʰɑːʊɪkeː. d͡ʒeː s̪ərəkɑːriː n̪oːkəriː ʊɑː ɪn̪kəmə-ʈəɪks̪ə, kəs̪ʈəməmeː iː bləɪkəmeːlərə rəɦɪt̪əeː t̪ə̃ d̪eːʃə d͡ʒəruːrə beːt͡ʃɪ d̪əɪt̪əeː.

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urpʰə ərun̺ə kəmələ urpʰə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə ud̪əjəkɑːn̪t̪ə urpʰə ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 urpʰə rɑːd͡ʒəkəmələ t͡ʃəud̪ʰəriː......urpʰə...

kət̪eːkə urpʰə eːɦɪ leːkʰəkəkə bən̪ət̪ə n̪əɦɪ d͡ʒɑːn̪ɪ... rɑːd͡ʒəkəmələ t͡ʃəud̪ʰəriːkə əprəkɑːʃɪt̪ə pəd̪jə (ɑːbə ʊɪd̪eːɦə məɪt̪ʰɪliː pəd̪jə 2009-10 meː prəkɑːʃɪt̪ə prɨ.39-40) “bəhiː-kʰɑːt̪ɑː”kə eːhɪ d̪ʰuːrt̪ət̪ɑː, t͡ʃoːrɪ kəlɑː ɑː d̪ə̃d̪ə-pʰə̃d̪ə kərəɪʊəlɑː pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə..urpʰə..urpʰə.. [gəuriːn̪ɑːt̪ʰə (ən̪ələkɑːn̪t̪ə)kə eːɦɪ t͡ʃoːrə leːkʰəkəkə leːlə prəjukt̪ə ʃəbd̪ə- s̪əmpɑːd̪əkiːjə ə̃t̪ɪkɑː əkʈuːbərə-d̪ɪs̪ə̃bərə, 2009- d͡ʒən̪əʊəriː-mɑːrt͡ʃə, 2010- pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə prəs̪ə̃gəmeː-] d̪ʊɑːrɑː “ɦɪs̪ɑːbə” n̪ɑːməs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbɑːoːlə geːlə- d̪eːkʰuː

rɑːd͡ʒəkəmələ t͡ʃəud̪ʰəriː

bəɦiː-kʰɑːt̪ɑː

eːɦɪ kʰɑːt̪ɑːpərə ɦəmə gʰəs̪əɪt̪ə t͡ʃʰiː

s̪ə̃s̪ɑːrəkə s̪əbʰəʈɑː ɦɪs̪ɑːbə

...

...

ɦəmərə s̪əbʰəʈɑː əpərɑːd̪ʰə, d͡ʒɲɑːn̪ə...s̪ə̃ liːpələ poːt̪ələ

ət͡ʃʰɪ eːkkərə s̪əbʰəʈɑː pɑːt̪ɑː

iː ɦəmmərə lɑːləbəɦiː t̪ʰɪkə d͡ʒiːʋən̪ə-kʰɑːt̪ɑː

d͡ʒiːʋən̪ə-kʰɑːt̪ɑː

 pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urpʰə əruɳə kəmələ urpʰə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə ud̪əjəkɑːn̪t̪ə urpʰə ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 urpʰə rɑːd͡ʒəkəmələ t͡ʃəud̪ʰəriː.....urpʰə...

d̪ʊɑːrɑː eːkərɑː əpən̪ɑː n̪ɑːməs̪ə̃ eːɦɪ t̪ərəɦẽː t͡ʃoːrɑːoːlə geːlə

ɦɪs̪ɑːbə

ɦɪs̪ɑːbə kəɦɪt̪eː d̪eːriː ʈʰoːrə pərə

ut̪ɑːɦulə bʰeːlə rəɦəɪt̪ə ət͡ʃʰɪ

kɪt̪ɑːbə

d͡ʒeː bʰərɪ d͡ʒɪn̪əgiː ləgəbəɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ

rɑːɪ-rɑːɪ keː ɦɪs̪ɑːbə-

d̪un̪ɪjɑː-d͡ʒəɦɑːn̪ə s̪ə̃ pʰərɑːkə bən̪ələ

ə̃t̪ət̪əhə̆ bən̪ɪ kəə̸ rəɦɪ d͡ʒɑːɪt̪ə t͡ʃʰət̪ʰɪ

ɦɪs̪ɑːbəkə kɪt̪ɑːbə.

2006

eːɦɪ leːkʰəkəkə kʰəũd͡ʒʰɑː kəə̸ əpəʃəbd̪əkə prəjoːgə bən̪n̪ə n̪əɦɪ bʰeːlə ət͡ʃʰɪ ɑː iː n̪ɑːmə bəd̪əlɪ-bəd̪əlɪ eːkʰən̪oː eːɦɪ s̪əbʰə kɑːrjəmeː lɪpt̪ə ət͡ʃʰɪ, ɑːbə iː əpən̪ə d̪ʰə̃d̪ʰɑː-t͡ʃɑːkəriː s̪eːɦoː bəd̪əlɪ leːn̪eː ət͡ʃʰɪ. s̪pəʂʈə ət͡ʃʰɪ d͡ʒeː eːkərɑː ʊɪrud̪d̪ʰə kəɽəgərə ɖeːgə uʈʰɑːoːlə d͡ʒəeːbɑːkə ɑːʊəʃjəkət̪ɑː ət͡ʃʰɪ. upərəkɑː s̪əməs̪t̪ə d͡ʒɑːn̪əkɑːriː əɦɑ̃ː guːgələ, t͡ʃɪʈʈʰɑː d͡ʒəgət̪əkẽː d̪iː s̪eː ɑːgrəɦə ɑː t̪əkərɑː n̪iːt͡ʃɑ̃ː iː-pət̪rəpərə s̪eːɦoː əgrəs̪ɑːrɪt̪ə kəriː s̪eːɦoː ən̪uroːd̪ʰə.

vc.appointments@amu.ac.in, bisaria.ajay@gmail.com, vedprakas_s@yahăoo.co.in, tasneem.Suhŭail@gmail.com, rajivshšukla_h_ĭndi@yahăoo.co.in, merajhĭindi@gmail.com, ashšutoshš_1966@yahăoo.co.in, ashšiqbalaut@yahăoo.in, abdulalim_dr@rediffmail.com, zubairifarahă@gmail.com, RameshšHindi@gmail.com

pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə urpʰə ərun̪ə kəmələ urpʰə ɖəgələs̪ə keːlən̪ərə urpʰə ud̪əjəkɑːn̪t̪ə urpʰə ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 urpʰə.....

DO YOU KNOW "Fake Sahăityakar" PANKAJ KUMAR JHA ALIAS PANKAJ PARASHAR.DO YOU KNOW WHAT THIS FAKE GOLD MEDALIST DID AT VASANT MAHILA COLLEGE, KADAMBINI, DAINIK BHASKAR AND DAINIK JAGRAN ? DO YOU KNOW WHAT HE DID

WITH HIS FAMILY, FRINDS AND COLLEAGUES. READ thȟe following to believe it. thȟis mentally corrupt shšould be treated in thȟe same manner...

pkjpp@yahăoo.co.in, pparashšarjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com besides othȟer fake emails used by Pankaj Parashšar on ISP ***220.227.174.243" See h ̆is level.***

əɦɑ̃ː kẽː s̪uːt͡ʃən̪ɑːrt̪ʰə pəʈʰeːn̪eː t͡ʃʱiː d͡ʒeː pə̃kəd͡ʒə pəɦɪn̪eːɦoː ɪ s̪əbə kɑːd͡ʒə kərəɪt̪ə rəɦəjə t͡ʃʱələɪeː.- **aavinashš**

eːɦɪ t͡ʃoːrə leːkʰəkə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkə d̪ɪmɑːgiː ɦɑːlət̪ɪkə əs̪əliː ruːpə eːt̪əə/s̪eːɦoː bʰeːʈət̪ə d͡ʒət̪əeː oː n̪ɑːmə bəd̪əlɪ-bəd̪əlɪ əpən̪ə purən̪ɑː mɑːlɪkəkə kəmpjuːʈərəs̪ə̃ gʱrɨɳɪt̪ə poːs̪ʈə kərəɪ t͡ʃʰələ (s̪ɑːbʰɑːrə-əʊɪn̪ɑːʃə).

Searchč Comments ***220.227.174.243***

All
Pending (0)
Approved
Spam (0)

Searchč Comments:	220.227.174.243	Search Comments

Apply

Filter

	Authtor	Comment	In Response To
	ranvijay ranvijay@rediff.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/09/02 at 5:07pm kjũ: be: mɑːd̪ərət͡ʃoːd̪ə, rə̃d̪i: ki: əulɑːd̪ə d͡ʒɪʂəkɑː gauravshšaali ɪʈɪhɑːʂə hoːgɑː: ʊəhi: ʃreːʂʈʰə ki: bɑːʈ̪ə kəreːgɑː ɳ̪ə mɑːd̪ərət͡ʃoːd̪ə....ʈ̪u: ʂɑːle: ɑːd̪ɪʊɑːʂi: mɑːd̪ərət͡ʃoːd̪ə kjɑː bɑːʈ̪ə kəreːgɑː ʃreːʂʈʰə ki:, ʂɑːle: vanmaanushš əpəɳ̪i: ʃəkələ d̪eːkʰɪ həɪ kɪʈ̪əɳ̪i: kuruːpə ləgəʈ̪i: həɪ ʈ̪eːreː: ʂuːərə ʂɑːʈ̪ʰi: əʊɪɳ̪ɑːʃə ki: ʈ̪ərəhə, mɑːd̪ərət͡ʃoːd̪ə....bhb̆aunkna bə̃d̪ə kərə....	In Response To
	ranvijay ranvijay@rediff.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/09/02 at 5:11pm əbe: mɑːd̪ərət͡ʃoːd̪ə jagdeeshšsvar t͡ʃəʈ̪urʊeːd̪i:, urfə rə̃d̪i: ki: əulɑːd̪ə, mɑːd̪ət͡ʃoːd̪ə kɪʂə naali mẽ: pəɪd̪ɑː: huɑː: ʈ̪ʰɑː: ʂɪʊɑːjə ɑːloːt͡ʃəɳ̪ɑː: aurə bəkət͡ʃoːd̪i: ke: ʈ̪ud͡ʒʰe: kutʃʰə ɑːʈ̪ɑː: həɪ məke: ləũd̪e:.....kutʃʰə kɑːmə kərə d͡ʒɪʂəʂe: ʂəbəkɑː: bʰələ: ho: mɑːd̪ərət͡ʃoːd̪ə jɑː: ʈ̪o: ɳ̪əjɑː: ɳ̪əjɑː: kə̃pjuːʈ̪ərə t͡ʃəlɑːɳ̪ɑː: ʂiːkʰɑː: həɪ jɑː: əpəɳ̪e: bəlɑːʈ̪kɑːri: d̪oːʂʈ̪ə avinaashš ke: ʂɑːʈ̪ʰə milkar t͡ʃud̪ɑːi: kɑː: d̪ʰə̃d̪ʰɑː: t͡ʃəlɑː: rəhɑː: həɪ ɪʂiːlɪe: ɪʈ̪əɳ̪ɑː: bʰəũ rəhɑː: həɪ mɑːke: ləũd̪e:...	d͡ʒəɳ̪əʂəʈ̪ʈ̪ɑː: ke: bɑːre: mẽ: ərd̪ʰəʂəʈ̪jõ: ʂe: bət͡ʃoː: **22#**
	t͡ʃɑːrʊɑːkə ʂəʈ̪jə binmst@yahăoo.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/31 at 3:42pm d͡ʒo: ɑːd̪əmi: hərə mərd͡ʒə ki: d̪əʊɑː: d͡ʒɑːʈ̪ɪ ko: hi: ʂəməd͡ʒʰəʈ̪ɑː: ho:, d͡ʒɑːʈ̪ɪʊɑːd̪ə ke: d̪ʰə̃d̪ʰe: mẽ: hi: gəle:-gəle: ʈ̪əkə d̪uːbɑː: ho: uʂəkɑː: kjɑː: ʃeːʂə kutʃʰə bət͡ʃɑː: rəhə gəjɑː: həɪ kjɑː:? əɪʂe: rə̃ge: ʂɪjɑːrõ: ko: kəmə ʂe: kəmə prəbʰɑːʂə d͡ʒoːʃi: aurə ɑːloːkə ʈ̪oːmərə d͡ʒəɪʂe: ʂəmmɑːɳ̪ɪʈ̪ə aurə ʊɪd̪ʊɑːɳ̪ə pəʈ̪rəkɑːrə ki: ɑːloːt͡ʃəɳ̪ɑː: kərəɳ̪e: kɑː:	ɑːloːkə ʈ̪oːmərə d͡ʒi:, kəhɑ̃: ʂe: ɑːʈ̪i: həɪ jəhə bʰɑːʂɑː:? **8#**

	Authťor	Comment	In Response To
		koːiː n̪əɪt̪ɪkə əd̪ʰɪkɑːrə n̪əɦĩː ɦəɪ. n̪əpʰərət̪ə əurə d͡ʒəɦərəbud͡ʒʰiː bʰɑːʂɑː s̪eː ɪs̪ə kət̪ʰɪt̪ə leːkʰəkə kiː mə̃ʃɑː s̪əməd͡ʒʰiː d͡ʒɑː s̪əkət̪iː ɦəɪ.	
	t͡ʃɑːrʊɑːkə s̪ət̪jə binmst@yahăoo.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/29 at 4:59pm prəbʰɑːʂə d͡ʒiː kiː ɑːloːt͡ʃən̪ɑː s̪eː jɑː ɑːloːkə t̪oːmərə kiː ɑːloːt͡ʃən̪ɑː s̪eː kut͡ʃʰə ɦɑːs̪ɪlə n̪əɦĩː ɦoːn̪eːʋɑːlɑː ɦəɪ. ɪs̪əs̪eː ɦĩd̪iː s̪əmɑːd͡ʒə kɑː kjɑː bʰəlɑː ɦoː rəɦɑː ɦəɪ? ɪs̪ə t̪ərəɦə ɑːroːpə-prət̪jɑːroːpə s̪eː pɑːʈʰəkõː kɑː kjɑː leːn̪ɑː-d̪eːn̪ɑː ɦəɪ? bəɦəs̪ə koː eːkə mukɑːmə pərə pəɦũt͡ʃɑːkərə, əgəliː jɑːt̪rɑː pərə n̪ɪkələ d͡ʒɑːn̪ɑː t͡ʃɑːɦɪeː.	kəun̪ə ɦəɪ jeː məʊɑːlɪjõː kiː bʰɑːʂɑː boːlən̪eː ʋɑːlɑː ɑːloːkə t̪oːmərə? **21**#
	Pankaj Parashšar pkjpp@yahăoo.co.in 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/28 at 6:21pm mrɨt̪jũd͡ʒəjə, kələ lɪkʰiː meːriː prət̪ɪkrɪjɑː kiː ə̃t̪ɪmə pə̃kt̪ɪjɑ̃ː ɦəĩ-ɦɑ̃ː, eːkə t̪əkən̪iːkiː bɑːt̪ə jəɦə ɦoː s̪əkət̪iː ɦəɪ kɪ ɪn̪ə loːgõː koː s̪ɑːmɑːn̪jə koːʈeː s̪eː bəɦɑːlə kɪjɑː gəjɑː ɦoː. məĩn̪eː jəɦə ən̪əbʰɪd͡ʒɲət̪ɑː d͡ʒɑːɦɪrə kiː, kɪ ɦoː s̪əkət̪ɑː ɦəɪ un̪əkiː n̪ɪjukt̪ɪ s̪ɑːmɑːn̪jə ʃreːɳiː mẽː ɦuiː ɦoː, d͡ʒɪs̪əkiː koːiː s̪uːt͡ʃən̪ɑː mud͡ʒʰeː n̪əɦĩː ɦəɪ. ɪs̪əmẽː n̪ə t̪oː kɪs̪iː kət̪ʰɪt̪ə prɑːbləmə ʃəbd̪ə kɑː d͡ʒɪkrə kəɦĩː ɦəɪ əurə n̪ə meːreː t͡ʃeːt̪ən̪ə jɑː əʋət͡ʃeːt̪ən̪ə mẽː ʋəɦə bɑːt̪ẽː ɦəĩ, d͡ʒoː ʋjɑːkʰjɑː kiː poːlɪmɪks̪ə keː t̪əɦət̪ə ɑːpə kəɦə rəɦeː ɦəĩ. mən̪ət͡ʃɑːhiː ʋjɑːkʰjɑː əurə ən̪ət͡ʃɑːhiː s̪əlɑːhə s̪eː bət͡ʃən̪ɑː t͡ʃɑːɦɪeː. ɪs̪ə s̪ə̃d̪ərbʰə mẽː ən̪ɑːjɑːs̪ə mən̪əmɑːn̪iː ʋjɑːkʰjɑː kɑː ʋɪroːd̪ʰə kərət̪iː s̪uːs̪ən̪ə s̪əũʈeːgə kiː 1966 mẽː prəkɑːʃɪt̪ə pus̪t̪əkə Against	d͡ʒeːeːn̪əjuː kɑː s̪ət͡ʃə : ɦoːt̪ɑː ɦəɪ ʃəboː-roːzə t̪əmɑːʃɑː meːreː ɑːgeː **16**#

	Authŏr	Comment	In Response To
		Interpretation and Othĕr Essays. ki: jɑ:d̪ə ɑ: gəi:. kʰud̪ɑ: kʰəɪrə kəre:.	
	Pankaj Parashšar pkjpp@yahăoo.co.in 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/27 at 6:34pm bɑ:ki: s̪ẽ:t̪ərs̪ə əurə s̪ku:lə ki: s̪u:t͡ʃən̪ɑ:õ: s̪e: pʰɪləʋəkt̪ə məĩ əpəɖe:t̪ə n̪əhĩ: hũ:, kjõ:kɪ kəĩpəs̪ə gəe: hue: məhi:n̪õ: gud͡ʒərə d͡ʒɑ:t̪e: həĩ. pərə bʰɑ:rət̪i:jə bʰɑ:s̪ɑ: kẽ:d̪rə s̪e: t̪o: ʋɑ:kɪpʰə hũ:. s̪u:t͡ʃi: mẽ: d̪ɪkʰɑ:jɑ: gəjɑ: həɪ kɪ ən̪us̪u:t͡ʃit̪ə d͡ʒɑ:t̪ɪ s̪e: e:kə bʰi: e:s̪o:ʃɪe:t̪ə pro:pʰe:s̪ərə n̪əhĩ: həĩ, d͡ʒəbəkɪ pi:-e:t͡ʃə.d̪i: mẽ: me:re: ʃo:d̪ʰə n̪ɪrd̪e:ʃəkə rəhe: dɔ.go:bĩd̪ə prəs̪ɑ:d̪ə ən̪us̪u:t͡ʃit̪ə d͡ʒɑ:t̪ɪ s̪e: həĩ əurə ʋe: bɑ:kɑ:jəd̪ɑ: ri:ɖərə həĩ. d̪u:s̪əri: o:rə s̪u:t͡ʃi: mẽ: d̪ɪkʰɑ:jɑ: gəjɑ: həɪ kɪ e:kə bʰi: o:bi:s̪i: əs̪ɪs̪t̪ẽ:t̪ə pro:pʰe:s̪ərə n̪əhĩ: həĩ, d͡ʒəbəkɪ ru:s̪i: kẽ:d̪rə mẽ: həmɑ:re: e:kə s̪ɑ:t̪ʰi: həĩ. me:rɑ: kʰjɑ:lə həɪ kɪ əɪs̪e: n̪ɑ:mə əurə bʰi: kəi: həĩ d͡ʒo: s̪u:t͡ʃi: ki: t̪ruʈɪjõ: ko: s̪ɑ:pʰə-s̪ɑ:pʰə ud͡ʒɑ:gərə kərət̪e: həĩ. hɑ̃:, e:kə t̪əkən̪i:ki: bɑ:t̪ɑ jəhə ho: s̪əkət̪i: həɪ kɪ ɪn̪ə lo:gõ: ko: s̪ɑ:mɑ:n̪jə ko:ʈe: s̪e: bəhɑ:lə kɪjɑ: gəjɑ: ho:.	d͡ʒe:e:n̪əju: kɑ: s̪ət͡ʃə : ho:t̪ɑ: həɪ ʃəbo:-ro:zə t̪əmɑ:ʃɑ: me:re: ɑ:ge: **16**#
	Rafugar jinita@yahăoo.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/25 at 5:35pm jɑ:rə mɑ:mələ: ʋjəkt̪ɪgət̪ə ho:t̪ɑ: d͡ʒɑ: rəhɑ: həɪ . bəhəs̪ə kəhɑ̃: s̪e: kəhɑ̃: d͡ʒɑ: rəhi:	prəbʰɑ:s̪ə d͡ʒi: ki: mət̪ɪ bʰrəs̪t̪ə ho: gəji: həɪ, ɑ:pə s̪əbə rəhəmə kərẽ: **53**#

	Authťor	Comment	In Response To
		ɦəɪ? braːɦmən̪õː, ɦəd͡ʒd͡ʒaːmõː, ʈʰaːkurõː....jaːn̪iː d͡ʒaːt̪ɪʋaːd̪ə hiː s̪ət̪jə ɦəɪ ...məɦəd͡ʒə jəɦiː t̪oː bʰaːrət̪ə kaː s̪ət̪jə n̪əɦĩː ɦəɪ.	
	michčal chčandan chčandan25s@gmail.com 220.227.174.243	Submitted on 2009/08/20 at 4:18pm bʰaːiː loːgə, aːpə s̪əbə maːn̪eː jaː n̪aː maːn̪eː pərən̪t̪u ɪs̪ə s̪ət̪jə koː aːpə əbə s̪uiːkaːrə kəreː kiː prəbʰaːt̪ə d͡ʒoːʃiː n̪aːmə keː ʋəɦə məɦaːn̪ə pət̪rəkaːrə-s̪ə̃paːd̪əkə-t͡ʃĩt̪əkə əbə puːriː t̪ərəɦə s̪eː s̪ət̪ʰɪjaː gəeː ɦəɪ. puːrʋaːgrəɦə s̪eː grəs̪ɪt̪ə ɦoːkərə aːd͡ʒəkələ un̪əkaː ud͡ʒuːlə-pʰɪd͡ʒuːlə lɪkʰən̪aː:, kəbʰiː kɪs̪iː əkʰəbaːrə əurə un̪əkeː maːlɪkõː koː ʈaːrəgeːʈə kərə aːloːt͡ʃən̪aː kərən̪aː:, kəbʰiː d͡ʒʰaːrəkʰə̃ɖə keː eːkə əkʰəbaːrə keː baːreː mẽː kəs̪iːd̪eː lɪkʰən̪aː əurə əbə əpən̪eː mən̪uʋaːd̪iː bʰəd̪d̪eː t͡ʃeːɦəreː koː s̪əbəkeː s̪aːmən̪eː peːʃə kərə t͡ʃərt͡ʃaː mẽː bən̪eː rəɦən̪aː ɪn̪əkeː s̪ət̪ʰɪjeːpən̪ə kiː n̪ɪʃaːn̪iː n̪əɦĩː ɦəɪ t̪oː kjaː ɦəɪ.	prəbʰaːs̪əd͡ʒiː keː ʋɪt͡ʃaːrə maːn̪əʋət̪aːʋɪroːd̪ʰiː ɦəĩ 30#

Apply

məɪt̪ʰɪlə aːrə mɪt̪ʰɪlaː blɔgə mɔɖeːreːʈərə- uːpərəkaː s̪uːt͡ʃən̪aːkə ət̪ɪrɪkt̪ə t͡ʃoːrɪkə rət͡ʃən̪aː d͡ʒeː ɦəmə eːkəʈaː blɔgəmeː...meː pəkərələu t̪əkərə baːd̪ə oː d̪ʰuːrt̪ə leːkʰəkə eːɖɪʈə kəjə oːkəraː bəd̪əs̪uːrət̪ə kəʋɪt̪aːkə ʃəklə d̪ə d̪eːləkə, s̪əmpaːd̪əkə ɦəmərə prəmaːɳə keː uraː d̪eːləkə aː əpən̪ə d͡ʒaːt̪ɪʋaːd̪iː ɦeːbaːkə pʰeːrə prəmaːɳə d̪eːləkə aː aːbə bəʃiːrə bəd̪rə keː eːkəʈaː kəʋɪt̪aː d͡ʒaːt̪ɪʋaːd̪iː loːkən̪ɪ

d̪ʊɑːrɑː t͡ʃoːrɑː kəjə əpən̪ɑː n̪ɑːmə kərəbɑːkə s̪uːt͡ʃən̪ɑː ɑːjələ ət͡ʃʱɪ, oː əpən̪ə gəlt̪ɪ s̪ʊiːkərət̪ə ʊɑː pʰeːrə əpən̪ə rət͡ʃən̪ɑː eːɖɪʈə kərət̪ə d̪eːkʰɑː t͡ʃɑːhiː ɦəmə ɦɑːd͡ʒɪrə ɦoːjəbə əɦə̃kə s̪əməkʂə ʃiːgʱrə... d͡ʒɑːt̪ɪʊɑːd̪iː s̪oːt͡ʃə keː mɑːrəjə ʈɑː pərət̪ə mɪt̪ʰɪlɑːkə ʊɪkɑːs̪ə leːlə. d͡ʒɑːbəʃiːrə bəd̪rə keː kəʊɪt̪ɑː d͡ʒɑːt̪ɪʊɑːd̪iː loːkən̪ɪ d̪ʊɑːrɑː t͡ʃoːrɑː kəjə əpən̪ɑː n̪ɑːmə kərəbɑːkə s̪uːt͡ʃən̪ɑː ɑːjələ t͡ʃʱələ ɑː ɦəmə kəɦən̪eː rəɦiː d͡ʒeː oː əpən̪ə gəlt̪ɪ s̪ʊiːkərət̪ə ʊɑː pʰeːrə əpən̪ə rət͡ʃən̪ɑː eːɖɪʈə kərət̪ə d̪eːkʰɑː t͡ʃɑːhiː ɦəmə ɦɑːd͡ʒɪrə bʱeːlə t͡ʃʱiː əɦə̃kə s̪əməkʂə, t͡ʃoːrə məɦɑːrɑːd͡ʒəkə ʈəʈəkɑː rət͡ʃən̪ɑːpərə t͡ʃoːrə məɦɑːrɑːd͡ʒəkə məus̪eːrɑː bʱɑːɪkə kəmẽːʈə ɑːjələ ət͡ʃʱɪ d͡ʒɑːhɪ s̪eː iː s̪ɪd̪d̪ʱə bʱeːlə d͡ʒeː oː ɪʃɑːrɑː bud͡ʒʱɪ geːlə d͡ʒeː oːkəroː t͡ʃoːrɪ pəkəɖɑː geːləɪkə. eːkəreː kəɦəeː t͡ʃʱəɪ
t͡ʃoːrə-t͡ʃoːrə məus̪eːrɑː bʱɑːɪ.- məɪt̪ʰɪlə ɑːrə mɪt̪ʰɪlɑː blɔgə s̪ə̃ pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərəkẽː n̪ɪkɑːlələ d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʱɪ.- məɪt̪ʰɪlə ɑːrə mɪt̪ʰɪlɑː blɔgə mɔɖeːreːʈərə
Recently Some Maithȟil Brahǎmin Samaj Organisation h˘as started selling prizes in thȟe name of Yatri (Vaidyanathȟ Mishšra, Nagarjun) and Kiran (Kanchčinathȟ JhǏa) . ThȞere h˘as been trend recently to grant thȟese prizes to thȟose intellectual thȟiefs whŵo are basically opposed to thȟe ideology's of Kiran and Yatri (Nagarjun). ThȞe caste based organisations are killing thȟe spirit of Yatriji and Kiranji, recently thȟe fraud Pankaj JhǏa alias Pankaj Kumar JhǏa alias Pankaj Parashšar alias Dr.

Pankaj Parashšar) was stage managed to get thĭis casteist award, ThŤe lecturer of Hindi at Aligarhř Muslim University, just appointed as adhd̆oc staff, will teachč now h˘ow to lift verbatim articles of Noam ChČomsky and Douglas Kellner and poems of Illarani Singhğ, Rajkamal ChČaudhd̆ary, Gajendra ThŤakur and Arun Kamal to h˘is students. His Samay ke akanait (s̪əməjə kẽː əkɑːn̪əɪt̪ə) is lifted from Magadhd̆ of Srikant Verma (ʃriːkɑːn̪t̪ə ʋərmɑː-məgəd̪ʰə) and h˘is Vilambit Kaik Yug me Nibaddhd̆a (ʋɪləmbɪt̪ə kə_ɪkə jugə meː n̪ɪbəd̪d̪ʰə) is collection of pirated poems of Illarani Singhğ, Rajkamal ChČoudhd̆ary, Gajendra ThŤakur, Srikant Verma and othŧers.iː s̪ə̃grəɦə ɪlɑːrɑːn̪iː s̪ĩɦə, ʃriːkɑːn̪t̪ə ʋərmɑː, gəd͡ʒeːn̪d̪rə ʈʰɑːkurə, rɑːd͡ʒəkəmələ t͡ʃəud̪ʰəriː ɑːd̪ɪ kəʋɪkə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə d̪ʋɑːrɑː t͡ʃoːrɑːeːlə rət͡ʃən̪ɑːkə kɑːrəɳə bəɪn̪ə kəeː d̪eːlə geːlə. "rət͡ʃən̪ɑː"pət̪rɪkɑːkə kət̪ʰɪt̪ə ət̪ɪt̪ʰɪ s̪əmpɑːd̪əkəkə ruːpəmeː pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə d̪ʋɑːrɑː kəʋɪ-kəɦɑːn̪iːkɑːrə s̪əbʰəs̪ə̃ rət͡ʃən̪ɑː s̪eːɦoː mə̃gəbɑːoːlə geːlə ɑː t̪əkərɑː əpən̪ɑː n̪ɑːməs̪ə̃ t͡ʃʰəpəbɑːoːlə geːlə. iː t͡ʃʰəd̪mə s̪ɑːɦɪt̪jəkɑːrə pərɑːʃərə goːt̪rəkə (!!)pə̃kəd͡ʒə kəumɑːrə d͡ʒʰɑː urpʰə pə̃kəd͡ʒə pərɑːʃərə bəɦut̪oː leːkʰəkəkə əprəkɑːʃɪt̪ə rət͡ʃən̪ɑː ən̪uʋɑːd̪ə kərəbɑː leːlə s̪eːɦoː leːləkə ɑː əpən̪ɑː n̪ɑːmẽː t͡ʃʰəpəbɑː leːləkə. pɑːʈʰəkəkə ɑːgrəɦəpərə ɑːrkɑːɪʋəmeː iː t̪ət̪ʰjə rɑːkʰələ d͡ʒɑː rəɦələ ət͡ʃʰɪ.– **s̪əmpɑːd̪əkə, ʋɪd̪eːɦə**

घरबाली आ बगिया। संगहि सड़क नाटक अछि : चिन्हियौ नेपाल, लेहुआयल आँचर, नै आब नै, ककर लाल, कोंटा सिंगार आदि।

द्वितीय : रूपम श्री (सहरसा)

सुश्री रूपम श्रीक जन्म सहरसामेँ भेलन्हि। अहाँ स्नातकमे पढ़ैत छी संगहि संगीतसँ सेहो प्रभाकर कऽ रहल छी। रंगमंचसँ लगाव अहाँकेँ सुजीक प्रयाससँ १९९५ सँ भेल। रूपम श्री विभिन्न संस्था संग रंगमंच कऽ रहल छथि। जाहिमे प्रमुख अछि इप्टा, पंच कोसी। हिनका द्वारा कएल गेल महत्वपूर्ण नाट्य प्रस्तुति अछि : मधुश्रावणी, कनियाँ पुतरा, पाँच पत्र। रूपम श्रीक प्रिय नाटककार छथि महेन्द्र मलंगिया आ प्रिय निर्देशक छथिन उत्पल झा। मैथिली रंगमंचमेँ काज क'र' मे नीक लगैत अछि। २००३ मे खगौल, पटनामे अहाँकेँ सर्वश्रेष्ठ अभिनेत्रीसँ सम्मानित कएल गेल, तरंग महोत्सवमे उत्कृष्ठ नृत्यक लेल द्वितीय पुरस्कार राष्ट्रपति श्रीमती प्रतिभा सिंहदेवी पाटीलसँ अहाँ ग्रहण केलहुँ।

तृतीय : कल्पना मिश्रा (दिल्ली)

सुश्री कल्पना मिश्राक जन्म मिथिलाक नागदह गाममे भेलन्हि। बच्चेसँ कल्पना जीक लगाव संगीतसँ भऽ गेलन्हि। अहाँ शास्त्रीय संगीतक प्रशिक्षण प्रयाग विद्यापीठ संगीत समिति, इलाहाबादसँ प्राप्त केलहुँ। अहाँक शिक्षा दिक्षा बेगूसरायमे भेल। पहिने हिनक झुकाव मैथिली संगीत दिस भेल, तत्पचात ई अभिनय दिस सेहो आकर्षित भेलीह। अहाँ दिल्ली स्थित मिथिलांगन संस्थासँ रंगकर्म कऽ रहल छी। मैथिलीक संग भोजपुरी, हिन्दीमे सेहो अहाँ लगातार अपन पहचान बनेबामे सफल भेलहुँ अछि। रंगमंचक संग अहाँ लगातार फिल्म, टेलीविजनक लेल काज कऽ रहल छी। कल्पना जी कतेको मैथिली नाट्य प्रस्तुतिमे अपन अभिनय प्रतिभा देखा चुकल छथि। जाहिमे प्रमुख अछि : जट जटिन, उगना हॉल्ट, सामा चकेबा आदि। हिनक इच्छा छनि जे महिला कलाकारक प्रति मिथिला समाजक नजरियामे बदलाव अएबाक चाही। कल्पना जीक प्रिय निर्देशक छथि संजय चौधरी आ प्रिय नाटककार महेन्द्र मलंगिया।

सूचना: पंकज पराशरकेँ डगलस केलनर आ अरुण कमलक रचनाक चोरिक पुष्टिक बाद (http://www.box.net/shared/७५xgdy३७dr)बैन कए विदेह मैथिली साहित्य आन्दोलनसँ निकालि देल गेल अछि।

पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP २२०.२२७.१६३.१०५, १६४.१००.८.३, २२०.२२७.१७४.२४३ उर्फ.....**पंकज पराशरकेँ बैन कए विदेह साहित्य आन्दोलनसँ। निकालल जा रहल अछि।**

सम्पूर्ण दस्तावेज मूल आ पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP २२०.२२७.१६३.१०५ , १६४.१००.८.३ , २२०.२२७.१७४.२४३ उर्फ.....क चोरुक्का *नीचाँक लिंकपर सेहो अछि।*

http://www.box.net/shared/७५xgdy३७dr

विदेहमे किछु अनोनिमस ई-मेल अएलाक बाद ओकर इन्क्वायरीक बाद चेतना समिति द्वारा पंकज पराशरकेँ देल सम्मानकेँ वापस लेबा लेल आ एहि लेखककेँ बैन करबा लेल ई हमर (चेतना समितिक आजीवन मेम्बरक हैसियतसँ) आधिकारिक अनुरोध अछि आ इन्क्वायरीक विस्तृत विविचन नीचा देल जा रहल अछि। कृपया चेतना समिति एहि विषयपर अपन आपात बैसकी करए आ उचित निर्णय लए से अनुरोध।- गजेन्द्र ठाकुर

इन्क्वायरीक विवरण:

पाठकक सूचनाक बाद ई पता चलल अछि (आ ओकर सत्यापन कएल गेल) जे एहि लेखकक ई एहि तरहक पहिल कृत्य नहि अछि। ई लेखक पहिने सेहो Douglas Kellner क Technopolitics क पंक्तिशः अनुवाद मूल लेखकक रूपमे नामसँ ज्ञानरंजनक हिन्दी पत्रिका "पहल"मे धोखासँ छपबओलक। तकर पता चललाक बाद "पहल"मे एहि लेखकक रचनाक प्रकाशन बन्द भऽ गेल। एहि सम्बन्धमे विस्तृत आलेख विदेहक अगला अंकक सम्पादकीयमे देल जाएत।

२. एहि सभ घटनाक बाद पंकज पराशरकेँ विदेहसँ बैन कएल जा रहल अछि। विदेह आर्काइवसँ "विलम्बित कइक युगमे निबद्ध" पोथीकेँ हटाओल जा रहल अछि। प्रकाशककेँ सेहो उचित पुलिसिया कार्यवाही (यदि आवश्यक हुअए तँ) आ आन कार्रवाही लेल एहि समस्त घटनाक्रमक सूचना दऽ देल गेल अछि। ३.पाठक डगलस केलनरसँ ई-मेल kellner@gseis.ucla.edu पर "पहल" पत्रिका वा तकर सम्पादक श्री ज्ञानरंजनसँ editor.pahal@gmail.com, edpahaljbp@yahoo.co.in वा info@deshkaal.com पर आ दैनिक जागरणसँ nishikant@jagran.com, sanjay@jagran.com पर सम्पर्क कए विस्तृत जानकारी लऽ सकैत छथि। डगलस केलनरक आर्टिकल गूगल सर्चपर technopolitics टाइप कए ताकि सकै छी आ पढ़ि सकै छी। पहल पत्रिकाक वेबसाइट www.deshkaal.com पर सेहो पहल पत्रिकाक पुरान अंक सभ आस्ते-आस्ते देबाक प्रारम्भ भेल अछि।

विस्तृत जानकारीक लेल सुधी पाठकगण अहाँक धन्यवाद। भविष्यमे सेहो एहि घटनाक पुनरावृत्ति नहि हुअए ताहि लेल अहाँक पारखी नजरिक आस आगाँ सेहो रहत। एहि तरहक कोनो घटनाक जानकारी हमर ई-पत्र ggajendra@gmail.com पर अवश्य पठाबी।

पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 उर्फ.....

डगलस केलनरक नीचाँक आलेखकक पंकज पराशर द्वारा चोरि सिद्ध कएलक जे एक दशक पहिने एहि लेखक द्वारा अरुण कमलक चोरि सँ आइ

धरि हुनकामे कोनो तरहक परिवर्तन नहि आएल छन्हि। हँ, आब ओ पटना विश्वविद्यालयक प्रोफेसरक रचना चोरेबासँ आगाँ बढ़ि गेल छथि आ कैलिफोर्निया वि.वि.क प्रोफेसरक रचना चोराबए लागल छथि। एहि सन्दर्भमे हमरा एकटा खिस्सा मोन पड़ैत अछि। २०-२२ बरख पुरान सत्य कथा। दरभंगामे रहैत रही, छतपर हम आ हमर एकटा पिसियौत भाइ साँझमे ठाढ़ रही। सोझाँमे सरवनजीक घरक बाअड़ीमे खूब लताम फड़ल छलन्हि। हमर पिसियौत भाइ हुनका इशारा दऽ कहलखिन्ह जे दस टा लताम आनू। ओ बेचारे दसटा लताम तोड़लन्हि आ आबि रहल छलाह आकि रस्तामे हमसभ देखलहुँ जे एकटा छोट बच्चा संग हुनका किछु गप भेलन्हि आ ओ पाँचटा लताम ओहि बच्चाकेँ दऽ देलखिन्ह। जखन सरवन जी अएलाह तँ कहलन्हि जे ओ बच्चा हुनका भैया कहि सम्बोधित कएलकन्हि आ पाँचटा लताम मँगलकन्हि- से कोना नञि दितियैक- सरवनजीक कहब छलन्हि। आब पंकज पराशर प्रसंगमे की भेल से देखी। प्रदीप बिहारीजीक बेटा प्रणवकेँ पंकज पराशर नोम चोम्स्की आ डगलस केलनरक रचना दैत छथिन्ह आ तकर अनुवाद करबा लेल कहै छथिन्ह। बेचारा जान लगा कऽ अनुवाद कऽ दैत छन्हि, ई सोचि जे जिनका ओ चच्चा कहै छथि- जे क्रान्तिकारी विचारक छथि (मार्क्सवादी!!!) से कोनो नीक पत्रिकामे ई अनुवाद छपबा देथिन्ह। मुदा छह मासक बाद चच्चाजी कहै छथिन्ह जे नोम चोम्स्की बला रचना हेरा गेल आ डगलस केलनर बला रचनाक अनुवाद नञि नीक रहए से रिजेक्ट भऽ गेल। मुदा क्रान्तिकारी कवि (चोरुक्का सेहो विवरण नीचाँमे अछि) दुनू रचना पहल पत्रिकामे पठा दै छथि- पहल-८६ मे डगलस केलनर बला रचना छपितो छन्हि (आ से अनुवादक रूपमे नहि वरन् मूल लेखकक रूपमे) आ ओ बैन सेहो कऽ देल जाइ छथि। हमर सरवन जी एकटा बच्चा द्वारा भैया कहलापर पाँचटा लताम ओकरा दऽ दै छथिन्ह मुदा हमर पराशरजी भातिजोक पाँचटा लताम निर्लज्जतासँ छीनि लैत छथि।

आ हम हुनकर खोजबीन तखन करै छी जखन ओ विदेहंमे आइडेन्टिटी बदलि हमरा गारि पढ़ैत छथि- हुनकर रियल आइडेन्टीटी नाङट करै छी। फेर सभसँ गप करै छी आ पाठकक सहयोगसँ *आरम्भ, पहल* क पुरान अंक भेटि जाइत अछि जतए हिनकर कुकृत्य छन्हि।

डॉ. जेकील आ मिस्टर हाइडक कथा अंग्रेजी विषएमे स्कूलमे पढ़ने रही। एकटा वैज्ञानिक रहथि डॉ. जेकील हृदएसँ कलुषित। मोन करन्हि जे चोरि-उच्क्कागिरी करी। से एकटा द्रवक खोज कएलन्हि जकरा पीबि कऽ ओ मिस्टर हाइड बनि जाथि आ रातिमे चोरि-उच्क्कागिरी करथि। एक रातुक गप अछि जे मिस्टर हाइड ककरो हत्या कऽ भागि रहल रहथि मुदा भोर भऽ गेल रहै से लोक सभ हुनका खेहारए लगलन्हि। ओ डॉ.जेकीलक घरमे पैसि गेलाह (कारण डॉ.जेकील तँ ओ स्वयं छलाह) आ केबार भीतरसँ लगा लेलन्हि। लोक सभ चिन्तित जे डॉ. जेकीलकेँ ई बदमाश मारि देतन्हि से ओ सभ केबार पीटए लगलाह। मिस्टर हाइड द्रव पीअब शुरु केलन्हि मुदा ओहि दिन दवाइमे रिएक्शन

नहि भेलैक आ हुनकर रूप डॉ. जेकीलमे नहि बदलि सकलन्हि। आब एहि कथाक अन्तमे मिस्टर हाइड माथ नोचि रहल छथि जे हुनका अपन समस्त पापक प्रायश्चित मिस्टर हाइड बनि करए पड़तन्हि।

पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 उर्फ..... हिनकर रियल आइडेन्टिटी हम नाङट करै छी आ ई आब अभिशप्त छथि अपन शेष जीवन मिस्टर हाइड रहि अपन कुकृत्यक सजा भुगतबाक लेल।

मैथिलमे ई एकटा तथ्य छै जे चुपचाप जे गारि सुनै अछि तकरा कहल जाइ छै जे ओ बड़ड नीक लोक छथि। मुदा समए आबि गेल अछि मिस्टर हाइड सभकेँ देखार करबाक आ ओकरा कठोर सजा देबाक। मुदा ई तँ मात्र प्रारम्भ अछि। मैथिलीमे बहुत गोटे छथि जे हिन्दीमे बैन भेल लेखककेँ पोसै छथि (मैथिली सेवाक लेल) जे जखन ककरो गारि पढ़बाक होए तँ ओ तकर प्रयोग कऽ सकथि।

एहि ब्लैकमेलरक डॉ. जेकील आ मिस्टर हाइड बला चरित्र मैथिल सर्जनाक विरोधमे मैथिल-जन पत्रिकामे एक दशक पहिने उजागर भऽ गेल छल मुदा लोक हिनका पोसैत रहल।

आरम्भमे सेहो ई एकटा चिट्ठी मैथिलीक सम्पादकक विरोधमे देलन्हि जे छपि गेल आ ओकर घृणित भाषाक कारण भाइ साहेब राजमोहन झाकेँ माफी माँगए पड़लन्हि आ फेर ई मिस्टर हाइड सेहो ओहि सम्पादकसँ लिखितमे माफी मँगलन्हि।

एकटा आग्रह आ आह्वान: सुभेश कर्ण आ समस्त मैथिली-प्रेमी-गण- एहि मिस्टर हाइडक ब्लैकमेलिंग आ एब्युजक द्वारे अहाँ सभकेँ मैथिली छोड़ि कऽ जएबाक आवश्यकता नहि अछि, कारण पापक घैला भरि गेलाक बाद ई आब अभिशप्त छथि अपन शेष जीवन मिस्टर हाइड रहि अपन कुकृत्यक सजा भुगतबाक लेल।

जे.एन.यू.मे छात्र-छात्रा सभसँ पोस्टकार्ड पर साइन लऽ ओहिपर अपन रचना लेल प्रशंसा-पत्र पठबैत घुमैत अपस्याँत कथित गोल्ड मेडेलिस्ट(!!!) मिस्टर हाइडकेँ चिड़ैक खोता तोड़बाक सख शुरुहेसँ छन्हि। पहिल कथा गोष्ठीमे जखन ई सहरसामे सभसँ पुछने फिरै छथि जे साहित्यकार बनबासँ की-की सभ फाएदा छै तखन ई एकटा पाइ आ पुरस्कारक लेल अपस्याँत मैथिल युवा-पीढ़ीक प्रतिनिधित्व करै छथि, जे राजमोहन झा जीक शब्दमे मैथिलीसँ प्रेम नञि करैत अछि। ई मिस्टर हाइड सेहो ओहि सम्पादकसँ लिखितमे माफी मँगलन्हि आ जखन ओ माफ कऽ देलखिन्ह तखन फेर हुनका गारि पढ़ब शुरु कऽ देलन्हि। हमरासँ लिखित मेल-माफी अस्वीकार भेलाक बाद मिस्टर हाइडक माथ नोचब स्वाभाविके। मिस्टर हाइड ककरो इनकम टैक्स, कस्टम वा सरकारी नोकरीमे देखै छथि, सुनै छथि तँ पाइक मारल जेकाँ हिनका मोनमे ब्लैकमेलिंग कुलुबुलाए लगै छन्हि, प्रायः आनन्द फिल्मक एक गोट कलाकार जेकाँ- जे एहने मिस्टर

हाइड लेल कहै अछि- जे ई डॉक्टर रहितए तँ किडनी बेचितए, से ओ जतए छथि ओतहु ब्लैकमेलिंगक धन्धा शुरू कैये देने छथि। मुदा चिड़ैक खोता उजाड़ैत-उजाड़ैत मधुमाखीक छत्ता उजाड़बाक गल्ती एहेन ब्लैकमेलर कैये दैत अछि। जे सरकारी नोकरी वा इन्कम-टैक्स, कस्टममे ई ब्लैकमेलर रहितए तँ देश जरूर बेचि दैतए।

जे कियो सूचनाक स्वतंत्रताक नाम पर, अन्तर्जालपर स्वतंत्रताक नामपर वा साहित्यिक समालोचनाक नामपर गारि पढ़ैत अछि तँ सर्वदा मोन राखू जे ई सभ स्वतंत्रता अहूँकेँ प्राप्त अछि। एहि घटनाक विषएमे अहाँसँ पत्रकार, न्यूजपेपर, पत्रिका आ हिन्दीक गणमान्य लेखकगण/ प्रोफेसर/ विश्वविद्यालय आदिकेँ एहि घटनासँ सूचित करेबाक अनुरोध अछि। विशेष जानकारी लेबाक आ देबाक लेल ggajendra@gmail.com पर सूचित करू।

कोना पकड़ाएल ई चोर:-स्टेप बाइ स्टेप:-

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
But this time he has not used his name as maithil, mithila aa subodhkant but as Pankaj Parashar pparasharjnu@gmail.com
Reply ०१/२५/२०१० at ०९:४८ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
The same blackmail letter has been sent by the blackmailer to my email address which has been spammed through ISP address २२०.२२७.१६३.१०५ , १६४.१००.८.३ aa २२०.२२७.१७४.२४३.
Reply ०१/२५/२०१० at ०९:४५ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
pahal=- ८६, aarambh -२३ aa arunkamalak naye ilake me ka sambandhit prishtha pathebak lel dhanyavad pathakgan.
Reply ०१/२५/२०१० at ०८:१६ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
http://www.gseis.ucla.edu/courses/ed२५३a/newDK/intell.htm ehi link par douglas kellner ke lekhak anuvad pahal-८६ ke page १२५-१३१ par achhi- soochnak lel dhanyad pathakgan.
Reply ०१/२४/२०१० at ०८:१६ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
ehi ghatnakram me kono pathak lag je Arun Kamal jik kavita "Naye Ilake

Me" hoinh aa Aarambh (ank २३, maithili magazine editor Sh. Rajmohan Jha (March २०००) me prakashist maithili kavita "Sanjh Hoit Gam Me" te kripya ggajendra@gmail.com par soochit karathi- Dhanyavad.
Reply ०१/२४/२०१० at ०८:०२ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
ehi ghatnakram me bahut ras aar jankari aa dher ras samarthan debak lel dhanyavad pathakgan.
Reply ०१/२३/२०१० at ११:४० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
out of these three addresses of the spammer i.e. pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com the address pkjpp@yahoo.co.in, is fails verification test and addresses parasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com stands verified and confirmed.
Reply ०१/२१/२०१० at १०:०० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
the htpps host matches reliance communications and the corresponding email gamghar at gmail dot com and maithilaurmithila at gmail dot com is fake ids related with the actual spammers id i.e.pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com
Reply ०१/२१/२०१० at ०८:५० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
The office premise has been located, the blackmailer works in Dainik Jagran, the organisation being taken into confidence.
Reply ०१/२१/२०१० at ०६:१३ PM
१४

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
maithil, mithila aa subodhkant nam se abhadra aa blackmail karay bala blackmailer ke cheenhi lel gel achhi,ISP address २२०.२२७.१६३.१०५ , १६४.१००.८.३ aa २२०.२२७.१७४.२४३ aa ban kayal ja rahal achhi, agan ohi organisation se seho sampark kayal jaayat jatay se ee email aayal achhi.
Reply ०१/१८/२०१० at ११:१९ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
comment moderation lagoo kayal ja rahal achhi
Reply ०१/१८/२०१० at ०९:२७ PM
from ISP २२०.२२७.१७४.२४३ of Dainik Jagran he abused many times earlier too to others. अविनाशकेँ सेहो २२०.२२७.१७४.२४३ आइ.एस.पी.सँ एहि प्रकारक ई-पत्र अबैत रहै मुदा ओ मामिला खतम कs देने रहथिन। ओ टिप्पणी सभ एतेक घृणित छैक जे एतए नहि देल जा रहल अछि।

पाठकक संदेश: एहि घटनाक्रमपर

kellner@ucla.edu" <kellner@ucla.edu
Dear Gajendra
thanks for the detective work. was there a response?
best regards,
Douglas Kellner
Philosophy of Education Chair
Social Sciences and Comparative Education
University of California-Los Angeles
Box 951521, 3022B Moore Hall
Los Angeles, CA 90095-1521

Fax 310 206 6293
Phone 310 825 0977
http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/kellner.html

dear Gajendraji,
apnek mail milal. Pankajjik kritya janike bar dukh bhel. Ahi se maithilik nam kharab hoyat achhi. Apnek kadam ekdum uchit achhi.
Rajiv K Verma

dhanyvad. muda ehne lok sabjagah aadar pabait achi
shridharam

ओकरा सार्वजनिक नहि करबै।अहां कें सूचनार्थ पठेने छी जे पंकज पहिनेहो इ सब काज करैत रहय छलैए।
avinash

ठीक छै--_-सम्पादक।

Dear Gajendra g

You are doing very well in the field of collecting all the documents related to the Maithili. Videha. Com realy a adventureous collection. I will also find some time to learm the article published through the videha.

Now your detective style theft the sleeping of many of the so called literary personnel. Go a head jai Maithili jai Mithila

Sunil Mallick

President

MINAP, Janakpur

your efforts are commendable. Anysuch ghost writer or fake identity holder must be boycotted from literature at once Thanks.

shyamanand choudhary

Namaskar.

Chetna samitik sachiv ken mailak copy hastgat kara del achi.

Dr. Ramanand Jha' Raman'

गजेन्द्र जी ,

चेतना समिति हिनका सम्मानित कएलक अछि सेहो हमरा ज्ञात नहिं | यद्यपि हमहू चेतना क स्थाई सदस्य | जे हो. मुदा निंदास्पद घटना तं ई थिके तें दुखी कयलक | कतिपय नव मैथिल-प्रतिभाक आकलन-मूल्यानकनक हमर अपन स्नेग्रही स्वभाव, एहि दुर्घटनाक बाद तं आब चिंता मे ध' देलकय|

देखी,

हम अपने विस्मित भेलहुँ| बहुत दु:खद दृश्य | सृजन विरूद्ध साहित्यिक सन्दर्भ मे ई घटना आधुनिक मैथिलीक बहुत कुरूप प्रसंग क' क' स्मरण कैल जायत

सस्नेह,

गंगेश गुंजन.

PRIYA MAITHILJAN

APPAN BHASHA- SANSKAR-SANSKRITI KE ASMARAN KARU AA EHAN VIVADAASAPAD LEKANI B KARANI KE VIRAM DIYA. DHANYABAD.

SAPREM,

PK CHOUDHARY

Gajendra babu

pankaj puran chor achhi. Ham sab okar likhit ninda das sal pahine aarambh me kene rahi. Okra ban k kay ahan nik kayal. Chetna samiti ke

seho samman wapas lebak chahi aa okar ninda karbak chahi.

subhash Chandra yadav

प्रिय ठाकुरजी!

(माननीय संपादक)

"विदेह ई-पत्रिका" [मैथिली]

एखन धरिक उपलब्ध साक्ष्यक आधार पर हम अपनहिक संग जाएब पसिन्न करब।

शंभु कुमार सिंह

Sir I have sent the link of Parashar's duplicacy to several people along with Pranabh Bihari who had traslated that article. I had telephonic conversation with him also and he was quite upset over Parashar;s duplicay

Pranav is my junior and a good friend of mine. since you have referred Pranav who had traslated that article it is unfortunate that he was misused by Parashar. But i must congratulate you for exposing scam run by Parashar and his team. Parashar, though must not be blamed if he lifted the article of Nom Chomskey . Now i must doubt the artistic sensibility of Parashar who is now a pseudo-- intellectuals. I am amazed that how did he dare to publish the article of Nom Chomskey as his own. God bless him no more

In the past Pankaj Parasar was accused for lifting the senses and emotions from poems of doyens of Hindi and Maithili poets. What Pankaj did should be condemned. I regret for him.

These People are hellbent to bring down the literary discourse down to the gutter. Now you have been receiving mails like one. We are with you and i have forwarded your mails to Maithili speaking people all across the country .–

VIJAY DEO JHA

Dear Gajendraji,

I fully agree with you that we must fight against blatant cases of wrongful appropriation.

हां अपन मेल में लिखने छी जे विदेह आर्काइव से संबंधित लेखक'क सबटा रचना हटा लेल जायत। अहि से आर्काइव सं ई प्रसंग सेहो, एकर साक्ष्य सेहो मेटा जायत। हमर मत ई जा साक्ष्यब रहबाक चाही निक आ अधलाह दुनु तरहक काज'क। अहां अप्पसन कामेंट आ र्निणय सेहो आर्काइव मे जा के संबंधित रचना के पोस्टा-स्क्रिाप्टर के रुप मे भविष्या'क पाठक'क लेल सुरक्षित राखि सकैत छियन्हि।

ई दोहरेबाक बहुत औचित्यक नहि जे विदेह निक लागि रहल अछि आ अहांक परिश्रम एकदम देखा रहल अछि।
ईति,
सदन।

Thanx Gajendraji, for your immediate response. I must congratulate you for the work you have done to save the sanctity of the literature world as a whole.
I feel proud for the person like you who shows the courrage to bell the cat. If the so called writers like Parasharji are there to spoil the sea, on the other side it is very hopeful sight to have a person like you who is alert enough to take care of such filth & keep the sea clean.

Thanx for enlightening me on the subject.

Regards,
Bhalchandra Jha.

पंकज पराशरकेर एहन कार्य पर स्मरण अबैत अछि करीब बीस-पचीस साल पहिलुक घटना, जहिया आकाशवाणी दरभंगासँ म,म,डॉ, सर गंगानाथ झाक एकमात्र मैथिलीक कारुणिक पदकेँ एक गोट कवि द्वारा अपन कहि प्रसारित कए देल गेल छल, जे बादमे (सजग श्रोता द्वारा सूचना देलाक बाद) आजन्म बैन कए देल गेलाह । कहबाक तात्पर्य जे जँ हम मैथिल दरभैगा- मधुबनीमे गंगानाथ बाबूक पदकेँ अपन कहि सकैत छी तँ ई कोन बड़का गप । निश्चये एहन रचनाकारकेर सङ्ग कड़गर डेग उठाएब आवश्यक ।
ajit mishra

Dear Gajendrajee,
We should take strong step to prevent such intellectual cheats.
My support is always with you.
K N Jha
This seems to be a dangerous trend and we should also try and refrain from publishing anything from such authors. Regards,
Prof. Udaya Narayana Singh
प्रियवर ठाकुर जी,
मैथिल साहित्यकार आब साइबर क्राइम सेहो क रहल छथि, ई जानि अपार प्रसन्नता भेल |
पंकज पराशर के नकारात्मक बुद्धिक पूर्ण उपयोग करबाक लेल हम नोबेल प्राइज सा सम्मानित कराय चाहैत छी |
बुद्धिनाथ मिश्र

Sampadak Mahoday
Apne ehi prakarak durachar rokwak lel je prayash ka rahal chhee
ohi lel dhanyabad.Ehen blackmailer sa maithili ken bachayab aawashyak achhi
Sadar
SHIV KUMAR JHA

गजेन्द्र भाई,
नमस्कार ! मैथिली मे एहि तरहक काज लगातार भ' रहल अछि । किछु व्यक्ति एहि धंधा मे अग्रसर छथि । मैथिलीक सम्पादक लोकनिक अनभिज्ञताक फायदा कतेको अंग्रेजी पढ़निहार तथाकथित साहित्यकार लोकनि उठा रहल छथि। पंकज जीक पहल मे छपल लेख के हम सेहो पढ़ने हीं आ किछुए दिनक बाद हम नेट पर मूल लेखकक आलेख के सेहो पढ़लहु । हमरा त' आश्चर्य लागल छल जे पंकज जी आलेखक कम स कम शीर्षक त' बदलि लैतथि मुदा हुनका एतेक ज्ञान रहितनि तखन की छल।

एतबे नहि , हिनक बहुत रास कवितो अंग्रेजी साहित्य स' हेर-फेर कयल गेल अछि । खैर ! जे करथि ... । मुदा एहि बेर कहाबत ठीक होबाक चाही " सौ सोनार के त' एक लोहार के "। प्रकाशन मे जे भी कियो व्यक्ति गलती क' रहल छथि हुनका गंभीर क्रिमिनल बुझबाक चाही। धन्यवाद एहि लेल अहाँ के जे एतेक जोरदार तरीका स' एहि गप्प के उठैलहु।
अहाँक
प्रकाश चन्द्र ।
pankaj parashar vala prasang bar dukhad laagal
kamini

Gajendr jee,
maamailaa ke tool jatabe debainhi, sabhak oorjaa otabe svaahaa hetai.
हमर मनतब एतबे, जे एक बेर अहां देखार क देलहुं, आब छोडि देल जाओ. हिन्दीयो मे एहिना भ रहल छै. बेर बेर आ खराब भाषा मे लिखल मोन के दुखी करैत अछि. फेर लागैत अछि जे अहि मे समय कियैक नष्ट करी?
हिन्दुस्तान मे जाति आ सेहो मैथिली से जाति नयि जाएत. हम एकरा नयि मानैत छलहुं मुदा आब 30 बरख से मैथिली मे लिखनाक बाद आब देखल जे एक ओर
1 मैथिली साहित्य मे लिली जी, उषा जी आ शेफलिका जी के बाद यदि किओ नाम लैत अछि त हमर.
2 एखनो कोनो पत्रिका बै छै त हमरा लेल रचनाक आग्रह होइते छै.
3 एखनो हम ओतबे सक्रिय छी आ निरंतर लिखि रहल छी.
4 दुखद जे हमरा बाद (सुस्मिता पाठक आ ज्योत्स्ना मिलन के हम अपने तुरिया बुझैत छी) के बाद एहेन कोनो सशक्त कोन, महिला लेखने नयि आएलए.

5 ई स्थिति रहलाक बादो, आब जहन हम देखै छी, त पाबै छी जे हमरा पर, हमर रचना यात्रा अथव हमर रचना पर किछु नयि लिखल गेलए, चाहे ओ मोहन भारद्वाज रहथु अथवा आन किओ. जहन हमर दशक केर चर्च होइत छै, तीन चारिटा नाम पर सविस्तार चर्चा होइत छै, जाहि मे हमर नाम नयि रहैत छै. हमर नाम मात्र सन्दर्भ लेल जोडि देल जाइत छै.

6 एतेक दिन मे मात्र रमण जी हमरा पर एक गोट लेख लिखलन्हि. हम ओकरा पुन: टाइप करबा के अहां लग पठायब.

7 जाति पाति धर्म आ द्वेष पर कहियो ध्यान नयि देलाक कारणे त कही हमर ई स्थिति नयि छै, आब हमरा ई सोचबा मे आबि रहल अछि.

8 हमर शिक्षक, जे स्वयं हिन्दी के ख्यातिलब्ध कथाकार छथि, हमरा बुझेने रहलाह जे हम मैथिली मे लिखब बन्न क; दी, कियैक त हम गैर मैथिल (जाति विशेष) से नयि छी, तैं हमर लेखन के कहियो मैथिल सभ नयि नोटिस करताह, कहियो किछु नयि करता.. अपन भाषाक प्रति प्रेम के आगरह कारणे हम हुनकर बात नयि माननलियै, लिखैत गेलहुं, मुदा आब लागि रहलअए जे हुनकर कहबी सही छलन्हि की?

9 एखनो की हाल छै मैथिली मे, देखियो. ओकरा विरुद्ध किछु करियु. मैथिली मे जे पैघ पैघ संस्था चाइ, चेतना समिति सनक, सभ बेर विद्यापति पर्व मनबैत छथि. लाखो खर्च करै छथि, मुदा नीक लेखक केर पोथी सभ बेर 5-7 टा निकालैथु, से नयि होबैत छन्हि.

10 हमरा भेटल जानकारी के मोताबिक विद्यापति हॉल किराया पर चढै छै. तकरा मे कोनो आपत्ति नयि, यदो ओकरा से किछु आय होबै. मुदा ओकरा मैथिलीक काज अथवा नाटक आदि लेल मांगल जाएत, त; नयि भेटै छै. यदि ओकर शुल्क चुका दी, तहन त किरायाके रूप मे किऊ ल' सकि छै. एकरा सभ के उजागर करी.

11 व्यक्ति से संस्था पैघ होइत छै. जतेक संस्था सभ छै, तकरा पर लिखी, साहित्य अकादमीक मैथिली विभाग सहित.

12 लिली रेक सभटा रचनाक अनुवाद अधिकार हमरा देने छथि. हुनक साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त पोथी 'मरीचिका' केर हिन्दी अनुवाद लेल पिछला 2-3 साल से हम लिखि रहल छी. साहित्य अकादमीक पत्रिका 'समकालीन भारतीय साहित्य" मे हम पिछला 25 साल से अनुवाद सहित छपि रहल छी. मुदा हमरा से अनुवादक नमूना मांगल गेल. ओहि कुर्सी पर जे स्वनाम धन्य बैसल छथि, हुनका हमरा मादे नयि बूझल त कोनो मैथिल साहित्यकार से पूछि सकैत छलाह. ई तहिने भेलै, जेना एक बेर एक गोट चैनल ऋषिकेश मुखर्जी से हुनकर बायोडाटा मंगने छल आ एखनि पढल समाचारक अनुसारे आ. जानकी वल्लभ श्हस्त्री से हुनकर बायोडाटा पद्मश्री लेल मांअगल गेलैय.

13 अपन विनम्रता दर्शाबैत हम लिली जीक दू तीन टा कथाक हिन्दी अनुवाद हम पठा देलियन्हि. तैयो अई पर कोनो विचार नयि. लिखला के बाद हमरा कहल गेल जे हम लिली जी से साहित्य अकादमी के अनुवादक अधिकार दियाबे मे मददि करी. आरे भाई, अहां के अनुवाद से मतलब अछि ने, आ जहन हम अनुवाद क; के देब' लेल तैयार छी तहन अकादमी के किअयैक अधिकार चाही? अई लेल जे अकादमी अपन पसीनक आदमी के अनुवाद लेल द; सकय. एखनि धरि ओकरा पर निपटारा नयि भेलैये. अकादमी से फेर कोनो पत्र नयि आएल अछे. अनुवाद तैयार राखल छै. लिली जी आब बहुत बुजुर्ग भ; गेल छथि. हुनक मात्र इयैह इच्छा छै (आ बहुत स्वाभाविक) जे हुनकर पोथी सभ हुनका सोझा मे प्रकाशित भ; जाए.

14 लिली जी के पोथी हिन्दी मे आनबाक श्रेय हमरे अछि, ई मनितहुं ओकरा रेकॉर्ड केनाए मैथिल

समीक्षक आवश्यक नयि बुझैत छथि. एकरा पर लडू.
15 मैथिली के भारतीय ज्ञानपीठ से पुस्तक प्रकाशन लेल हमही आगां एलहुं आ प्रभास जी आ लिली जी के पोथी बहार भेलै.भारतीय ज्ञानपीठ से मैथिली पुस्तक प्रकाशन के श्रेय हमरे छन्हि, ईहो मनैत ओकरा रेकॉर्ड केनाए मैथिल समीक्षक आवश्यक नयि बुझैत छथि. एकरा पर लडू.
गजेन्द्र जी, मैथिलीक ई सभ मानसिकता पर आन्दोलन करी जाहि से रचनाकार आ वरिष्ठ रचनाकार सभ के अपमानित नयि होब' पडै. अहां चाही त' एकरा विदेह पर द' सकै छी.
हम दोसर बात सेहो लिखि के पठायब. मुदा हम फेर कहब, जे हम व्यक्ति के नयि संस्था आ व्यक्ति के मानसिकता के दोष देबन्हि. लोक पढथु आ पूचाथु ई स्वनामधन्य सभ से जे जकरा से अहां के गोलौंसी अछे, तकरा पर अहां लिखब आ जकरा से नयि अछे, जे मौन भावे लिखि रहलए कोनो विविआद मे पडल बगैर, हुनका लेल ई व्यवहार?
-विभा रानी.

Shri gajendraji
good work.
Anha sa ehina neer khshir vivekakak ummeed lagatar banal rahat.
chor ke ehina dekhar kelak baad dandit seho karbak prayas karbaak chahi. anha bahut raas neek pahal ka rahal chhi.
Saadhuvaad.
manoj pathak.

संगहि "विदेह" केँ एखन धरि (१ जनवरी २००८ सँ १४ जनबरी २०१०) ९३ देशक १,०४२ ठामसँ ३६,७१७ गोटे द्वारा विभिन्न आइ.एस.पी.सँ २,११,८९१ बेर देखल गेल अछि (गूगल एनेलेटिक्स डाटा)- धन्यवाद पाठकगण।- गजेन्द्र ठाकुर

संदेश-

[विदेह ई-पत्रिका, विदेह:सदेह मिथिलाक्षर आ देवनागरी आ गजेन्द्र ठाकुरक सात खण्डक- निबन्ध-प्रबन्ध-समीक्षा, उपन्यास (सहस्रबाढ़नि) , पद्य-संग्रह (सहस्राब्दीक चौपड़पर), कथा-गल्प (गल्प गुच्छ), नाटक (संकर्षण), महाकाव्य (त्वञ्चाहञ्च आ असञ्जाति मन) आ बाल-मंडली-किशोर जगत- संग्रह कुरुक्षेत्रम् अंतर्मनक मादेँ।]

१. श्री गोविन्द झा- विदेहकेँ तरंगजालपर उतारि विश्वभरिमे मातृभाषा मैथिलीक लहरि जगाओल, खेद जे अपनेक एहि महाभियानमे हम एखन धरि संग नहि दए सकलहुँ। सुनैत छी अपनेकेँ सुझाओ आ रचनात्मक आलोचना प्रिय लगैत अछि तेँ किछु लिखक मोन भेल। हमर सहायता आ सहयोग अपनेकेँ सदा उपलब्ध रहत।

२. श्री रमानन्द रेणु- मैथिलीमे ई-पत्रिका पाक्षिक रूपेँ चला कऽ जे अपन मातृभाषाक प्रचार कऽ रहल छी, से धन्यवाद। आगाँ अपनेक समस्त मैथिलीक कार्यक हेतु हम हृदयसँ शुभकामना दऽ रहल छी।

रमेश

बहस- पंकज पराशरक साहित्यिक चोरि मैथिली साहित्यक कारी अध्याय थिक

विदेह-सदेह २ (२००९-१०) सँ पंकज पराशरक साहित्यिक चोरि आ साइबर अपराधक पापक घैलक महा-विस्फोट भेल अछि। ई पैघ श्रेय पत्रिकाक सम्पादक श्री गजेन्द्र ठाकुरकेँ जाइत छनि। हुनकर अपराध पकड़बाक चेतना केर जतेक प्रशंसा कयल जाय, कम होयत। “विदेह”क मैथिली प्रबन्ध-समालोचना- अंक, अइ पोल-खोल लेल कएक युग धरि विलम्बित भऽ कऽ निबद्ध रहत, से “समय कैँ अकानैत” कहब कठिन अछि।

साहित्योमे चौर्यकलाक उदाहरण पहिनहुँ अबैत रहल अछि गोटपगरा। मुदा एक बेरक चोरि पकड़ा गेलाक बाद प्रायः चोरिक आरोपी साहित्यकार मौन-व्रत धारण करैत रहलाह अछि आ मामिला ठंढ़ाइत रहल अछि।

मुदा ताहि परम्पराक विपरीत अइ बेरक चोर ’सिन्हा चोर’ निकलल अछि आ विगत एक दशकसँ निरन्तर चोरि करैत जा रहल अछि- सेन्ह काटिकऽ। आ तेहेन महाचोरकेँ मैथिलीक साहित्यकार आ संस्था सभ तरहत्थीपर उठा-उठा कऽ पुरस्कृत केलक अछि आ समीक्षाक

चासनीमे चोरायल कविता सबकँ बोरि देल गेल अछि।
विदेह-सदेह-२ प्रमाण-पुरस्सर अभियोगे टा नहि लगौलक, अपितु एहेन महत्वाकांक्षी असामाजिक तत्वक विरुद्ध साहित्यिक दण्ड आरोपित कऽ अपन ''बोल्डनेस'' सेहो प्रदर्शित केलक अछि। एक दशकमे तीन बेर पकड़ायल चोर प्रायः ''डेयर डेभिल'' होइत अछि आ अपन अनुचित। सीमाहीन महत्वाकांक्षाक पूर्ति लेल अपन वरीय संवर्गीय व्यक्तिकँ सीढ़ीक रूपमे उपयोग करैत अछि आ स्वार्थ-सिद्धिक उपरान्त अपन पयर सँ ओही सीढ़ीकेँ निचाँ खसा दैत अछि। फेर ओकरा अपन ट्विटर-फेसबुक-नेट वा पत्रिकामे गारिक निकृष्टतम स्तरपर उतरऽ मे कनियों देरी नहि होइत छै। ओ नाम बदलि-बदलि कऽ गारि पढ़ैत अछि आ अपन प्रशंसामे जे.एन.यू.क छात्र-छात्राक पोस्टकार्ड लिखेबामे अपस्याँत भऽ जाइत अछि। ओ हिन्दीक कोनो बड़का साहित्यकारक बेटीक संग अपन नाम जोड़ि विवाहक वा प्रेम-प्रसंगक खिस्सा रस लऽ लऽ कऽ प्रचारित करैत अछि। एहेन प्रवृत्ति कएटा आओर तिकड़मबाजमे देखल गेल अछि जे हिन्दीक पैघ-पैघ नामक माला जपि कऽ मठोमाठ होअय चाहैत अछि। वस्तुतः ई चिन्ताजनक तथ्य थिक जे मैथिलीक नव-तूरकँ हिन्दीक पैघ-पैघ नामक वैशाखीक एतेक जरुरति किऐक होइत छनि?
''विदेहक'' ''इनक्वायरीक विवरण'' पढ़ि कऽ रोइयाँ ठाढ़ भऽ जाइत अछि। पहल-८६ आ आरम्भ-२३ मे जे पोल खूजल छल, अइ तथाकथित साहित्यकारक, तकरा बादे मैथिली साहित्यसँ बारि देल जेवाक चाहैत छल। मुदा विडम्बना देखू जे चेतना समिति सम्मानित कऽ देलक। ''मैथिल ब्राह्मण समाज'', रहिका (मधुबनी) सन अँखिगर संस्थाकँ चकचोन्ही लागि गेल, जखनकि संस्थामे विख्यात साहित्यकार उदयचन्द्र झा ''विनोद'' आ पढ़ाकू प्रोफेसरगण छथि। ई संशयविहीन

अछि जे पुरस्कृत करेबामे विनोदजीक महत्वपूर्ण भूमिका रहल हैत। ‘‘विदेह’’ द्वारा रहस्योद्घाटन केलाक बावजूद एखन धरि चेतना समिति अथवा मैथिल ब्राह्मण समाज, रहिकाकँ अपन पुरस्कार आपस करेवाक वा आने कोनोटा कार्रवाई करवाक बेगरता नहि बुझा रहल छै आ सर्द गुम्मी लधने अछि। एहेन ‘‘जड़-संस्था’’ सभ मैथिली साहित्यक उपकार करैत अछि वा अपकार? ई केना मानल जाय जे पहल-८६ वा आरम्भ-२३ अइ दुनू संस्थाक कोनो अधिकारी वा साहित्यकारकँ पढ़ल नहि छलनि?

ई आश्चर्यजनक सत्य थिक जे मैथिलीक कएटा पैघ साहित्यकार पंकज पराशरक कृत्रिम काव्य आ आयातित शब्दावलीमे फँसि गेलाह अछि। ‘‘विलम्बित कएक युग मे निबद्ध’’ क भूमिकामे अनेरो विदेशी साहित्यकारगणक तीस-चालिस टा नाम ओहिना नहि गनाओल गेल अछि, अपन कविता कँ विश्वस्तरीय प्रमाणित करबाक लेल अँखिगर चोरे एना कऽ सकैत अछि। सम्भावना बनैत अछि जे डगलस केलनर जकाँ ओहू सभ कविक रचनाक भावभूमिक वा शब्दावलीक चोरिक प्रमाण एही काव्य-पोथीमे भेटि जाय। अंततः मि. हाइडक कोन ठेकान? मैथिलीमे तँ लोक विश्व-साहित्य कम पढ़ैत अछि। तकर नाजायज फायदा कोनो ब्लैकमेलर किऐक नहि उठाओत? आखिर टेक्नो-पोलिटिक्स की थिक- टेकनिकल पोलिटिक्स थिक, सैह किने? एकरा बदौलत झाँसा दऽ कऽ पाकिस्तानोक यात्रा कयल जा सकैत अछि। ‘‘टेक्नो-पोलिटिक्सक’’ बदौलत किरण-यात्री पुरस्कार, वैदेही-माहेश्वरी सिंह ‘‘महेश’’ पुरस्कार, एतेक धरि जे विदितजीक अकादमीयोक पुरस्कार लेल जा सकैत अछि। प्रदीप बिहारीक सुपुत्रक भातिज-कका सम्बन्धक मर्यादाक अतिक्रमण कयल जा सकैत अछि। प्रो. अरुण कमलक ‘‘नये इलाके में’’ सेंधमारी कऽ कऽ ‘‘समय कँ

अकानल'' जा सकैत अछि। आर तँ आर, अइ टेकनिकल पॉलिटिक्सक बदौलत जीवकान्तजी सन महारथी साहित्यकारसँ ''विलम्बित कएक युग...'' पोथीक समीक्षा लिखबा कऽ ''मिथिला दर्शन'' (५) सन पत्रिकामे छपवा कऽ स्थापित आ अमर भेल जा सकैत चछि। मैथिली साहित्यक सभसँ पैघ सफल औजार थिक ''टेक्नो पोलिटिक्स''!

ई मानल जा सकैत अछि जे मिथिला दर्शनक सम्पादककेँ आरम्भ-२३ आ पहल-८६ कोलकातामे नहि भेटल होइन्हि। मुदा जीवकान्तजी नहि पढ़ने हेताह से मानबामे असौकर्य भऽ रहल अछि। जीवकान्त जी तँ प्रयाग शुक्लक ''चन्द्रभागा में सूर्योदय'' आ एही शीर्षकक नारायणजीक कविता (चन्द्रभागामे सूर्योदय) सेहो पढ़ने हेताह जे छपल अछि मैथिलीमे। तखन पंकज पराशरक समुद्रसँ असंख्य प्रश्न पूछऽवला कविताक भावार्थ किऐक नहि लगलनि जे समीक्षामे कलम तोड़ि प्रशंसा करऽ पड़लनि वा करा गेलनि? एकरा ''प्रायोजित समीक्षा'' किऐक नहि मानल जाय? की प्रयाग शुक्ल वा नारायणजीक समुद्र विषयक कवितासँ वेशी मौलिकता पंकज पराशरक कवितामे भेटलनि जीवकान्तजीकेँ? ओइ सभ कविताक कनियोँ ''छाया''क शंको नहि भेलनि समीक्षककेँ? ''सभ्यताक सभटा मर्मान्तक पुकार''क नोटिस लेबऽवला समीक्षककेँ साहित्यिक चोरि असभ्य आ मर्मान्तक पीड़ादायक नहि लगलनि? आब जीवकान्तजी सन समीक्षकक ''पोजीशन फॉल्स'' भऽ जेतनि से अन्दाज तँ मिथिला दर्शनक सम्पादककेँ नहियें रहनि, उदय चन्द्र झा ''विनोद'' केँ सेहो नहि रहनि। ई अभिज्ञान तँ पंकजे पराशर टाकेँ रहल हेतनि? बेचारे ''पराशर'' मुनिक आत्मा स्वर्गमे कनैत हेतनि आ पंकसँ जनमल जतेक कमल अछि सब अविश्वसनीय यथार्थक सामना करैत हेताह। पराशर गोत्री भऽ कऽ तीन बेर चोरि

केनाइ “पराशर” महाकाव्यक रचयिता स्व. किरणजीकेँ सेहो कनबैत हेतनि। आखिर जीवकान्तजी साहित्यिक चोरिक नोटिस किए ने लेलनि, जखनकि हुनका विचारेँ “मैथिलीक समीक्षक प्रायः मूर्खता पीबिकऽ विषवमन करैत अछि”(विदेह-सदेह-२-२००९-१०)/ विनीत उत्पल-साक्षात्कार आ जीवकान्तजी स्वयं पंकज पराशरक चोरिवला कविता-पोथीक समीक्षक छथि, अपितु चौर्यकला प्रवीण कविक घोर प्रशंसक छथि। तखन अइ समीक्षा-आलेखमे अन्तर्निहित असीम-प्रशंसा साकांक्ष-पाठककेँ “विष-वमन” कोना ने लगौक? हुनका सन “पढ़ाकू” समीक्षक-पाठककेँ “फॉल्स पोजीशन”मे अननिहार “एक्सपर्ट आ हैबिचुएटेड” साहित्य-चोरसँ प्रशंसा आ पुरस्कार दुनू पाबि जाय तँ मैथिली-काव्यक ई उत्कर्ष थिक वा दुर्भाग्य? अंततः विदेह-सदेह टा किऐक निन्दा केलक एहि घटनाक? आन कोनो पत्रिका किऐक नहि केलक? डॉ. रमानन्द झा “रमण” इन्टरनेटपर निन्दा करैत छथि तँ घर-बाहर पत्रिकामे किऐक नहि जकर ओ सम्पादक छथि? चेतना समिति, पटना सम्मानित करैत अछि एहने-एहने साहित्यकारकेँ तखन अपने पत्रिकामे कोना निन्दा करत, जखनकि पुरस्कार आपसो नहि लैत अछि, जानकारी भेलाक वा साकांक्ष साहित्यकारक अनुरोध प्राप्त भेलाक बादो? नचिकेताजी नेटपर निन्दा करताह आ “विदेह”मे छपत तँ “मिथिला दर्शन”मे किऐक नहि निन्दा वा सूचना छपल? कारण स्पष्ट अछि- जीवकान्तक समीक्षा पंकज पराशरक काव्य-पोथीपर छपत, तखन ओही पोथीक चोरि कयल कविताक निन्दा कोना छपत? चारु भाग साहित्यिक आदर्श, मर्यादा आ नैतिकताक धज्जी उड़ि रहल अछि- पितामह आ आचार्यगणक समक्ष आ (अनजाने मे सही) हुनको लोकनिक द्वारा। मैथिल ब्राह्मण समाज, रहिका; चेतना समिति, पटना आ साहित्य अकादेमी, नई दिल्लीमे अन्ततः कोन अन्तर अछि वा

रहल? एहेन नामी पुरस्कारक संचालन आ चयनकर्ता महारथी सभकेँ नव लोककेँ पढ़बाक बेगरता किऐक नहि बुझाइत छनि? बिना पढ़ने पुरस्कारक निर्णय वा समीक्षाक निर्णय कतेक उचित, जखन कि ई चोरि तेसर बेरक चोरि थिक आ से छपि-कऽ भण्डाफोड़ भेल अछि। एकरा वरेण्य आ वरीय साहित्यकारगण द्वारा काव्य-चोरि, आलेख-चोरिकेँ प्रश्रय देल जायब किऐक नहि मानल जाय, जखनकि आरम्भ, मैथिल-जन, पहल आ विदेह-सदेह पहिनहि छापि चुकल छल? की साहित्यिक चोरिकेँ प्रश्रय देब, दलाल वर्गकेँ प्रश्रय देब नहि थिक? एहेन सम्भावनायुक्त नव कविकेँ प्रश्रय देब मैथिली साहित्य लेल घातक अछि वा कल्याणकारी, जकरा मौलिकतापर तीन बेर प्रश्न चेन्ह लागल होइक? की पोथीक आकर्षक गत्ता देखि वा विदेशी कविगणक नामावली (भूमिकामे) पढ़ि कऽ समीक्षा लिखल जाइत अछि वा पुरस्कारक निर्णय लेल जाइत अछि? जँ से भेल हो तँ सब किछु ''ठिक्के छै भाइ''? अइ सबसँ तँ जीवकान्तजीक बात सत्य बुझाइत अछि जे समीक्षकगण दारू पीबि कऽ वा पैसा पीबि कऽ वा मूर्खता पीबि कऽ समीक्षा लिखैत छथि। डगलस केलनरक ''टेक्नोपोलिटिक्स'' तँ छपि गेल ''पहल''मे चोरा कऽ। आब जीवकान्तजी, ज्ञान रंजनजी अथवा हिन्दी जगतक आन साहित्यकार-सम्पादकसँ पूछथु जे नोम चोम्स्कीवला रचना कतय गेल, की भेल, कोन नामें छपल? पंकज पराशरक नामें कि पदीप बिहारीजीक सुपुत्रक नामेँ (अनुवाद रूपमे)। ई रिसर्च एखन नहि भेल तँ भविष्यमे पुनः एकटा साहित्यिक चोरिक पोल खूजत? अंततः एकटा माँछकेँ कएटा पोखरिकेँ प्रदूषित करए देल जाय आ से कए बेर? उदय-कान्त बनि कऽ गारि पढ़वाक आदति तँ पुरान छनि डॉ. महाचोर केँ। ककरो ''सरीसृप'' कहि सकैत छथि (मैथिल-जन) आ कोनो परिवारमे घोंसिया कऽ विष वमन कऽ सकैत छथि। ऑक्टोपसक

सभ गुणसँ परिपूर्ण डॉ. पॉल बाबाकेँ चोरिक भविष्यवाणी करवाक बड़का गुण छनि तेँ हिनका नामी फुटबॉल टीम द्वारा पोसल जाइत अछि, जाहिसँ ‘‘विश्व-कप’’केँ दौरान अइ ‘‘अमोघ अस्त्रक’’ उपयोग अपना हिसाबेँ कयल जा सकय।

सहरसा-कथागोष्ठीमे पठित हिनकर पहिल कथाक शीर्षक छल- हम पागल नहि छी। ई उद्घोषणा करवाक की बेगरता रहैक- से आइ लोककेँ बुझा रहल छैक। अविनाश आ पंकज पराशरक मामाजी तहिया हिनकर कथाकेँ ‘‘टिप्पणीक’’क्रममे मैथिली-कथाक ‘‘टर्निंग प्वाइन्ट’’ मानने छलाह। आइ ओ ‘‘टर्निंग प्वाइन्ट’’ ठीके एक हिसाबेँ ‘‘टर्निंग प्वाइन्ट’’ प्रमाणित भेल, कारण कथाक ओहि शीर्षकमे सँ ‘‘नहि’’ हटि गेल अछि, हिनकर तेबारा चोरिसँ। हिनकर पहिल चोरि (अरुण कमलक कविता- नए इलाके में) क निन्दा प्रस्तावमे ‘‘मामाजी’’ आ डॉ. महेन्द्रकेँ छोड़ि, सहरसाक शेष सभ साहित्यकार हस्ताक्षर कऽ ‘‘आरम्भ’’केँ पठौने छलाह। आइ ओ हस्ताक्षर नहि केनिहार सभ कन्छी काटि कऽ वाम-दहिन ताक-झाँक करवाक लेल बाध्य छथि। द्वैध-चरित्र आ दोहरा मानदण्डक परिणाम सैह होइत अछि। अविनाश तखन तँ देखार भऽ जाइत छथि जखन ओ विदेह-सदेह-२ मे लिखैत छथि जे ‘‘एकरा सार्वजनिक नहि करबै’’। नुका कऽ सूचना देवाक कोन बेगरता? पंकज पराशरसँ सम्बन्ध खराब हेवाक डर वा कोनो ‘‘टेक्नोपोलिटिक्स’’(?) केर चिन्ता?

विदेह-सदेह-२ क पाठकक संदेश तँ कएटा साहित्यकारकेँ देखार कऽ दैत अछि। जतय राजीव कुमार वर्मा, श्रीधरम, सुनील मल्लिक, श्यामानन्द चौधरी, गंगेश गुंजन, पी.के.चौधरी, सुभाष चन्द्र यादव, शम्भु कुमार सिंह, विजयदेव झा, भालचन्द झा, अजित मिश्र, के.एन.झा, प्रो.नचिकेता, बुद्धिनाथ मिश्र, शिव कुमार झा, प्रकाश चन्द्र

झा, कामिनी, मनोज पाठक आदि अपन मुखर भाषामे प्रखरतापूर्वक निन्दनीय घटनाक निन्दा केलनि अछि, ततहि अविनाश, डॉ. रमानन्द झा ‘‘रमण’’, विभारानीक झाँपल-तोपल शब्द आश्चर्य-भावक उद्रेक करैत अछि। मुदा संतोषक बात ई अछि जे पाठकक ‘‘प्रबल भाव-भंगिमा’’ साहित्यकारोक ‘‘मेंहायल आवाज’’क कोनो चिन्ता नहि करैत अछि। विभारानी तँ कमाले कऽ देलनि। एहि ठाम मैथिली भाषा-साहित्यक एक सय समस्या गनेवाक उचित स्थान नहि छल। ई ओनाठ काल खोनाठ आ महादेवक विवाह कालक लगनी भऽ गेल। कोनो चोर बेर-बेर अपन कु-कृत्यक परिचय दऽ रहल अछि आ हुनका समय नष्ट करब बुझा रहल छनि आ चोरकेँ देखार केलासँ दुःख भऽ रहल छनि? ओ अपन प्रतिक्रियामे कतेक आत्म श्लाघा आ हीन-भावना व्यक्त केलनि अछि से अपने पत्र अपने ठंढ़ा भऽ कऽ पढ़ि कऽ बूझि सकैत छथि। हिन्दीयोमे एहिना भऽ रहल अछि, तँ मैथिलीमे माफ कऽ देल जाय? आब हिन्दीसँ पूछि-पूछि कऽ मैथिलीमे कोनो काज होयत? विभारानी ज्योत्सना चन्द्रमकेँ ज्योत्सना मिलन केना कहैत छथि? हुनकर उपेक्षा कोना मानल जाय? ओ सभ साहित्यिक कार्यक्रममे नोतल जाइत छथि, सम्मान आ पुरस्कार पबैत छथि, पाठक द्वारा पठित आ चर्चित होइत छथि। समीक्षाक शिकाइत की उच्चवर्णीय (?) साहित्यकारकेँ मैथिलीमे नहि छनि? समीक्षाक दुःस्थिति सभ जातिक मैथिली साहित्यकार लेल एके रंग विषम अछि। ओइ मे जातिगत विभेद एना भेलए जे ब्राह्मण-समीक्षक, आरक्षणक दृष्टिकोणेँ निम्न जाति (?)क साहित्यकारक किछु बेशीए समीक्षा (सेहो सकारात्मक रूपेँ) केलनि अछि। समीक्षा आ आलोचनाक विषम स्थितिक कारणें जँ नैराश्यक शिकार भऽ जाय लेखक, तँ लेखकीय प्रतिबद्धताक की अर्थ रहि जायत? विभाजीकेँ बुझले नहि छनि जे हुनका लोकनिक

बाद मैथिली महिला लेखनमे कामिनी, नूतन चन्द्र झा, वन्दना झा, माला झा आदि अपन तेवरक संग पदार्पण कऽ चुकल छथि। हुनका ने कामिनीक कविता संग्रह पढ़ल छनि आ ने ''इजोड़ियाक अडैठी मोड़''। हुनका अपन गुरुदेवक बात मानि हिन्दीमे जाइसँ के कहिया रोकलकनि? ओ गेलो छथि हिन्दीमे। मातृभाषाक प्रेरणा अद्वितीय होइत छै। मैथिलीक जड़ संस्था अथवा समीक्षक सभपर प्रहार करबामे हमरा कोनो आपत्ति नहि, मुदा अर्थालाभ तँ एतय नगण्य अछिए। सामाजिक सम्मान विभाजीकेँ अवश्य भेटलनि अछि। समाजमे ''जड़''लोक छै तँ ''चेतन'' लोक सेहो छैक। हुनकासँ मैथिली भाषा-साहित्य आ मिथिला-समाजकेँ पैघ आशा छै, हीनभाव वा आत्मश्लाघासँ ऊपर उठि काज करवाक बेगरता छैक। सक्षम छथि ओ। हुनका श्रेय लेवाक होड़सँ बँचवाक चाही। अन्यथा साहित्य अकादेमी प्रतिनिधि, दिवालियापन केर शिकार जूरीगण आ मैथिलीक सक्षम साहित्यकारमे की की अन्तर रहि जायत? विभारानीक विचलनक दिशा हमरा चिन्तित आ व्यथित करैत अछि। ओ दमगर लेखिका छथि, सशक्त रचना केलनि अछि, आइ ने काल्हि समीक्षकगण कलम उठेबापर बाध्य हेबे करताह। समीक्षकक कर्तव्यहीनतासँ कतौ लेखक निराश हो?

पंकज पराशरक श्रृंखलाबद्ध साहित्यिक चोरिपर सार्थक प्रतिक्रिया देब कोनो साहित्यकार लेल अनुचित नहि अछि कतहुसँ। साहित्यकार लेल साहित्यिक मूल्यक प्रति ओकर प्रतिबद्धता मुख्य कारक होइत अछि आ हेवाको चाही आ तकरा देखार करवाक ''बोल्डनेसो'' हेवाक चाही। ''चाही''वला पक्ष साहित्यमे बेशीए होइत अछि। एहेन-एहेन गम्भीर विषयपर साहित्य आ समाजक ''चुप्पी'' एहेन घटनाकेँ प्रोत्साहित करैत अछि आ जबदाह जड़ताकेँ बढ़बैत अछि, भाषा-साहित्यकेँ बदनाम

तँ करिते अछि। जाधरि पंकज पराशरक चोरि-काव्यक समीक्षा लिखल जाइत रहत, विभारानीक मूल-रचनाक समीक्षा के लिखत? ककरा जरूरी बुझेतैक? विभारानी अपने तँ समीक्षा प्रायोजित नहि करओती? सक्षम लेखकक व्यवहारोक अपन स्तर होइत छै। तँ संगठित भऽ चोरिक भर्त्सना हेवाक चाही।

